

การศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ของ “ARTLONGA”
ธุรกิจให้บริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ.2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่องแผนธุรกิจ ARTLONGA บริหารจัดการงานศิลปะมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาหาข้อมูล โอกาส และความเป็นไปได้ในการทำธุรกิจ ตลอดจนสามารถพัฒนาธุรกิจให้สามารถเข้าสู่ตลาด และกลุ่มเป้าหมายได้ โดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย แผนกลยุทธ์ทางการตลาด และแผนการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจได้ในอนาคต

สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นสำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนพล วีราสา อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยที่กรุณาให้การแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง รวมทั้งอาจารย์กฤษกร สุขเวชวรกิจ และอาจารย์ตรียท พรหมศิริ ที่ได้ให้คำแนะนำการสร้างรูปแบบธุรกิจที่สร้างความแตกต่างจากที่มีอยู่เดิม พร้อมทั้งแนะนำความเป็นไปได้ในรูปแบบธุรกิจที่ทางคณะผู้จัดทำได้สร้างสรรค์ขึ้นให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ชเนศ สำเร็จเวชย์ และอาจารย์วินัย วงศ์สุรวัดน์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์หทัยรัตน์ มณีรัตน์ และอาจารย์พงศ์วัน อะสีติรัตน์ อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สำหรับข้อมูล และการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวกับงานศิลปะจนสามารถพัฒนาสู่แนวคิดของธุรกิจ ขอขอบพระคุณ คุณธวัชชัย สมคง นักสะสมงานศิลปะ และบรรณาธิการนิตยสาร Fine Art Magazine คุณนำทอง แซ่ตั้ง เจ้าของนำทองแกลเลอรี และหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร สำหรับการให้คำปรึกษา และข้อมูลต่าง ๆ จนสามารถนำมาพัฒนาสู่รูปแบบธุรกิจให้มีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่ให้การสนับสนุนในทุกด้าน จนนำมาสู่ความสำเร็จ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนเพื่อนร่วมรุ่นสาขาภาวะผู้ประกอบการและนวัตกรรม รุ่น 17C วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล นางสาวอรณิชา จงเจริญ และนางสาวฐาปนีย์ สองสี ยนต์ สำหรับการร่วมมือ ในการค้นคว้าข้อมูลในการจัดทำงานวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ดี

สุดท้ายนี้ หากสารนิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษา ขอมอบคุณประโยชน์ ให้กับบุคคลที่ข้าพเจ้าเอ๋ยมาข้างต้น และท้ายที่สุดนี้คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสารนิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ชโนดม เตชะศิริเชษฐ์

บทสรุปผู้บริหาร

การลงทุนในศิลปะเป็นการลงทุนทางเลือก (Alternative Investment) ประเภทหนึ่งที่มีความแตกต่างจากการลงทุนประเภทอื่น และมักเป็นที่นิยมของผู้ที่มีความมั่งคั่งระดับสูง การลงทุนในศิลปะ จากข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าของประเทศไทยในปี พ.ศ.2558 พบว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มธุรกิจแกลเลอรีมีรายได้รวมอยู่ที่ 350 ล้านบาท วัตถุประสงค์ในการซื้องานศิลปะนั้นแบ่งออกได้เป็นปัจจัยคือเพื่อการลงทุน เก็งกำไร และเพื่อตอบสนองความชอบส่วนบุคคล และข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์แสดงให้เห็นว่ามีบริษัทที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับแกลเลอรีจดทะเบียนเพิ่มขึ้นประมาณ 15-20% ตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 ซึ่งแสดงว่าธุรกิจที่สนับสนุนเกี่ยวกับการซื้อ-ขายศิลปะเปิดให้บริการเพิ่มขึ้นอย่างมาก เริ่มตั้งแต่การเคลื่อนย้ายผลงาน การจัดการเรื่องการติดตั้ง ไปจนถึงการดูแลและเก็บรักษา ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ต้องอาศัยกลุ่มคนที่มีความชำนาญในการดูแล ให้คำปรึกษา เพื่อให้เป็นไปได้อย่างราบรื่น เนื่องจากผลงานศิลปะ นั้นมีมูลค่ามาก นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจุบันในประเทศไทยเริ่มมีนักสะสมงานศิลปะเพิ่มมากขึ้น แม้จะมีธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะเกิดขึ้นแล้ว แต่ก็ยังไม่ครบวงจร จึงทำให้มีช่องว่างในการนำเสนอธุรกิจการให้บริการดูแลงานศิลปะ ARTLONGA ขึ้น

ARTLONGA คือธุรกิจที่นำเสนอการบริการหลังการขายงานศิลปะแบบครบวงจร โดยแบ่งเป็น 4 บริการคือ บริการห้องมั่นคงในการเก็บงานศิลปะ (Art Storage) บริการขนส่งและบรรจุหีบห่องานศิลปะ (Art Transportation & Packing) บริการติดตั้งงานศิลปะ (Art Installation) และ บริการดูแลและทำความสะอาดงานศิลปะ (Art Care) ซึ่งให้คุณค่าแก่นักสะสมในแง่ของการตอบวัตถุประสงค์เพื่อการส่งต่องานศิลปะหรือแสดงให้คนอื่นได้ชื่นชมผลงานที่เก็บไว้ อย่างถูกต้องและเหมาะสม ช่วยให้คุณค่าของงานศิลปะเหล่านั้นไม่หายไป ซึ่งดำเนินการโดยบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะทางด้านงานศิลปะเป็นที่ปรึกษา ทำให้มีข้อได้เปรียบการแข่งขันเมื่อเทียบกับธุรกิจคู่แข่งในตลาด

บทสรุปผู้บริหาร (ต่อ)

เป้าหมายในระยะแรกของ ARTLONGA คือการสร้างการรับรู้ในกลุ่มกับนักสะสมงานศิลปะ ศิลปิน และแกลเลอรีเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ โดยทำการสื่อสารทางการตลาดไปยังกลุ่มนักสะสมทั้งช่องทางออนไลน์ และ ออฟไลน์อีกทั้งยังให้นักสะสมสามารถทดลองใช้บริการในช่วงแรกได้ สำหรับเป้าหมายในระยะยาวคือการเป็นผู้ให้บริการหลังการขายงานศิลปะแบบครบวงจรชิ้นแรก ที่นักสะสมนึกถึงเมื่อต้องการใช้บริการ และต้องมีการทำ CRM อย่างสม่ำเสมอสม่ำเสมอ เพื่อสร้างสังคมของนักสะสมและเป็นฐานข้อมูลสำหรับนักสะสมในการค้นหา แลกเปลี่ยนงานศิลปะในอนาคต

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทสรุปผู้บริหาร	ค
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและโอกาสทางธุรกิจ	1
1.2 ประเภทของงานศิลปะ	6
1.2.1 วิจิตรศิลป์ (Fine Art)	7
1.2.2 ศิลปะประยุกต์ (Applied Art)	7
1.3 ลักษณะของงานศิลปะ	9
1.3.1 ลักษณะของงานศิลปะแบ่งตามประเภทของวัสดุ	9
1.3.2 ประเภทของงานศิลปะ	10
1.4 ประเภทของนักสะสม	13
1.4.1 นักสะสมจากความชื่นชอบ	13
1.4.2 นักสะสมการลงทุนระยะสั้น	13
1.5 การให้บริการเกี่ยวข้องกับงานศิลปะ	14
1.5.1 การเก็บรักษางานศิลปะ	14
1.5.2 การขนส่งงานศิลปะ	17
1.5.3 การติดตั้งผลงานศิลปะ	17
1.5.4 การดูแลทำความสะอาด	18
บทที่ 2 สภาพแวดล้อมและการวิเคราะห์โอกาสของธุรกิจ	20
2.1 การวิเคราะห์โอกาสทางธุรกิจ	20
2.1.1 ปัจจัยด้านนโยบายกฎเกณฑ์ของภาครัฐ (Political Factor)	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factor)	22
2.1.3 ปัจจัยด้านสังคม (Social Factor)	23
2.1.4 ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factor)	24
บทที่ 3 การวิเคราะห์อุตสาหกรรมและการแข่งขัน	25
3.1 การวิเคราะห์อุตสาหกรรม (Five Force)	25
3.1.1 การคุกคามของผู้เข้ามาใหม่ (Threat of New Entrants)	25
3.1.2 อำนาจต่อรองของซัพพลายเออร์ (Bargaining Power of Supplier)	26
3.1.3 สินค้าทดแทน (Threat of Substitute Product)	26
3.1.4 อำนาจต่อรองของลูกค้า (Bargaining Power of Buyer)	27
3.1.5 การแข่งขันภายในอุตสาหกรรม (Competitive Rivalry)	27
3.2 การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด (Market Opportunities Analysis)	28
3.2.1 จุดแข็ง (Strengths)	28
3.2.2 จุดอ่อน (Weaknesses)	29
3.2.3 โอกาส (Opportunities)	29
3.2.4 อุปสรรค (Threats)	29
3.3 ข้อสรุปจากการวิเคราะห์อุตสาหกรรมและโอกาสทางการตลาด	30
3.4 การวิเคราะห์คู่แข่งในอุตสาหกรรม (Competitor Analysis)	30
3.4.1 คู่แข่งทางตรง	30
3.4.2 คู่แข่งทางอ้อม	31
3.5 ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantages)	33
3.5.1 ด้านความครบวงจร	33
3.5.2 ด้านความเชี่ยวชาญ	33
3.5.3 ด้านความปลอดภัย	33
บทที่ 4 ภาพรวมของบริษัทและรูปแบบการทำธุรกิจ	34
4.1 ภาพรวมของบริษัท	34
4.2 รูปแบบธุรกิจ (Business Model)	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 เป้าหมายทางธุรกิจ	37
4.3.1 ระยะสั้น	37
4.3.2 ระยะยาว	37
4.4 ลักษณะการบริการและรายละเอียดธุรกิจ	37
4.4.1 บริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะ	38
4.4.2 บริการขนส่งงานศิลปะ	39
4.4.3 บริการติดตั้งผลงานศิลปะ	40
4.4.4 บริการดูแลและทำความสะอาดงานศิลปะ	42
4.5 คุณค่าที่ได้รับจากสินค้าและบริการ	42
4.5.1 ความสะดวก (Convenience)	42
4.5.2 ความเชี่ยวชาญ (Expertise)	43
4.5.3 ความปลอดภัย (Safety)	43
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะในการพัฒนาธุรกิจ	44
 บรรณานุกรม	46
 บรรณานุกรม (ต่อ)	Error! Bookmark not defined.
 ภาคผนวก	48
ภาคผนวก ก การประกวดงานศิลปกรรมที่สำคัญ	49
ภาคผนวก ข ข้อมูลพิพิธภัณฑ์สถานและหอศิลป์ในประเทศไทย	50
ภาคผนวก ค บทสัมภาษณ์จากนักสะสมและแกลเลอรีในประเทศไทย	56
ภาคผนวก ฉ บทสัมภาษณ์อาจารย์และศิลปิน	63
ภาคผนวก ง บทสัมภาษณ์หน่วยงานและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการงานศิลปะ	65
ภาคผนวก จ บทสัมภาษณ์หอศิลป์	68
ภาคผนวก ฉ การวิจัยการทำตลาดของธุรกิจศิลปะในไทย (Market research)	69
ภาคผนวก ช การดูแลและตรวจสอบสภาพงานศิลปะ	75
ภาคผนวก ซ การทำความสะอาดงานศิลปะ	84
ภาคผนวก ฌ การซ่อมแซมงานศิลปะ	94

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ญ การบรรจุหีบห่องานศิลปะ	97
ภาคผนวก ฎ การเคลื่อนย้ายและขนส่งงานศิลปะ	107
ภาคผนวก ฏ การรับประกันผลงานศิลปะ	112
ประวัติผู้วิจัย	114

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
1.1	ลักษณะของงานศิลปะแบ่งตามประเภทของวัสดุ	9
1.2	ระดับความขึ้นสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับวัสดุที่แตกต่างกัน	15
3.1	เปรียบเทียบคู่แข่งทางอ้อมของธุรกิจให้บริการเกี่ยวกับงานศิลปะ	32
4.1	อัตราค่าบริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะ (บาท: หน่วย)	38
4.2	อัตราค่าบริการเคลื่อนย้ายงานศิลปะ (หน่วย: บาท)	39
4.3	อัตราค่าบริการบรรจุหีบห่องานศิลปะ (หน่วย: บาท)	40
4.4	ตารางแสดงความเข้มของแสงที่เหมาะสมกับวัสดุแต่ละประเภท	41

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1	1
1.2	2
1.3	2
1.4	3
1.5	4
1.6	4
1.7	5
1.8	5
1.9	6
1.10	7
1.11	8
1.12	8
1.13	9
1.14	10
1.15	10
1.16	11
1.17	11
1.18	12
1.19	13
1.20	15
1.21	16
1.22	16
1.23	17

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
1.24 ตัวอย่างการติดตั้งผลงานศิลปะในต่างประเทศ	18
1.25 การทำความสะอาดภาพสีน้ำมันบนพื้นผ้าใบ	18
1.26 งานประติมากรรมสำริด ที่อยู่ระหว่างการดูแลรักษาของสำนักช่างสิบหมู่	19
2.1 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC)	21
2.2 กราฟแสดงมูลค่าของงานศิลปะในการประมูลของ Christie's and Sotheby's	23
2.3 การจัดแสดงงาน Co-exhibitions โดยนำทอง แกลเลอรี	24
3.1 การบริการเคลื่อนย้าย และติดตั้งงานศิลปะของ HELU-TRANS (Singapore)	28
3.2 Christie's Fine Art Storage Services (CFASS) ในประเทศสิงคโปร์ ขนาด 2,200 ตร.ม.	31
4.1 ตราสินค้า	34
4.2 แผนภาพโมเดลธุรกิจ (Business Model Canvas)	36
4.3 ห้องมั่นคงสำหรับจัดเก็บงานศิลปะ (Art Storage)	39
4.4 แสดงตัวอย่างการบรรจุงานศิลปะเพื่อขนย้ายจาก Procedures and conservation-standards for museum collections in transit and on exhibition	39
4.5 การติดตั้งงานศิลปะเพื่อจัดแสดงในต่างประเทศ	41
4.6 ตัวอย่างก่อนและหลังการทำความสะอาดและซ่อมแซมงานศิลปะ	42

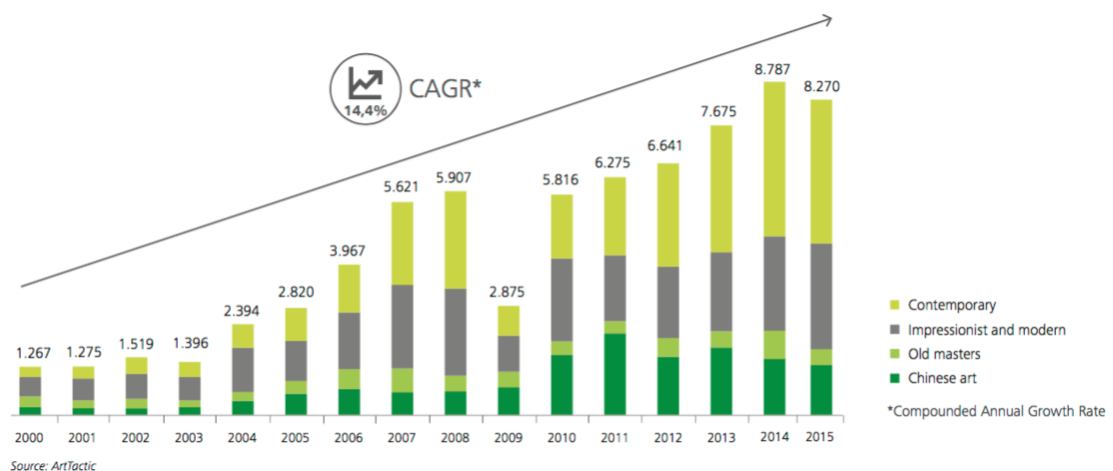
บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและโอกาสทางธุรกิจ

มูลค่าของผลงานศิลปะในตลาดโลกนั้นมีการเติบโตขึ้นในทุกๆ ปี โดยมีข้อมูลจากการประมูลผลงานศิลปะที่จัดขึ้นโดย Christie's และ Sotheby's ที่เป็นบริษัทประมูลผลงานศิลปะในระดับนานาชาตินั้นระบุว่า รายได้จากการประมูลผลงานศิลปะมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงถึงปีละประมาณ 14.4%

Figure 1. Christie's and Sotheby's auction sales (in millions US\$) by category 2000-2015

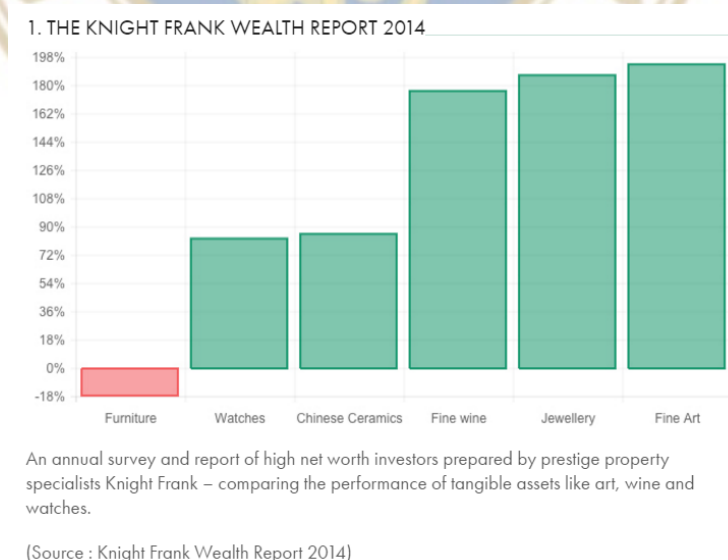
ภาพที่ 1. 1 กราฟแสดงอัตราการเติบโตของมูลค่างานศิลปะโดย Christie's and Sotheby's

ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีการเติบโตของตลาดงานศิลปะมากขึ้น เมื่อเทียบกับหลายปีก่อน โดยข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ระบุว่าภาพรวมกลุ่มธุรกิจประเภทแกลเลอรีนั้นมีมูลค่าสูงถึง 600 ล้านบาท โดยการซื้อขายงานศิลปะในประเทศไทยในช่วงแรกนั้น มีจุดเริ่มต้นจากการนำของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี (คอร์ราโด เฟโรซี - Corrado Feroci) จัดแสดงงานศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 1 เพื่อให้ชาวไทยและชาวต่างชาติในสมัยนั้น ได้รับรู้ถึงความเคลื่อนไหวและคุณค่าของงานศิลปะ ส่งผลให้ในปัจจุบัน เกิดการซื้อและสะสมงานศิลปะต่างๆ ทั้งในหมู่นักสะสมชาวไทย และชาวต่างชาติ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการสะสมด้วยใจรัก

งบกำไรขาดทุน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มธุรกิจ		
	ขนาดเล็ก (S)	ขนาดกลาง (M)	ขนาดใหญ่ (L)
รายได้หลัก	20,436,174.25	192,154,461.78	394,908,335.44
รายได้รวม	19,371,651.24	192,625,068.86	397,816,202.13
ต้นทุนขาย	16,544,476.12	105,215,175.69	265,411,018.50
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	11,079,823.13		206,644,589.80
ค่าใช้จ่ายในการขายและ บริการ	3,204,142.01	80,216,106.17	113,488,284.78
รายได้รวม	17,747,077.82	185,570,186.88	378,795,987.63
ดอกเบี้ยจ่าย	288,627.74	3,837,085.76	3,237,981.26
กำไร (ขาดทุน) ก่อนภาษี	792,041.55	3,765,951.32	15,782,233.24
ภาษีเงินได้	342,441.99	1,190,824.57	6,843,300.63
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	618,537.61	2,745,244.54	10,079,482.71

ภาพที่ 1. 2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยมูลค่าของกลุ่มธุรกิจขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่

ภายหลังจึงเริ่มมีกลุ่มนักลงทุน ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายได้สูงเริ่มให้ความสนใจและเก็บสะสมงานศิลปะมากขึ้น จนทำให้การสะสมผลงานศิลปะในปัจจุบัน เป็นการสะสมเพื่อสร้างกำไร เปรียบได้กับการถือครองสินทรัพย์ หรือการลงทุนอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีข้อมูลจาก Knight Frank Wealth Report ปี 2014 พบว่า การสะสมงานศิลปะให้ผลตอบแทนสูงกว่าการสะสมอื่นๆ เช่น ไวน์ เครื่องเพชร นาฬิกา หรือเครื่องบินดีเซล

ภาพที่ 1. 3 กราฟแสดงอัตราผลตอบแทนจากการสะสมของสะสมต่างๆ

ภาพที่ 1.4 โปสเตอร์การแสดงผลงานศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 61

การเติบโตของตลาดงานศิลปะทำให้ในปัจจุบันการประกวดงานศิลปกรรมต่างๆ มักถูกจัดขึ้นโดยองค์กรเอกชนขนาดใหญ่ที่มองเห็นคุณค่าของผลงานศิลปะ และต้องการสนับสนุนวงการศิลปะไทย โดยมีการประกวดอย่างต่อเนื่องทุกปี ทำให้ในแต่ละปีมีศิลปินหน้าใหม่แจ่มแจ้งเกิดขึ้นในวงการตลอดเวลา เมื่อศิลปินได้รับรางวัล จะทำให้มูลค่าของผลงานศิลปะชิ้นนั้นมีราคาสูงขึ้น เพราะรางวัลสามารถเป็นเครื่องการันตีคุณภาพของงานศิลปะชิ้นนั้นๆ ได้ ในส่วนขององค์กรเอกชนนั้น ได้ประโยชน์จากการประกวดที่จัดขึ้นคือ จะได้เป็นผู้ครอบครองงานศิลปะที่มีคุณภาพ ในราคาตั้งต้นที่ถูก โดยตอบแทนให้กับศิลปินด้วยเงินรางวัลจากการชนะการประกวด ด้วยเหตุนี้องค์กรเอกชนมากมายจึงริเริ่มหันมาจัดการประกวดศิลปกรรมมากขึ้น เพื่อค้นหาผลงานศิลปะ และศิลปินที่มีคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์ถึงภาพลักษณ์ของบริษัทที่มีต่อสังคม ซึ่งเป็นอีกปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนตลาดงานศิลปะในประเทศไทยให้เติบโตขึ้นอีกทางหนึ่ง

ภาพที่ 1.5 การประกวดศิลปกรรม Young Thai Artist Award 2016 โดยมูลนิธิเอสซีจี ~~โดย 2016~~
มูลนิธิเอสซีจี

ภาพที่ 1. 6 การประกวดศิลปกรรม โดย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

มูลค่าของผลงานศิลปะนั้น อาจไม่สามารถประเมินมูลค่าได้ เนื่องจากราคาซื้อขายในตลาดมิได้มีเกณฑ์ชี้วัดที่ชัดเจนว่าผลงานใดควรมีมูลค่าเท่าไร ราคาของผลงานศิลปะหนึ่งชิ้นไม่มีกลไกตลาดใดมารองรับ มูลค่าของผลงานขึ้นอยู่กับความพอใจระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายที่ตกลงร่วมกัน ซึ่งมูลค่าของงานศิลปะหนึ่งชิ้นจะแปรผันตามชื่อเสียงของศิลปิน หากศิลปินเจ้าของภาพมีชื่อเสียงงานนั้นๆ จะมีราคาสูงตามไปด้วย โดยกลไกนี้เองที่แกลเลอรีนำมาใช้ในการประเมินมูลค่างานศิลปะเพิ่มมูลค่าให้กับศิลปินและตัวผลงาน หรือแม้แต่ตัวนักสะสมเองก็อาศัยกลไกนี้ในการสร้างมูลค่าของผลงานศิลปะที่ตนเองครอบครองอยู่ ด้วยการสร้างพิพธิภัณฑ์ หรือแกลเลอรีขึ้นเป็นของตนเองเพื่อรองรับผลงานศิลปะของศิลปินที่ตนเองครอบครอง เป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับศิลปินและมูลค่าเพิ่มของงานศิลปะทางอ้อม ด้วยการเปิดให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงผลงานศิลปะที่ตนเองครอบครอง และทำให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง

ภาพที่ 1.7 อาจารย์เจลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับมูลค่าเพิ่มของงานศิลปะ

ภาพที่ 1.8 พิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย MOCA ของคุณบุญชัย เบญจรงคกุล

จากที่กล่าวมา เมื่อผลงานศิลปะบางชิ้นมีอาจประเมินมูลค่าได้ ทำให้การดูแล และการเก็บรักษาย่อมแตกต่างจากการเก็บรักษาสินทรัพย์ประเภทอื่นๆ ผลงานศิลปะแต่ละประเภทยังสร้างจากวัสดุ หรือสื่อที่แตกต่างกัน จึงทำให้การดูแลและการเก็บรักษาแตกต่างกันไปด้วย แม้จะเป็นผลงานศิลปะเหมือนกันก็ตาม หากงานศิลปะขาดการดูแลรักษาที่เหมาะสม หรือถูกปล่อยทิ้งไว้จนชำรุด มูลค่าของผลงานศิลปะชิ้นนั้นๆ จะตกต่ำลง และไม่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเจ้าของผลงานได้เท่าที่ควร ดังนั้นการเก็บและดูแลรักษาผลงานศิลปะอย่างเหมาะสม จึงเป็นสิ่งที่นักสะสมหลายๆ คนให้ความสำคัญ เช่นเดียวกับการเก็บรักษาสินทรัพย์ หรือของสะสมชนิดอื่นๆ

ดังนั้น เมื่องานศิลปะต้องการการดูแลรักษาแบบเฉพาะทาง จึงทำให้เกิดแนวคิดในการรับจ้างเก็บรักษา และดูแลผลงานศิลปะ เนื่องจากประเทศไทยในปัจจุบัน มีนักท่องเที่ยวต่างชาติ และชาวไทยที่นิยมในการชมและสะสมผลงานศิลปะเพิ่มมากขึ้น แต่กลับยังไม่มีบริการเกี่ยวกับการดูแลงานศิลปะอย่างเป็นระบบและครบวงจร จึงเกิดเป็นช่องว่างและโอกาสสำหรับธุรกิจการให้บริการเก็บและดูแลรักษาผลงานศิลปะอย่างครบวงจรขึ้น

1.2 ประเภทของงานศิลปะ

ศิลปะ มีนิยามที่หลากหลาย แตกต่างกันตามแหล่งที่มา และวัฒนธรรม คำว่าศิลปะในปัจจุบันสากลตามหลักสูตรทั่วไป คือ ความหลากหลายของกิจกรรมที่มนุษย์สร้าง หรือประดิษฐ์ขึ้น ด้วยการแสดงออกด้วยการสร้างสรรค์ ผ่านเทคนิคต่างๆ และกลั่นกรองมาจากความคิดที่ศิลปินคนหนึ่งต้องการถ่ายทอด เช่น บริบทของสังคม วัฒนธรรม การเมือง ศาสนา ความรักหรือวิทยาศาสตร์

ผลงานศิลปะเป็นผลจากการกระทำของศิลปิน เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดแนวความคิดของศิลปินคนนั้นๆ สู่สาธารณชน เพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่ศิลปินสร้างสรรค์ ศึกษา และรู้สึก ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ผลงานภาพวาดของ Jackson Pollock ที่ถ่ายทอดออกมาเป็นผลงาน Abstract ที่เน้นการใช้จุด เส้น และสี ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพที่ 1. 9 ผลงานศิลปะของ Jackson Pollock ชื่อ “Convergence”

งานศิลปะสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ วิจิตรศิลป์ (Fine Art) และ ศิลปะประยุกต์ (Applied Art) ซึ่งศิลปะทั้ง 2 ประเภท ต่างมีคุณค่าและจุดประสงค์ในการใช้งานที่แตกต่างกันออกไป

1.2.1 วิจิตรศิลป์ (Fine Art)

คือศิลปะที่สร้างสรรค์ โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย มุ่งเน้นที่การสร้างสรรค์เพื่อถ่ายทอดความงามในด้านต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น ทางกาย จิตใจ อารมณ์ และแนวความคิด ผลงานส่วนใหญ่จึงมีมูลค่าต่ออารมณ์ และจิตใจของผู้รับชมเป็นสำคัญ แบ่งออกเป็น 6 แขนงใหญ่ๆ คือ

1. จิตรกรรม
2. ประติมากรรม
3. สถาปัตยกรรม
4. วรรณกรรม
5. ดนตรี และนาฏศิลป์
6. การพิมพ์ภาพ

ศิลปะที่นักสะสมนิยมสะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของตนคือ ได้แก่ จิตรกรรม และประติมากรรม เป็นศิลปะที่มีมูลค่าสูง และเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศไทย และในระดับสากล

1.2.2 ศิลปะประยุกต์ (Applied Art)

เป็นศิลปะที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ใช้สอย นอกเหนือจากความชื่นชมในคุณค่าของผลงานศิลปะโดยตรง เช่น ภาพหรือลวดลายที่ใช้ตกแต่งอาคาร หรือเครื่องเรือน รูปทรงสีสันทัน ของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ออกแบบให้เป็นที่พอใจของผู้บริโภค หรือเครื่องมือใช้สอยที่สร้างขึ้นด้วยฝีมือประณีต ศิลปะที่ประยุกต์เข้าไปในสิ่งที่ใช้ประโยชน์เหล่านี้ จะให้ความพอใจอันเกิดจากความประณีตสวยงาม ความกลมกลืนแก่ประสาทสัมผัส ควบคู่ไปกับประโยชน์ใช้สอย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 5 แขนง คือ พาณิชยศิลป์ มัณฑนศิลป์ อุตสาหกรรมศิลป์ หัตถศิลป์ และการออกแบบ

ภาพที่ 1. 10 ผลงานการออกแบบขวดน้ำ SPRINKLE ของคุณมกร เชาว์วาณิช
ซึ่งได้รับรางวัลการออกแบบ Red Dot Award

ในปัจจุบันการประยุกต์ผลงานจิตรกรรมเข้ากับงานหัตถศิลป์ หรือประยุกต์ศิลป์แขนงต่างๆ ก็ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง

ภาพที่ 1. 11 การนำผลงาน “Composition” ของ Piet Mondrian ประยุกต์เข้ากับการออกแบบหัตถศิลป์

ภาพที่ 1. 12 การนำผลงานภาพพิมพ์ของ Andy Warhol มาประยุกต์เข้ากับเครื่องแต่งกายของ Uniqlo

1.3 ลักษณะของงานศิลปะ

เนื่องจากงานศิลปะนั้นมีหลายประเภท โดยงานแต่ละประเภททำมาจากวัสดุที่ต่างกัน ในการแบ่งประเภทจึงแบ่งจากประเภทของวัสดุ โดยสามารถแบ่งได้ดังนี้

1.3.1 ลักษณะของงานศิลปะแบ่งตามประเภทของวัสดุ

การแบ่งตามประเภทของวัสดุคือ วัสดุที่มีสารอินทรีย์ และสารอนินทรีย์เป็นส่วนประกอบ

ตารางที่ 1. 1 ลักษณะของงานศิลปะแบ่งตามประเภทของวัสดุ

สารอินทรีย์ (Organic)	สารอนินทรีย์ (Inorganic)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ กระดาษ – หนังสือ สีน้ำ ภาพพิมพ์ ▪ ผ้า – ภาพวาดบนผ้าใบ ▪ หนัง – เบาะหนัง ▪ ไม้ – เฟอร์นิเจอร์ โซฟา โครงไม้ ▪ สีน้ำมัน 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เซรามิก แก้ว เหล็ก หิน พลาสติก ▪ โลหะ ทองเหลือง ทองแดง สีผง

ภาพที่ 1. 13 ภาพวาดสีหมึกบนกระดาษซึ่งเป็นวัสดุประเภทสารอินทรีย์

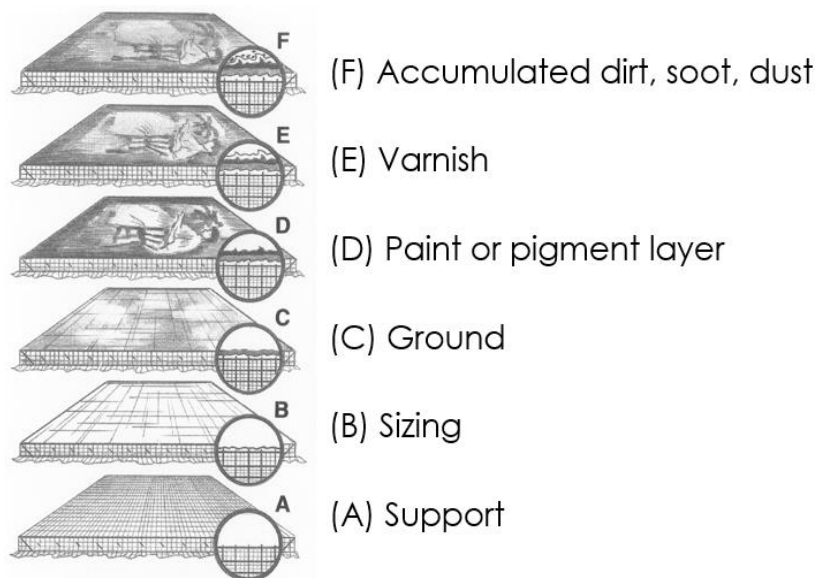
ภาพที่ 1. 14 รูปปั้นเซรามิค Oval Sculpture (No.2) ของ Barbara Hepworth

1.3.2 ประเภทของงานศิลปะ

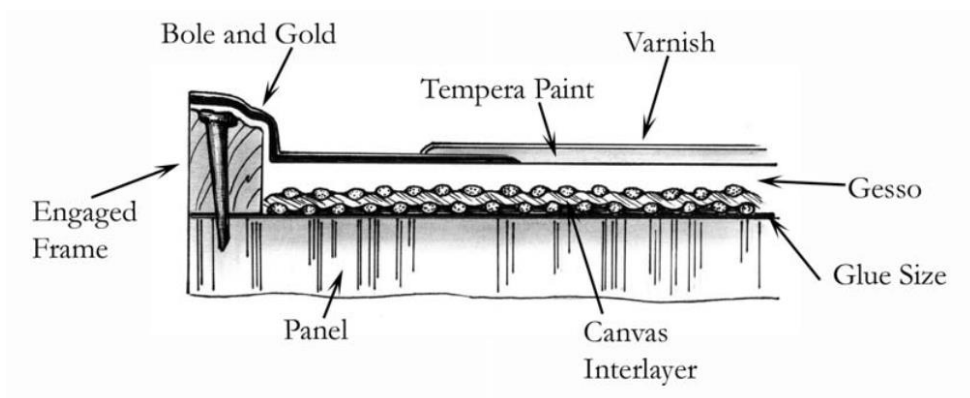
หากจะแบ่งประเภทของงานศิลปะตามลักษณะของงานจะสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ภาพวาด (Painting) และประติมากรรม (Sculpture)

ภาพวาด (Painting)

ภาพวาดเป็นประเภทของงานศิลปะที่มีมากที่สุด โดยภาพวาดแต่ละภาพนั้นมีเทคนิค และมีวัสดุที่แตกต่างกันไป หากศึกษาจากงานศิลปะที่มีในปัจจุบันจะมีลักษณะตามโครงสร้าง แบ่งเป็น 6 ชั้นคือ โครงสร้าง แผ่นพื้นผิว สีรองพื้น สีงาน น้ำยาเคลือบ และฝุ่น

ภาพที่ 1. 15 ชั้นและโครงสร้างของงานศิลปะประเภทภาพวาด

ภาพที่ 1. 16 ลักษณะ โครงสร้างงานศิลปะแบบภาพตัดข้าง

วัสดุโครงสร้าง (Supports for Easel Paintings)

วัสดุโครงสร้างที่ใช้ในงานศิลปะมีหลายแบบ และการจำกัดความของงานศิลปะคือการใช้สีผสมวาดลงบนพื้นผิวของวัสดุ โดยทั่วไปแล้วพื้นผิววัสดุที่ใช้ในการทำงานศิลปะคือ ไม้ ผ้าใบ และเหล็กหรือทองแดง

ภาพที่ 1. 17 งานศิลปะบนพื้นผิวทองแดง (ซ้าย) โครงสร้างไม้ของงานศิลปะบนผ้าใบ (ขวา)

สีพื้น (Grounds for Easel Paintings)

สีที่ใช้ในงานศิลปะนั้น หากเป็นงานในอดีตอาจจะประกอบด้วยสีที่ทำจากไข่ขาวผสมกับผงสี (Egg Tempera) สีน้ำมันที่ทำจากเปลือกถั่วผสม (Drying oil) แต่ในปัจจุบันมีสีให้เลือกใช้มากขึ้น และมักจะเป็นสีสังเคราะห์ที่ทำจากสารเคมี เช่น สีซอร์ค สีน้ำมัน สีโปสเตอร์ หรือสีน้ำ

สารเคลือบ (Varnishes and Coatings)

สารเคลือบจะใช้ในขั้นตอนสุดท้ายของการวาดภาพ สารเคลือบที่ใช้โดยทั่วไปมี 3 แบบคือ สารเคลือบเรซินธรรมชาติ สารเคลือบที่ทำจากไข่ขาว และแว็กซ์

งานประติมากรรม (Sculpture)

งานศิลปะประเภทประติมากรรมรูปปั้นนั้นทำจากวัสดุหลายประเภท โดยวัสดุที่ใช้โดยทั่วไปคือ หินอ่อน หยก ไม้ ทองแดง และดินเหนียว ในอดีตงานส่วนใหญ่เน้นไปทางรูปปั้นที่เป็นท่าทางของคน มีลักษณะโครงสร้างที่ละเอียด และมีท่าทางที่สวยงาม เช่น รูปปั้นเดวิด ซึ่งเป็นหินอ่อนแกะสลัก ลักษณะเป็นชายหนุ่มรูปร่างกำยำยืนเปลือยกาย แสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งและความสง่างามของร่างกายมนุษย์ ผลงานรูปปั้นร่างกายคนอันมีชื่อเสียงคือ ผลงานของไมเคิลันเจโล ประติมากรชื่อดังชาวอิตาลี

ภาพที่ 1. 18 รูปปั้นเดวิด ของไมเคิลันเจโล

และงานประติมากรรมสมัยใหม่นั้น เน้นไปทางการแสดงสีันและรูปร่างที่ต่างจากในอดีต วัสดุที่ใช้ก็เป็นแบบใหม่โดยใช้วัสดุหลายแบบผสมกัน เช่นผลงาน Love Sculpture ของศิลปินชาวอเมริกัน Robert Indiana ทำจากวัสดุที่เรียกว่า COR-TEN steel ซึ่งเป็นส่วนผสมของอัลลอยด์ มีคุณสมบัติคือสามารถป้องกันสนิม และมีความคงทนมาก

ภาพที่ 1. 19 ประติมากรรม Love Sculpture ในรัฐฟิลาเดเฟีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

1.4 ประเภทของนักสะสม

เมื่องานศิลปะเริ่มเป็นที่ยอมรับและมีคนสนใจมากขึ้น จึงทำให้เกิดกลุ่มคนที่เรียกว่า “นักสะสม” ขึ้น และในด้านของนักสะสมที่สะสมผลงานศิลปะนั้น ในปัจจุบันสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ นักสะสมจากความชื่นชอบ และนักสะสมเพื่อการลงทุนระยะสั้น

1.4.1 นักสะสมจากความชื่นชอบ

นักสะสมประเภทนี้ เน้นการเก็บสะสมผลงานศิลปะจากความชื่นชอบส่วนตัว หรือความมีใจรักในตัวผลงานศิลปะ หรือศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงาน นักสะสมประเภทนี้ จะมีอัตราการหมุนเวียนของผลงานศิลปะอยู่ในระดับน้อย เน้นการครอบครองในระยะยาว เนื่องจากการเก็บสะสมจากความชื่นชอบ โดยไม่ได้สนใจกำไร หรือมูลค่าที่เพิ่มขึ้นจากการผลัดเปลี่ยนของผลงานศิลปะ นักสะสมประเภทนี้จึงให้ความสำคัญกับผลงานศิลปะเปรียบได้กับสมบัติของตน ซึ่งบางครั้งเป็นเรื่องยากหากต้องตัดสินใจเปลี่ยนมือผู้เป็นเจ้าของงานศิลปะที่ตนครอบครอง บางครั้งมีเรื่องของพื้นที่การจัดเก็บที่ไม่อำนวยต่อการสะสมเข้ามาเกี่ยวข้อง นักสะสมประเภทนี้จึงมีปริมาณผลงานศิลปะที่ครอบครองอยู่เป็นจำนวนมาก

1.4.2 นักสะสมการลงทุนระยะสั้น

นักสะสมประเภทนี้ เป็นนักสะสมผลงานศิลปะที่คาดหวังกำไรจากมูลค่าเพิ่มของผลงานศิลปะที่ตนครอบครอง แม้มีผลงานศิลปะที่ถือครองระยะยาว แต่จะเน้นซื้อขาย แลกเปลี่ยน

ผลงานในระยะสั้น เพื่อสร้างกำไรให้กับคนมากกว่า นักสะสมประเภทนี้ จึงไม่จำเป็นต้องมีพื้นที่สำหรับการจัดเก็บผลงานศิลปะของตน เพื่อรอการแลกเปลี่ยน และส่งมอบให้กับผู้เป็นเจ้าของคนต่อไป แต่การใช้พื้นที่การจัดเก็บสำหรับนักสะสมประเภทนี้ อาจใช้เพื่อเป็นตัวกลางสำหรับการแลกเปลี่ยนผลงานศิลปะที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต แทนการเก็บรักษาไว้กับตนเอง

1.5 การให้บริการเกี่ยวข้องกับงานศิลปะ

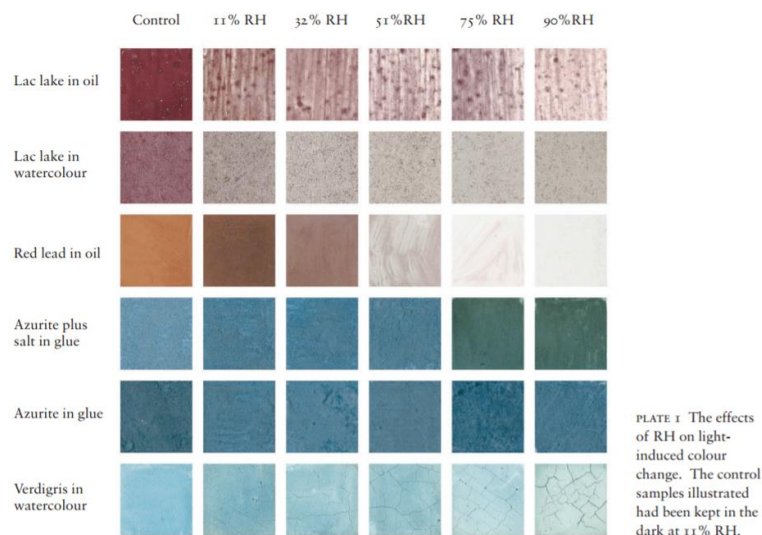
1.5.1 การเก็บรักษางานศิลปะ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักสะสมพบว่า นักสะสมส่วนใหญ่มีปัญหาในการเก็บผลงานศิลปะ กล่าวคือเมื่อนักสะสมได้สะสมผลงานศิลปะมาถึงจุดหนึ่งที่มีงานศิลปะไว้ในครอบครองเพิ่มมากขึ้น ทำให้ไม่มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการจัดเก็บ และเนื่องจากปริมาณที่มากเกินไปจนเกินการจัดการ นักสะสมจึงมองหาพื้นที่สำหรับการจัดเก็บงานศิลปะเหล่านั้น นอกจากนี้การเก็บผลงานที่ไม่เป็นระบบทำให้นักสะสมไม่สามารถจดจำจำนวนที่แน่นอนของผลงานศิลปะที่ครอบครองอยู่ได้ การขาดการดูแล และละเลยในการเก็บรักษานั้น อาจเป็นเหตุทำให้เกิดความเสียหายขึ้นต่องานศิลปะได้

และในการเก็บรักษาผลงานศิลปะนั้น ต้องการความรู้และความเข้าใจในการทำงานที่เฉพาะทางในเรื่องของการเก็บรักษาผลงานศิลปะซึ่งที่มีความแตกต่างกัน และต้องควบคุมให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสมกับลักษณะของวัสดุแต่ละประเภท (ภาคผนวก ช การดูแลและตรวจสอบสภาพงานศิลปะ) โดยสิ่งที่จะต้องควบคุมหลักๆ คือ ระดับความชื้นสัมพัทธ์ ระดับอุณหภูมิ ระดับความเข้มของแสง แอมพลิจูด และมลพิษ ซึ่งความเสียหายที่มักจะเกิดกับงานศิลปะและพบได้บ่อยเช่น ฟันผุของสีในภาพวาดสีน้ำมันเกิดการแตกร้าว เพราะอุณหภูมิที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือภาพวาดมีเชื้อรา เนื่องจากเก็บในห้องที่มีความชื้นสูง และไม่มีการรักษาระดับอุณหภูมิให้คงที่ โดยทั่วไประดับความชื้นสัมพัทธ์ (Relative Humidity) ที่เหมาะสมในการจัดเก็บงานศิลปะจะอยู่ในช่วง 40-60% แต่ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับชนิดของวัสดุด้วย ตามตัวอย่างในตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 ระดับความชื้นสัมพัทธ์ที่เหมาะสมกับวัสดุที่แตกต่างกัน

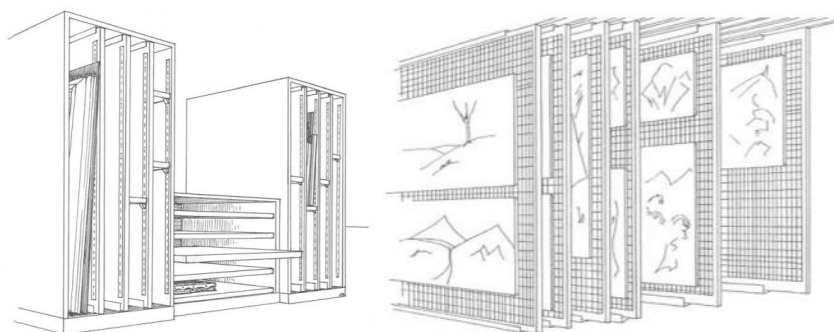
Materials	Humidity tolerance	
	High (%)	Low (%)
Stone and other inert materials	40	20
Arms, armor, metals	40	20
Ethnographic bark, cloth, basketry	60	40
Botanical specimens	60	40
Ceramics, tiles, stone	60	20
Coins, Various costumes	50	30
Textiles, rugs, tapestries	50	30
Furniture	60	40
Glass	50	40
Ivory, Bone carvings Lacquer	60	50
Leather, Parchment	60	50
Paintings on canvas or wood	55	40
Paper	50	40
Oriental screens	55	50

ภาพที่ 1.20 ความเปลี่ยนแปลงของประเภทสีประเภทต่างๆ ในสภาวะความชื้นที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้โดยทั่วไปการเก็บผลงานศิลปะยังเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับนักสะสม เนื่องจากมักมีคำถามในหมู่นักสะสม หรือผู้ที่ริเริ่มสะสมผลงานศิลปะว่า หากซื้อผลงานศิลปะชิ้นหนึ่งไปแล้ว จะเก็บรักษาอย่างไร หรือจะนำไปเก็บไว้ที่ใด ทำให้บางครั้งนักสะสมหลายๆ คนพลาด

โอกาสในการซื้อผลงานศิลปะที่ดี เนื่องจากภาระในเรื่องของการเก็บผลงาน เนื่องจากผลงานศิลปะจำเป็นต้องมีพื้นที่ในการจัดเก็บที่เหมาะสม แตกต่างจากการเก็บสะสมสิ่งของ หรือวัตถุประเภทอื่น เนื่องจากความแตกต่างของขนาด วิธีการเก็บรักษา และต้นทุนในการทำพื้นที่สำหรับการเก็บผลงานศิลปะ ทำให้หลายๆครั้ง มีนักสะสมที่จำใจต้องจำหน่ายผลงานศิลปะที่ตนเก็บไว้ เพื่อนำผลงานศิลปะชิ้นใหม่มาติดตั้งแทนของเก่า เนื่องจากปัญหาในหาพื้นที่การจัดเก็บนั่นเอง

ภาพที่ 1. 21 การจัดเก็บผลงานศิลปะในแบบต่างๆ

ทั้งนี้แม้แต่องค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยภาครัฐอย่างหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพ (Bangkok Art & Culture Centre BACC) ยังประสบกับปัญหาการจัดการพื้นที่การจัดเก็บผลงานศิลปะ เนื่องจากปริมาณที่มากขึ้นของผลงานศิลปะที่แสดงในแต่ละปี ส่งผลให้บางครั้งหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพมีปริมาณผลงานศิลปะของนักสะสมต่างๆ และศิลปิน โดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ อีกทั้งพื้นที่ของหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพ เป็นพื้นที่สำหรับการพักงานศิลปะชั่วคราว ซึ่งไม่ได้ออกแบบมาเพื่อรองรับการเก็บรักษางานศิลปะในระยะยาว ทำให้เกิดภาระในการดูแลต่องานศิลปะของหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพ ทำให้เป็นค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงที่ทางหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพต้องแบกรับ

ภาพที่ 1. 22 โกดังพักงานศิลปะของหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพ

1.5.2 การขนส่งงานศิลปะ

การขนส่งงานศิลปะ มีความแตกต่างจากการขนส่งสินค้าทั่วไปอยู่หลายประการ ตั้งแต่ขั้นตอนการบรรจุผลงานศิลปะเพื่อเตรียมขนย้าย วัสดุที่จะใช้ในการขนย้าย และสภาพแวดล้อมของรถที่ใช้ในการขนส่ง อาจเป็นปัจจัยที่อาจจะทำให้งานศิลปะเกิดความเสียหาย ซึ่งการใช้บริการขนส่งทั่วไปอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลงานศิลปะได้ หลายครั้งความเสียหายของงานศิลปะเกิดจากขั้นตอนในการขนส่ง ดังนั้นเพื่อป้องกันการเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อผลงานศิลปะ จึงจำเป็นต้องใช้รถขนส่ง และการบรรจุเฉพาะทางสำหรับงานศิลปะ ซึ่งปัจจุบันในประเทศไทยมีบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญ และรับส่งผลงานศิลปะเพียงไม่กี่บริษัท เช่นบริษัท ดีเอสแอล แตกต่างกับในต่างประเทศที่ธุรกิจการขนส่งงานศิลปะกลับได้รับความนิยมและแพร่หลายมาก เนื่องจากนักสะสมและศิลปินให้ความสำคัญในการดูแล และขนส่งงานศิลปะ จึงมีบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญจะมีการวางแผนงานอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การบรรจุหีบห่องานศิลปะ การป้องกันความเสียหายระหว่างการขนส่ง ไปจนถึงการดำเนินการขนย้ายจนถึงจุดหมายปลายทางอย่างปลอดภัย

ภาพที่ 1. 23 การบรรจุหีบห่อให้กับงานศิลปะก่อนการเคลื่อนย้าย หรือขนส่ง

1.5.3 การติดตั้งผลงานศิลปะ

ในขั้นตอนการเก็บข้อมูล และสัมภาษณ์นักสะสมพบว่า ปัญหาอีกอย่างที่มีมักจะเกิดขึ้นหลังจากการซื้อผลงานศิลปะนั้น อยู่ในขั้นตอนของการติดตั้ง เนื่องจากผลงานศิลปะแตกต่างจากสินค้าตกแต่งบ้าน หรือของใช้เครื่องเรือนทั่วไป ที่มีการให้บริการหลังการขาย เช่นการประกอบและติดตั้ง ทำให้นักสะสมมักประสบปัญหาในการหาช่าง หรือผู้ที่มีประสบการณ์มากพอที่จะทำงานในขั้นตอนนี้ เนื่องจากผลงานศิลปะบางชิ้นมีราคาแพง การติดตั้งจึงต้องอาศัยความระมัดระวังมากกว่าของใช้เครื่องเรือนชิ้นอื่นๆ และการปรับสภาพแวดล้อมให้เข้ากับงานศิลปะ เช่นการจัดแสงไฟก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ที่นักสะสมให้ความสำคัญ เพราะการจัดแสงไฟที่เหมาะสมนั้น เป็นอีก

องค์ประกอบหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการขบเน้นความงามของงานศิลปะได้ด้วย แต่ระดับความเข้มของแสงก็ควรจัดให้เหมาะกับวัสดุแต่ละประเภท (ภาคผนวก ช การดูแลและตรวจสอบสภาพงานศิลปะ) ดังนั้นการติดตั้งที่ขาดความเหมาะสมอาจจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อผลงานศิลปะได้

ภาพที่ 1. 24 ตัวอย่างการติดตั้งผลงานศิลปะในต่างประเทศ

1.5.4 การดูแลทำความสะอาด

สำหรับการดูแลทำความสะอาดผลงานศิลปะย่อมแตกต่างจากการดูแลและทำความสะอาดทั่วไปอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากผลงานศิลปะบางประเภท เช่นภาพวาดสีน้ำมันจะมีลักษณะของสีที่มีรายละเอียดที่มากกว่างานภาพวาดประเภทอื่น นอกจากนี้พื้นผิวของเนื้อสี สีที่ใช้ อายุของสี หรือแม้กระทั่งชนิดของผ้าใบที่ใช้ในการวาดแต่ละแบบก็ล้วนมีวิธีการดูแลทำความสะอาดที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละประเภท (ภาคผนวก ช การทำความสะอาดงานศิลปะ) การดูแลทำความสะอาดผลงานศิลปะจึงเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน และต้องการความเข้าใจ และความชำนาญเป็นอย่างมาก

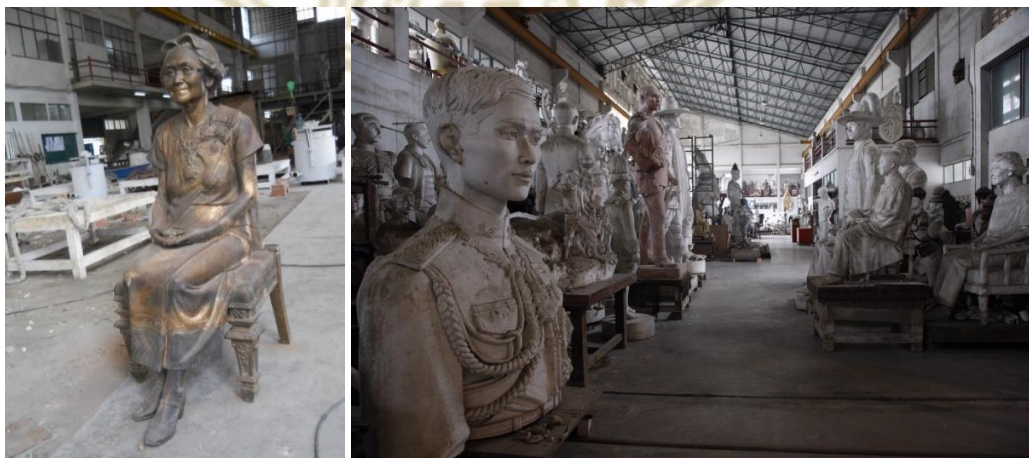
ภาพที่ 1. 25 การทำความสะอาดภาพสีน้ำมันบนพื้นผ้าใบ

ดังนั้นการดูแลทำความสะอาดผลงานศิลปะ จึงควรจะต้องทำโดยผู้ที่เชี่ยวชาญ อันเนื่องมาจากความอ่อนไหวของผลงานศิลปะ เช่นงานศิลปะประเภทประติมากรรมโลหะ ซึ่งโลหะเมื่อทำปฏิกิริยากับออกซิเจนในอากาศเป็นระยะเวลาานาน จะทำให้สีของโลหะบางชนิดเปลี่ยน หรือเกิดสนิมโลหะ เมื่อทิ้งไว้เป็นระยะเวลาานานอาจทำให้โลหะผุกร่อนและแตกหักได้ การดูแลทำความสะอาดงานศิลปะจึงเป็นเรื่องที่ทำให้นักสะสมหลายๆ คนให้ความสำคัญเช่นกัน

ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลซ่อมแซมผลงานศิลปะในประเทศไทยคือ สำนักช่างสิบหมู่ ภายใต้การกำกับดูแลของกรมศิลปากร การปฏิบัติการจะได้รับการมอบหมายจากกรมศิลปากร โดยตรง เช่น การซ่อมแซมผนังวัดเก่าที่ผุกร่อน การซ่อมแซมอนุสาวรีย์หรือประติมากรรม การซ่อมแซมโบราณวัตถุต่างๆ นอกเหนือจากงานซ่อมแซม ผลงานส่วนใหญ่ที่ถูกส่งให้สำนักช่างสิบหมู่ มักเป็นผลงานศิลปะที่เก่า ไม่ค่อยมีผลงานศิลปะสมัยใหม่ เนื่องจากงานประติมากรรมในประเทศไทยไม่ค่อยมีงานที่อายุนานมากนัก

จากการสัมภาษณ์นักสะสมพบว่า นักสะสมส่วนใหญ่มักหลีกเลี่ยงการส่งผลงานศิลปะไปให้เข้ารับการดูแลจากหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากนักสะสมมีความกังวลในเรื่องของการตรวจสอบมูลค่า และที่มาของงานศิลปะ หรือของสะสม ทำให้มีศิลปิน และช่างซ่อมงานศิลปะของสำนักช่างสิบหมู่รับจ้างทำความสะอาดงานศิลปะโดยไม่ผ่านระบบของภาครัฐ หรือกรมศิลปากร ซึ่งทำให้นักสะสมต้องแบกรับความเสี่ยง ในการรับผิดชอบต่อผลงานจากกระบวนการนี้ด้วยตนเอง

ดังนั้นจากปัญหาดังกล่าวนี้ก็น่าจะเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดโอกาสในการมีตัวกลางที่จะคอยอำนวยความสะดวกในการให้บริการการดูแลรักษา และทำความสะอาดงานศิลปะแก่นักสะสมงานศิลปะได้

ภาพที่ 1. 26 งานประติมากรรมสำริด ที่อยู่ระหว่างการดูแลรักษาของสำนักช่างสิบหมู่

บทที่ 2

สภาพแวดล้อมและการวิเคราะห์โอกาสของธุรกิจ

2.1 การวิเคราะห์โอกาสทางธุรกิจ

ได้มีการใช้ PEST ในการวิเคราะห์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยด้านนโยบายกฎหมายของภาครัฐ (Political Factor)

ภาครัฐมีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมและรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ จึงย่อมเป็นส่วนสำคัญในการเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดตั้งและผลักดันให้เกิดหอศิลป์ ซึ่งหอศิลป์อย่างเป็นทางการแห่งแรกของรัฐ เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2500 ด้วยความพยายามผลักดันของอาจารย์ศิลป์ พีระศรี หลังจากที่มีการจัดแสดงศิลปกรรมแห่งชาติมาแล้ว 8 ครั้ง โดยใช้อาคารเก่าของกระทรวงคมนาคม ซึ่งติดกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแห่งพระนคร มีชื่อว่า “หอศิลป์ กรมศิลปากร” แต่ดำเนินการเพียง 7 ปี ก็ต้องปิดตัวลง โดยอาคารถูกรื้อเป็น โรงละครแห่งชาติ

จนกระทั่งในปี พ.ศ.2520 “หอศิลป์แห่งชาติ” (The National Gallery) ได้ถือกำเนิดขึ้น โดยใช้อาคารเก่าของโรงพยาบาลศิริราชของกรมธนารักษ์ บริเวณถนนเจ้าฟ้า มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นสถานที่เก็บรวบรวมและจัดแสดงผลงานศิลปกรรมประเภททัศนศิลป์ผู้มีชื่อเสียง ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์ศึกษาวิจัยและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศิลปกรรม ทั้งแบบประเพณีและร่วมสมัย หอศิลป์แห่งชาติมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการในวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2520 โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หลังจากนั้นไม่นาน หอศิลป์แห่งชาติได้เปลี่ยนชื่อให้ตรงตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 ว่า “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์”

และในรัฐบาลพลโทถนอม กิตติขจร ซึ่งก้าวขึ้นสู่อำนาจจากการปฏิวัติในปี พ.ศ.2501 ได้สั่งให้มีการยุบกระทรวงวัฒนธรรมที่ก่อตั้งขึ้นในสมัยจอมพลแปลก พิบูลสงครามมาเป็นกองวัฒนธรรม สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และได้มีการปรับเปลี่ยนองค์กร โยกย้ายหน่วยงานทางวัฒนธรรมอีกหลายครั้ง จากนั้นหน่วยงานทางการศึกษาได้เข้ามามีบทบาทในการดูแลงานด้านศิลปะ วัฒนธรรม ตั้งแต่แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งได้บรรจุเรื่องศิลปะ วัฒนธรรมไว้ใน

หมวดที่ 6 ข้อที่ 50 ว่า “รัฐพึงจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและก่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของ ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม ศาสนา ตลอดจนขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงาม รวมทั้งสถานที่ และวัตถุอันมีค่าทางประวัติศาสตร์” ในครั้งนั้นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหลายแห่ง ก็ได้เปิด หลักสูตรการเรียนการสอนทางศิลปะอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ศิลปะเริ่มเป็นที่ยอมรับและเปิด กว้างมากขึ้นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ในปี พ.ศ. 2537 ได้มีการจัดตั้งหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (Bangkok Art and Culture Centre BACC) โดยเริ่มจากการมีกลุ่มศิลปินร่วมสมัยแห่งประเทศไทยนับพันคนได้จัด แสดงผลงานที่ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เพื่อหวังให้สังคมเห็นว่า มีศิลปินมากพอที่ควรจะมีหอ ศิลป์มาเป็นพื้นที่รองรับในการแสดงออกผลงาน และเก็บรักษาผลงานในอดีตและประวัติศาสตร์ เป็นที่รวมกลุ่มศิลปิน เพื่อพบปะ แลกเปลี่ยนความคิด แนวการทำงาน ผลก็คือการผลักดันให้เกิด การพัฒนาของวงการศิลปะในเมืองไทย จนกระทั่งกรุงเทพมหานคร โดยผู้ว่าราชการฯ นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ได้เล็งเห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรม และได้วางนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรมเป็น นโยบายหลัก โดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ของเด็ก เยาวชน และประชาชนในสังคม ให้ ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม สภาแห่งกรุงเทพมหานครจึงได้อนุมัติงบประมาณ ดำเนินการก่อสร้างหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานครจำนวน 509 ล้านบาท เพื่อผลักดันให้ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองแห่งศิลปวัฒนธรรม ซึ่งหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร Bangkok Art and Culture Centre (BACC) ได้เริ่มก่อสร้างในที่ดินของกรุงเทพมหานคร บริเวณสี่ แยกปทุมวัน และได้มีการเปิดโครงการหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานครอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2548

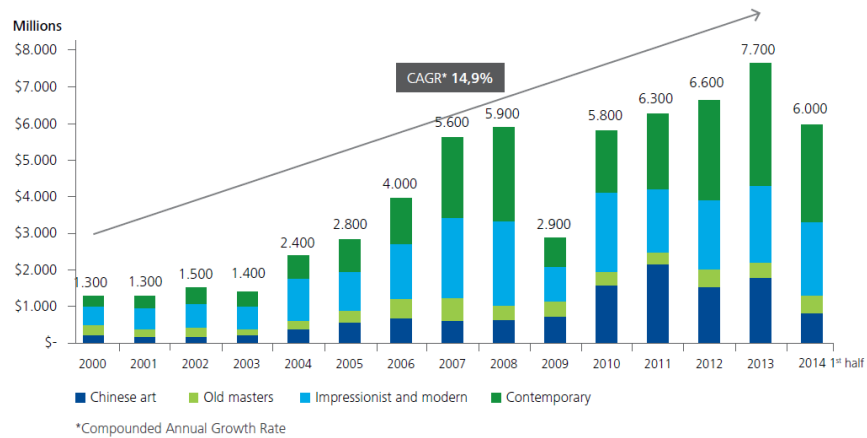
ภาพที่ 2. 1 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC)

จากที่ผ่านมามาดูจะเห็นได้ว่ารัฐบาลพยายามสนับสนุนทางด้านศิลปะให้เข้าถึงกลุ่มคนจำนวนมากขึ้น และช่วงหลังศิลปะไม่ได้เป็นเพียงผลงานที่สร้างคุณค่าทางใจได้เท่านั้น แต่ยังเป็นเรื่องของการลงทุนด้วย มูลค่าของงานศิลปะนั้น ไม่มีการกำหนดตายตัว ซึ่งเป็นมูลค่าที่ไม่สามารถประเมินค่าได้ จึงทำให้มีแนวโน้มว่าในอนาคตงานศิลปะจะไม่เพียงถูกจำกัดอยู่ในวงแคบเท่านั้น จะเริ่มมีคนเข้าใจและสนใจงานศิลปะเพิ่มมากขึ้น เป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้ธุรกิจของ ARTLONGA เติบโตได้อย่างดีในอนาคต

2.1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factor)

ศิลปะในปัจจุบันได้เกิดการขยายตัวของวงการศิลปะสู่สังคมวงกว้าง มีจำนวนศิลปินทั้งเก่าและใหม่สร้างสรรค์ผลงานมากมาย รูปแบบของผลงานก็มีความหลากหลาย การลงทุนในศิลปะเป็นการลงทุนทางเลือก (Alternative Investment) ประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้มีความมั่งคั่งสูง การลงทุนในศิลปะแตกต่างจากการลงทุนในหลักทรัพย์และสินทรัพย์อื่น นักธุรกิจจำนวนมากไม่ชอบเลือกลงทุนกับงานศิลปะที่ในบางครั้งให้ผลตอบแทนมากกว่าการลงทุนด้านอื่น ๆ ในเมืองไทย เช่น คุณกิติชัย เตชะงามเลิศ เป็นนักลงทุนที่รู้จักกันดีในวงการตลาดหุ้น เลือกที่จะสะสมงานศิลปะ โดยเริ่มต้นจากความชอบ และเมื่อเวลาผ่านไปงานที่เคยเก็บสะสมไว้สามารถทำกำไรเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว ซึ่งในการสะสมงานศิลปะนั้น ไม่ได้มีทิศทางกำหนดตายตัว โดยเฉพาะในประเทศไทย จะมีความเห็นว่าการซื้อขายงานศิลปะ ไม่ว่าจะนำไปเพื่อความสนุกในการชื่นชม หรือเป็นการซื้อเพื่อสะสมลงทุนระยะยาว เป็นเรื่องของคนกลุ่มเล็ก ๆ ในสังคมที่มีความรู้ด้านศิลปะ รสนิยม และมีกำลังซื้อสูง ปัจจุบันนักสะสมกลุ่มนี้มีจำนวนหนึ่ง และค่อยๆ เพิ่มขึ้นจนเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางทั้งในหมู่ผู้ซื้องานและศิลปินผู้สร้างงาน นักสะสมงานศิลปะ อาทิ คุณทัชชะพงศ์ ประเวศวรารัตน์ คณะกรรมการ บริษัท ซีพีโก้ จำกัด (มหาชน) และคุณพงษ์ชัย จินดาสุข ผู้บริหารกลุ่มบริษัท จินดาสุข ผู้ผลิตก๊อคน้ำชานว ส่วนศิลปินระดับอาจารย์ผู้ใหญ่อ อาทิ อาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ อาจารย์ถวัลย์ ดัชนี และอาจารย์ประเทือง เอมเจริญ

การที่มีผู้สะสมงานศิลปะมากขึ้น ไม่ว่าจะเพื่อการลงทุน หรือด้วยความชอบส่วนตัว ย่อมเป็นปัจจัยการสนับสนุนให้ ARTLONGA มีกลุ่มลูกค้าที่มากขึ้นได้ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลจาก ArtTactic ซึ่งเป็นบริษัทที่จัดทำข้อมูลทางการตลาดเกี่ยวกับงานศิลปะ พบว่ามูลค่างานศิลปะในการประมูลของ Christie's and Sotheby's นั้นมีแนวโน้มที่สูงขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ.2000 เป็นต้นมาจนถึงกลางปี ค.ศ. 2014

Fig. 1 Christie's and Sotheby's: auction sales (in US\$) by category 2000-2014 (1st half)

ภาพที่ 2. 2 กราฟแสดงมูลค่าของงานศิลปะในการประมูลของ Christie's and Sotheby's

2.1.3 ปัจจัยด้านสังคม (Social Factor)

ในด้านสังคมปัจจุบันพบว่ามีความเร่งรีบ และเคร่งเครียด ศิลปะจึงได้เข้ามามีบทบาทในแง่ของการให้ความสุนทรีย์ต่อจิตใจ นักสะสมหลายคนเลือกที่จะสะสมงานศิลปะจากความชอบและเกิดเป็นความพึงพอใจเมื่อได้เห็นงานศิลปะเหล่านั้น เช่น คุณเยาวณี นิรันดร นักธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยได้กล่าวว่าเวลาดูผลงานแล้วรู้สึกมีความสุข ผ่อนคลาย ช่วยให้ตนเองมีแรงผลักดันในการทำงานมากขึ้น ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาพบว่าวงการศิลปะในประเทศไทยมีอัตราการเติบโตที่ดีขึ้น มีแกลเลอรีใหม่ๆเกิดขึ้นมากมาย ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ในการจัดงานศิลปะแต่ละครั้งก็มักมีผู้เข้าร่วมชมผลงานเพิ่มมากขึ้น เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าศิลปะได้รับการยอมรับ และเปิดกว้างมากขึ้นเมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมา และคงมีแนวโน้มที่ดีขึ้นในอนาคตด้วย

ภาพที่ 2. 3 การจัดแสดงงาน Co-exhibitions โดยนำทอง แกลเลอรี

2.1.4 ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factor)

ปัจจุบันมีเทคโนโลยีหลายอย่างที่สนับสนุนในการสร้างสถานที่จัดเก็บผลงานศิลปะได้ ทั้งเรื่องของการขนย้ายที่สะดวกมากขึ้น ระบบโลจิสติกที่สามารถขนย้ายผลงานศิลปะได้อย่างรวดเร็ว และค่าใช้จ่ายในการขนย้ายที่ถูกลงทำให้ต้นทุนลดลงด้วย ระบบควบคุมความชื้นที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ และเทคโนโลยีเรื่อง Warehouse Management ทำให้สามารถสร้างสถานที่จัดเก็บที่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตที่เข้ามามีบทบาทกับโลกมากขึ้นทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ง่าย สามารถค้นหาข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งจะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้กับ ARTLONGA ทั้งในเรื่องของการนำเสนอความคิดเห็นและข้อมูลของงานศิลปะ การให้ข้อมูลการบริการต่าง ๆ ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

บทที่ 3

การวิเคราะห์อุตสาหกรรมและการแข่งขัน

3.1 การวิเคราะห์อุตสาหกรรม (Five Force)

3.1.1 การคุกคามของผู้เข้ามาใหม่ (Threat of New Entrants)

สิ่งสำคัญในการทำธุรกิจของ ARTLONGA คือการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับลูกค้า เนื่องจากผลงานศิลปะส่วนใหญ่มีราคาแพงและลูกค้าต้องการเก็บผลงานอย่างดีที่สุด เพื่อให้สามารถคงสภาพเดิมอยู่ได้ การทำสถานที่สำหรับเก็บงานศิลปะที่ได้มาตรฐานนั้น ต้องมีการลงทุนสูงเพื่อให้เป็นสถานที่จัดเก็บที่ได้มาตรฐาน ทั้งในในการเก็บงานผลงานศิลปะแต่ละประเภทก็จะมีกำหนดวิธีการเก็บไม่เหมือนกัน เช่น โดยทั่วไปงานศิลปะควรเก็บรักษาไว้สถานที่ที่มีอุณหภูมิไม่เกิน 70 องศาฟาเรนไฮต์ และจะรักษางานศิลปะได้ดีควรมีอุณหภูมิต่ำและรักษาระดับให้คงที่ ระดับความชื้นสัมพัทธ์ 30-50 % เป็นระดับความชื้นที่เหมาะสมของการเก็บงานศิลปะ เป็นต้น การที่ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และความไว้วางใจจากลูกค้า ทำให้ผู้เล่นรายใหม่เข้ามาได้ยากมากขึ้น หรือหากต้องการเข้ามาแข่งขันก็ต้องใช้เวลานานในการสร้างความน่าเชื่อถือ จึงถือว่าเป็นอุปสรรคในการเข้าสู่ธุรกิจแบบเดียวกัน

3.1.2 อำนาจต่อรองของซัพพลายเออร์ (Bargaining Power of Supplier)

ซัพพลายเออร์ของ ARTLONGA คือบริษัทรับขนส่งสินค้า วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการดูแลรักษางานศิลปะ (ภาคผนวก ข) พนักงานผู้ดูแลงานศิลปะ รวมทั้งระบบการรักษาห้องเก็บผลงาน ซึ่งมีความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจของ ARTLONGA อย่างมาก แต่เนื่องจากวิธีการดำเนินการของ ARTLONGA นั้นจะมีการนำเสนอบริการกับลูกค้าโดยตรง และเมื่อมีฐานลูกค้าเป็นจำนวนหนึ่งแล้วจะทำให้ซัพพลายเออร์เหล่านี้ได้ประโยชน์ไปด้วย ดังนั้นอำนาจในการต่อรองของซัพพลายเออร์จึงต่ำ

3.1.3 สินค้าทดแทน (Threat of Substitute Product)

ในด้านของบริการทดแทนสามารถแบ่งออกตามรูปแบบของบริการที่มี บริการแรกคือ บริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะ ซึ่งต้องอาศัยพื้นที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดเก็บ รวมทั้งความรู้ในการบริหารและดูแลผลงานที่ถูกจัดเก็บเหล่านั้นให้ถูกต้อง หากลูกค้าไม่ใช้บริการส่วนนี้ก็สามารถสร้างสถานที่จัดเก็บเองได้ แต่ต้องอาศัยการดูแลอย่างมาก และอาจจะมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการใช้บริการของ ARTLONGA ซึ่งในปัจจุบันในประเทศไทยก็มีนักสะสมบางรายที่เก็บงานศิลปะเป็นจำนวนมาก และมีห้องจัดเก็บของตัวเอง เช่น คุณณรงค์ อิงค์ธเนศ ซึ่งมีห้องสำหรับเก็บผลงานศิลปะของตัวเอง อย่างไรก็ตามหากนักสะสมบางรายเป็นนักสะสมหน้าใหม่ ยังไม่มีผลงานที่จัดเก็บมากนัก การสร้างพื้นที่สำหรับจัดเก็บเองย่อมมีค่าใช้จ่ายที่สูง โดยสำหรับพื้นที่ขนาด 60 ตารางเมตรที่เปิดเครื่องดูดความชื้น และมีการรักษาอุณหภูมิตลอด 24 ชั่วโมง อาจมีค่าใช้จ่ายถึงประมาณ 15,000 บาทต่อเดือน ทั้งนี้ผลงานศิลปะแต่ละประเภทมีการกำหนดวิธีการเก็บรักษาที่แตกต่างกันไป เพราะวัสดุที่แตกต่างกัน นอกจากนี้การขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บผลงาน เช่นนักสะสมบางคนกลัวผลงานจะเสียหายจึงนำโฟมและพลาสติกกันกระแทกมาห่อไว้ ซึ่งการห่อแบบนี้อาจจะทำให้ผลงานเกิดความชื้นได้ เนื่องจากไม่มีอากาศ และปัญหาที่พบบ่อยคือ แมลงเจาะเข้าไปกัดกินผลงาน ทำให้เกิดความเสียหาย ดังนั้นในการบริการพื้นที่สำหรับจัดเก็บงานศิลปะนั้นสามารถทดแทนได้ยาก

ในส่วนของการบริการที่สองคือ การซ่อมแซมงานศิลปะ ปัจจุบันสามารถติดต่อได้ที่ จิมป์ ทอมสัน หรือช่างสิบหมู่ ที่สามารถซ่อมแซมหรือให้คำปรึกษาในการดูแลงานศิลปะได้ ซึ่งในด้านของลูกค้าคือนักสะสมนั้น การจะติดต่อและนำผลงานศิลปะไปซ่อมแซมหรือขอคำปรึกษา อาจจะต้องใช้เวลาในการเดินทาง มีค่าใช้จ่ายในการขนย้าย และต้องอาศัยความสัมพันธ์ด้วยจึงจะสามารถเข้าไปพบได้ ด้วยเหตุนี้ทำให้ ARTLONGA มีความสำคัญในการเป็นตัวกลางประสานงานให้ แม้ลูกค้าจะสามารถติดต่อได้โดยตรงแต่ก็ทำให้เสียเวลา และมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการใช้บริการผ่าน ARTLONGA อำนาจในการทดแทนส่วนนี้จึงต่ำ

ในบริการที่สาม คือบริการขนส่ง เคลื่อนย้าย ติดตั้งงานศิลปะ ปัจจุบันนี้ให้บริการโดย 2 บริษัทหลักๆคือ บริษัท ส่องกงทรานส์แพค จำกัด และบริษัท ดีเอสแอล จำกัด ซึ่งหากต้องการใช้ บริการก็สามารถติดต่อได้โดยตรง แม้ว่าลูกค้าสามารถติดต่อบริษัทขนส่งได้โดยตรง แต่ในการขน ย้ายงานศิลปะนั้น ผลงานในแต่ละประเภทก็ยังคงต้องการองค์ความรู้ในการจัดการขนส่งด้วย เช่นหาก เป็นสีน้ำมันบนผ้าใบหุ้มห่อด้วยโฟมที่ปิดสนิท เพราะอาจจะทำให้ผลงานเกิดความชื้นและสร้าง ความเสียหายได้ ดังนั้น ในการเคลื่อนย้าย ขนส่ง ติดตั้ง ควรจะมีผู้ที่มีประสบการณ์และความรู้ เพื่อให้คำแนะนำในการบรรจุหีบห่อและส่งขนย้ายด้วย จึงทำให้อำนาจการทดแทนของบริการนี้ก็ต่ำ เช่นเดียวกัน

3.1.4 อำนาจต่อรองของลูกค้า (Bargaining Power of Buyer)

จากการเก็บข้อมูลของนักสะสมซึ่งจะเป็นกลุ่มลูกค้าหลักพบว่า ปัจจัยในการเลือกใช้ บริการเกี่ยวกับบริการในงานดูแลศิลปะนั้น ให้ความสำคัญกับความน่าเชื่อถือเป็นหลัก รองลงมาคือ ความสะดวกในการที่ได้รับบริการที่ต้องการอย่างครบวงจร และหากจะวิเคราะห์อำนาจการต่อรอง ของลูกค้านั้นสามารถแบ่งตามบริการที่นำเสนอ ในด้านการบริการพื้นที่สำหรับจัดเก็บงานศิลปะ อำนาจการต่อรองของลูกค้าจะต่ำ เนื่องจากหากต้องการสร้างและดูแลเองจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการใช้ บริการของ ARTLONGA ส่วนในด้านการบริการซ่อมแซมงานและขนส่ง หากลูกค้ามีความสัมพันธ์ หรือรู้จักกับผู้ให้บริการที่มีอยู่แล้ว ก็ทำให้อำนาจในการต่อรองของลูกค้ามีมาก เนื่องจากไม่ต้อง อาศัยการบริการของ ARTLONGA ก็ได้

3.1.5 การแข่งขันภายในอุตสาหกรรม (Competitive Rivalry)

หากเป็นอุตสาหกรรมรูปแบบเดียวกัน คือการให้บริการดูแลงานศิลปะและเป็นห้อง มั่นคงสำหรับจัดเก็บงานศิลปะในประเทศไทยยังไม่มีรูปแบบธุรกิจเดียวกันเลย แต่จะมีใน ต่างประเทศแล้ว เช่น Christie's หรือ HELU-TRANS ซึ่งให้บริการพื้นที่จัดเก็บงานศิลปะ และขน ย้ายงาน ในเอเชียคือประเทศสิงคโปร์ และฮ่องกง แต่ส่วนใหญ่บริษัทจะให้บริการเฉพาะพื้นที่จัดเก็บ และการขนย้ายและติดตั้งงานศิลปะเท่านั้น แต่ไม่รวมถึงการให้การดูแลรักษางานศิลปะ ใน ขณะเดียวกันนั้นประเทศไทยเองมีผู้ที่รู้ข้อมูลในเรื่องการบริการเกี่ยวกับงานศิลปะน้อยมาก ทำให้ ปัจจุบันการดูแลรักษางานศิลปะของนักสะสมในประเทศไทยต้องเข้าไปปรึกษากรมศิลปากร หรือ จิมส์ ทอมป์สันเท่านั้น ดังนั้น ARTLONGA ยังไม่มีผู้แข่งขันในรูปแบบธุรกิจเดียวกันเลย

ภาพที่ 3. 1 การบริการเคลื่อนย้าย และติดตั้งงานศิลปะของ HELU-TRANS (Singapore)

3.2 การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด (Market Opportunities Analysis)

การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด บริษัทใช้เครื่องมือ SWOT Analysis ในการวิเคราะห์ โดยรวมพบว่ามีโอกาสทางการตลาดที่น่าสนใจในการลงทุน โดยมีปัจจัยสนับสนุนดังนี้

3.2.1 จุดแข็ง (Strengths)

1. มีผู้เชี่ยวชาญจากสำนักช่างสิบหมู่ และบริษัทขนส่งงานศิลปะ โดยเฉพาะ
2. ไม่มีคู่แข่งโดยตรงในประเทศไทย
3. เข้าใจกลุ่มลูกค้าทั้งกลุ่มผู้สะสมงานศิลปะ และแกลเลอรี ที่ต้องการเก็บรักษางานศิลปะ
4. สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับงานศิลปะเพราะการจัดเก็บที่ดีที่สุดทำให้มูลค่างานขายได้ราคาเพิ่มขึ้น
5. มีบริการครบวงจร ตั้งแต่การเคลื่อนย้าย จัดเก็บ และดูแลรักษาผลงาน

3.2.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

1. งานศิลปะมีราคาค่อนข้างสูง หากมีงานเสียหายก็จะมีความเสี่ยงที่ต้องชดเชยค่าเสียหายได้
2. การลงทุนใช้เงินสูงมาก และมีค่าใช้จ่ายเยอะ
3. อัตราค่าบริการเหมาะกับผู้ที่สะสมงานศิลปะระดับกลางถึงสูง เพราะในการเก็บรักษาและดูแลงานศิลปะนั้นต้องเป็นผู้ที่ใส่ใจและให้ความสำคัญ ซึ่งในประเทศไทยยังต้องมีการสร้างความตระหนักในด้านนี้เพิ่มขึ้นอีก
4. การสร้างความน่าเชื่อถือเป็นเรื่องสำคัญในธุรกิจของ ARTLONGA ดังนั้นต้องอาศัยเครดิตจากพาร์ทเนอร์ หรือผู้เชี่ยวชาญในวงการเพื่อจะทำให้ ARTLONGA เป็นที่รู้จักในวงการศิลปะได้

3.2.3 โอกาส (Opportunities)

1. งานศิลปะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น มีนักสะสมหน้าใหม่ให้ความสนใจในการเก็บงานศิลปะเพื่อสร้างผลตอบแทนมากขึ้น และอีกด้านหนึ่ง มีนักสะสมที่ต้องการสะสมงานเพื่อชื่นชม และเป็นสมบัติ ดังนั้นธุรกิจที่เกี่ยวกับการดูแลงานศิลปะก็มีโอกาสที่จะเติบโตได้
2. สภาพภูมิอากาศในเมืองไทยเป็นแบบร้อนชื้น ซึ่งจะมีผลต่อการเก็บรักษางานศิลปะได้ ดังนั้นหากมีการดูแลรักษาอย่างถูกวิธีจะทำให้อายุของงานศิลปะเพิ่มขึ้นได้
3. จะเป็นผู้ให้บริการด้านหลังการซื้องานศิลปะอย่างครบวงจรรายแรกในประเทศไทย

3.2.4 อุปสรรค (Threats)

1. ศิลปะในประเทศไทยยังไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังมากนัก โดยเฉพาะจากรัฐบาล แม้ว่าในยุคแรกศิลปะไทยเริ่มพร้อม ๆ กับประเทศเกาหลี แต่ปัจจุบันรัฐบาลเกาหลีให้ความสำคัญและสนับสนุนทั้งศิลปิน และธุรกิจศิลปะอย่างมาก จึงทำให้วงการศิลปะในเกาหลีเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้วงการศิลปะเติบโตได้ แต่ในประเทศไทยปัจจุบันแม้มีผู้ที่สนใจอยู่แต่ก็จำกัดอยู่แค่วงแคบ และส่วนใหญ่เป็นเศรษฐีหรือนักธุรกิจประสบความสำเร็จแล้วในระดับหนึ่ง

2. ความเข้าใจในผลงานและคุณค่าของศิลปะในประเทศไทยยังไม่ค่อยดีนัก บางคนไม่ได้ใส่ใจในการเก็บและดูแลรักษา จนผลงานเกิดความเสียหายแล้วจึงหาทางแก้ไข ซึ่งอาจจะสายเกินไป

3.3 ข้อเสนอจากการวิเคราะห์อุตสาหกรรมและโอกาสทางการตลาด

จากการวิเคราะห์ Five Forces Model, SWOT Analysis พบว่ามีโอกาสทางธุรกิจในการทำ ARTLONGA เนื่องจากมีความต้องการในตลาดการดูแลงานศิลปะ ในเรื่องของได้ดีทำให้มูลค่างานศิลปะมีโอกาสเพิ่มขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ผลงานศิลปะสามารถสร้างสรรค์ได้เพียงครั้งเดียว ดังนั้นจึงต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและการดูแลจากผู้ที่มีประสบการณ์ ซึ่งในปัจจุบันนั้นการให้บริการประเภทนี้ยังไม่มีในประเทศไทยเลย และสภาวะอากาศในเมืองไทยที่เป็นภูมิอากาศแบบร้อนชื้นทำให้การเก็บรักษางานศิลปะทำได้ยาก ผลงานที่ต้องเข้ากรอบไม้ หรือภาพวาดบนผืนผ้าใบมีความต้องการในการดูแลเป็นพิเศษ ทำให้เป็นโอกาสให้กับธุรกิจของ ARTLONGA ได้อย่างดี

3.4 การวิเคราะห์คู่แข่งในอุตสาหกรรม (Competitor Analysis)

3.4.1 คู่แข่งทางตรง

ในด้านของคู่แข่งทางตรงนั้นยังไม่มีรูปแบบธุรกิจที่ให้คำปรึกษาและรับบริการด้านหลังการซื้อผลงานศิลปะอย่างครบวงจรมาก่อน แต่จะมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะในแต่ละด้านคือธุรกิจการขนส่งงาน โดยบริษัท ส่องกงทรานส์แพค จำกัดและบริษัท ดีเอชแอล จำกัด ซึ่งทั้งแกลเลอรีเอกชน เช่น นำทอง แกลเลอรี และหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (Bangkok Art & Culture Centre BACC) ใช้บริการอยู่ ส่วนบริการบริหารจัดการจัดงานในการแสดงนิทรรศการศิลปะ ปัจจุบันดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของแกลเลอรี และเจ้าหน้าที่ของหอศิลป์นั้น ๆ และสุดท้ายบริการพื้นที่สำหรับเก็บงานศิลปะ ในประเทศไทย ในกรณีที่ซื้อจากแกลเลอรี สามารถฝากไว้กับแกลเลอรีชั่วคราวได้ จนกว่าจะเตรียมสถานที่พร้อมเคลื่อนย้ายงาน แต่ในกรณีของนักสะสมบางคนก็เก็บผลงานศิลปะไว้จำนวนมาก จนไม่มีที่จัดเก็บ ก็ต้องเก็บผลงานเหล่านั้นในสถานที่ของตัวเองที่มีเท่านั้น

3.4.2 คู่แข่งทางอ้อม

1. บริษัทรับขนส่งงานศิลปะและจัดติดตั้งงานศิลปะสำหรับแสดงนิทรรศการ

ปัจจุบันในประเทศไทยให้บริการโดยบริษัทขนส่งหลักๆที่ดำเนินการและมีผู้ใช้บริการคือ บริษัทยามาโตะ ยูนิว จำกัด บริษัท ฮองกงทรานส์แพค จำกัด และบริษัท ดีเอสแอล จำกัด ซึ่งรับบริการขนย้ายงานศิลปะทุกประเภท

2. บริษัทที่ให้บริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะ (Art Storage)

บริการพื้นที่สำหรับการจัดเก็บงานศิลปะจะเป็นลักษณะของสถานที่ขนาดใหญ่ที่มีระบบการควบคุมสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับการจัดเก็บงานศิลปะ ซึ่งปัจจุบันในประเทศไทยยังไม่มีให้บริการด้านนี้ แต่ในทวีปเอเชียจะมีในประเทศสิงคโปร์ จีน และฮ่องกง โดยบริษัท Christie's Fine Art Storage Services (CFASS) จำกัด ที่ให้บริการเกี่ยวกับศิลปะทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตามการเคลื่อนย้ายงานศิลปะไปยังประเทศอื่นมีค่าใช้จ่ายที่สูงมาก ต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน และมีค่าใช้จ่ายในการนำเข้า หรือขนย้ายออกนอกประเทศด้วย ซึ่งถ้าหากสามารถเก็บงานศิลปะเหล่านี้ไว้ในประเทศไทยได้ ก็จะทำให้สะดวกและประหยัดมากขึ้น

ภาพที่ 3. 2 Christie's Fine Art Storage Services (CFASS) ในประเทศสิงคโปร์ขนาด 2,200 ตร.ม.

3. แกลเลอรีในประเทศไทย

เนื่องจากปกติเมื่อนักสะสมซื้องานจากแกลเลอรีที่ใดแล้ว เมื่อเกิดการเสียหาย ชำรุด หรือต้องการคำแนะนำในการติดตั้งและดูแล ก็จะติดต่อผ่านทางแกลเลอรีที่เคยซื้อ มาจากการหาข้อมูลพบว่า มีศิลปินหลายคนที่ย้ายผลงานโดยตรงให้กับนักสะสม ในกรณีนี้เมื่อมีปัญหาและต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแล อาจทำให้ไม่ได้รับการบริการตามที่ต้องการ เนื่องจากศิลปินบางรายไม่ได้ให้คำแนะนำในการเก็บรักษาที่ดีพอ จึงอาจเป็นปัญหาที่สำคัญอีกอย่างของนักสะสมงานศิลปะได้

ตารางที่ 3. 1 เปรียบเทียบคู่แข่งทางอ้อมของธุรกิจให้บริการเกี่ยวกับงานศิลปะ

Service	ผู้ให้บริการ	ลักษณะการให้บริการ	ข้อดี	ข้อเสีย
Art Storage	Christie's Fine Art Storage Services (CFASS)	ให้บริการห้องจัดเก็บงานศิลปะในประเทศไทย สิงคโปร์ขนาด 2,200 ตร.ม. พร้อมการดูแลรักษาสภาพของงานศิลปะให้เหมาะสมกับงานแต่ละประเภท	เป็นบริการที่ได้มาตรฐานมาก มีชื่อเสียงระดับโลก และมีรูปแบบการบริการที่หลากหลาย น่าเชื่อถือ	ไม่ได้อยู่ในประเทศไทย ต้องมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งรูป มีความเสี่ยงทำให้เกิดความเสียหายต่องานศิลปะได้ และค่าใช้จ่ายสูง
	Personal Storage	สร้างห้องเก็บงานศิลปะส่วนตัว	ไม่เสี่ยงต่อการเปิดเผยข้อมูลของ Collection ที่เก็บไว้ สามารถเข้าไปดูรูปที่เก็บเมื่อไหร่ก็ได้	มีค่าใช้จ่ายสูงมาก และต้องจ้างคนเพื่อมาดูแลเป็นพิเศษ ไม่เหมาะสำหรับนักสะสมระดับเริ่มต้น
Art Transportation	- Hongkong Transpack - DHL / Fedex - Yamato	บริการงานขนส่งศิลปะทุกประเภท	มีมาตรฐานสูง มีบุคลากรที่มีประสบการณ์ ได้รับความไว้วางใจจากนักสะสม และแกลเลอรีมาเป็นเวลานาน มีบริการประกันเสริม	บริการเฉพาะการขนส่งเท่านั้น ไม่รวมการให้บริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลงานศิลปะ เช่น ห้องเก็บงานศิลปะ หรือการติดตั้งงานศิลปะ
Art Installation	- Galleries - Curators	ให้คำปรึกษาด้านการเลือกงานศิลปะ การเก็บรักษา การติดตั้งแบบพื้นฐาน เช่น การจัดไฟ การจัดวาง หรือสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับงาน	มีประสบการณ์สูง มีความรู้และความเข้าใจในการดูแลติดตั้งงานศิลปะที่รูปแบบแตกต่างกัน	ต้องซื้องานศิลปะจาก Gallery หรือ Curator นั้น เพื่อให้ได้รับการบริการให้คำปรึกษา
Art Care	- สำนักช่างสิบหมู่ - Robert Pierre	รับซ่อมแซม ทำความสะอาดงานศิลปะทุกประเภท	ช่างมีความเชี่ยวชาญในงานซ่อม และการทำความสะอาด มีประสบการณ์และมีความน่าเชื่อถือ	ต้องใช้ Relation ในการติดต่อขอรับบริการ ไม่ได้เปิดให้บริการกับลูกค้าทั่วไป

3.5 ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantages)

3.5.1 ด้านความครบวงจร

ARTLONGA มีบริการสำหรับการดูแลรักษางานศิลปะอย่างครบวงจร ตั้งแต่การขนส่ง การให้คำปรึกษาในการติดตั้ง บริการห้อยผนังสำหรับงานศิลปะ และบริการทำความสะอาด ซ่อมแซมงานศิลปะ ทั้งนี้ในประเทศไทยแม้จะมีผู้ให้บริการบางอย่างแล้วเช่น การขนส่ง และการซ่อมแซมงานศิลปะ แต่ยังไม่มียูให้บริการใดที่มีบริการอย่างครบวงจรเลย ซึ่งการให้บริการอย่างครบวงจรนี้จะทำให้ลูกค้าได้รับความสะดวกในการใช้บริการมากขึ้น

3.5.2 ด้านความเชี่ยวชาญ

ARTLONGA มีทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญ และชำนาญในเรื่องของการดูแลงานศิลปะ ซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าในทุกบริการ โดยบริการห้อยผนังสำหรับงานศิลปะดูแลโดยทีมงาน ARTLONGA บริการขนส่งงานศิลปะโดยบริษัท ส่องกงทรานส์แพค จำกัด บริการติดตั้งและทำความสะอาดงานศิลปะโดยช่างศิลป์อิสระ จากสำนักช่างสิบหมู่

3.5.3 ด้านความปลอดภัย

ด้วยบริการห้อยผนังสำหรับงานศิลปะที่ได้มาที่มีการควบคุมอุณหภูมิ ระดับความชื้น ระดับแสง ให้มีสถานะที่เหมาะสมกับงานศิลปะแต่ละประเภท มีประกันสำหรับงานศิลปะ ระบบรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้ลูกค้ามั่นใจได้ว่างานศิลปะที่นำมาใช้บริการนั้นจะปลอดภัย

บทที่ 4

ภาพรวมของบริษัทและรูปแบบการทำธุรกิจ

4.1 ภาพรวมของบริษัท

ชื่อ	บริษัท อาร์ตลองกา จำกัด (ARTLONGA Co., Ltd)
รูปแบบธุรกิจ	ให้บริการห้องมั่นคงสำหรับเก็บงานศิลปะการและให้บริการหลังการขายงานศิลปะ
สินค้าและบริการ	บริการขนส่งและติดตั้งงานศิลปะ, บริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะ บริการดูแลทำความสะอาดงานศิลปะ
วิสัยทัศน์	นักสะสมให้ความมั่นใจในด้านการเป็นผู้ดูแลงานศิลปะอย่างครบวงจร
พันธกิจ	ให้บริการเกี่ยวกับงานศิลปะครบวงจร ทั้งบริการขนส่งและติดตั้งงานศิลปะด้วยระบบการขนส่งที่ทันสมัย บริการด้านการดูแลงานศิลปะโดยผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนการให้บริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะที่มีมาตรฐาน มีระบบรักษาความปลอดภัยและประกันสำหรับงานทุกชิ้น
เป้าหมายด้านการดำเนินธุรกิจ	เป็นผู้นำในการให้บริการพื้นที่สำหรับจัดเก็บงานศิลปะอย่างครบวงจรแห่งแรกในประเทศไทย โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้เป็นเท่าตัวในแต่ละปี
เป้าหมายด้านการตลาด	เป็นแบรนด์แรกที่นักสะสมให้ความมั่นใจเมื่อนึกถึงการบริการด้านการดูแลงานศิลปะ และครองส่วนแบ่งตลาดมากที่สุดถึง 90 %ของประเทศไทยภายใน 5 ปี
ตราสินค้า	

artlonga

ภาพที่ 4. 1 ตราสินค้า

“ศิลปะยืนยาว ชีวิตสั้น” มีที่มาจากภาษาอิตาลีคือ 'ARS LONGA, VITA BREVIS' ชื่อของ ARTLONGA ได้เลือกเอาประโยคแรกที่มีความหมายว่า “ศิลปะยืนยาว” แต่เปลี่ยนตัวสะกดจากคำว่า ARS เป็น ART ที่เป็นภาษาอังกฤษและมีความหมายว่า “ศิลปะ” ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการจะนำเสนอให้กับคนทั่วไปได้รับรู้จึงใช้ชื่อว่า “ARTLONGA” โดยยังคงความหมายเดิมเอาไว้เพื่อสะท้อนให้เห็นคุณค่าในการให้บริการของบริษัทต่อผลงานศิลปะ

4.2 รูปแบบธุรกิจ (Business Model)

รูปแบบธุรกิจของ ARTLONGA เป็นบริการหลังการขายงานศิลปะอย่างครบวงจรตามแผนภาพโมเดลธุรกิจ (Business Model Canvas) ดังภาพที่ 2.2 ซึ่งแบ่งเป็น 4 บริการ ได้แก่

1. บริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะ
2. บริการขนส่งงานศิลปะ
3. บริการติดตั้งผลงานศิลปะ
4. บริการดูแลและทำความสะอาดงานศิลปะ

<p>Key Partners</p> <ul style="list-style-type: none"> • บริษัทที่ประกบกันภัย • บริษัทที่ขนส่ง • ศิลปินอิสระ / ช่างฝีมืออิสระ • แกลเลอรี 	<p>Key Activities</p> <ul style="list-style-type: none"> • เก็บงานศิลปะ • ขนส่งงานศิลปะ • ติดตั้งงานศิลปะ • ทำความสะอาดงานศิลปะ 	<p>Value Proposition</p> <ul style="list-style-type: none"> • ความสะดวกสบายและให้บริการอย่างครบวงจร • ความเชี่ยวชาญของบุคลากรในด้านต่างๆ • ระบบการเก็บรักษางานศิลปะที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน 	<p>Key Resources</p> <ul style="list-style-type: none"> • สินทรัพย์ถาวร • ระบบรักษาความปลอดภัยในห้องมั่นคง • Know How • พนักงาน 	<p>Customer Relationships</p> <ul style="list-style-type: none"> • ความสัมพันธ์กับลูกค้า (CRM Activities) เช่น งานแสดงผลงาน 	<p>Channels</p> <ul style="list-style-type: none"> • ช่องทางออนไลน์ เช่น Facebook, Instagram • ช่องทางออฟไลน์ เช่น Exhibition / Fair, Magazine, แกลเลอรี 	<p>Customer Segments</p> <ul style="list-style-type: none"> • กลุ่มเป้าหมายหลัก • นักสะสมงานศิลปะ <p>• กลุ่มเป้าหมายรอง</p> <ul style="list-style-type: none"> • แกลเลอรี • ศิลปิน
<p>Cost Structure</p> <ul style="list-style-type: none"> • ค่าเช่าอาคารและสาธารณูปโภค • ค่าใช้จ่ายทางการตลาด • ต้นทุนการให้บริการแต่ละประเภท 		<p>Revenue Streams</p> <ul style="list-style-type: none"> • รายได้จากการให้บริการแต่ละประเภท 				

ภาพที่ 4. 2 แผนภาพ โมเดลธุรกิจ (Business Model Canvas)

4.3 เป้าหมายทางธุรกิจ

4.3.1 ระยะสั้น

1. มีจำนวนนักสะสมเข้าในบริการพื้นที่การจัดเก็บ ประมาณ 10 %ของความสามารถในการจัดเก็บทั้งหมดในปีแรก
2. เข้าร่วมเป็นพาร์ทเนอร์ในงานแสดงศิลปะต่าง ๆ เพื่อสร้างการรับรู้ในหมู่นักสะสมและนักสะสม เช่นการร่วมสนับสนุนการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติในปีแรก
3. นักสะสมรู้จักและเข้าใจบริการของ ARTLONGA พร้อมทั้งบอกต่อและเลือกใช้บริการ

4.3.2 ระยะยาว

1. ARTLONGA เป็นชื่อแรกที่คนจะนึกถึงเมื่อต้องการความช่วยเหลือในการจัดการงานศิลปะ
2. ยอดขายเติบโต 60% ในปีที่ 5 และความสามารถในการจัดเก็บเพิ่มขึ้น
3. มีนักสะสมทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติเข้าใช้บริการ และเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนผลงานศิลปะในหมู่นักสะสม
4. มีพาร์ทเนอร์ที่เป็นแกลเลอรีชื่อดังในต่างประเทศโดยมีทั้งภูมิภาคอาเซียนและขยายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ในอนาคต

4.4 ลักษณะการบริการและรายละเอียดธุรกิจ

ARTLONGA เป็นการให้บริการหลังการซื้อ-ขายงานศิลปะอย่างครบวงจร ตั้งแต่การให้บริการพื้นที่สำหรับการเก็บผลงานศิลปะ สำหรับนักสะสมที่ประสบปัญหาจากการมีงานศิลปะจำนวนมาก แต่ไม่มีพื้นที่การจัดเก็บที่เพียงพอ ด้วยบริการพื้นที่การจัดเก็บผลงานศิลปะ พร้อมด้วยระบบการดูแลรักษาผลงานศิลปะที่ครบวงจร ทั้งการควบคุมอุณหภูมิ ควบคุมความชื้น ระบบรักษาความปลอดภัย และระบบรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง รวมทั้งการจัดเก็บที่เป็นระบบ การทำทะเบียน และค้นหาฐานข้อมูลของงานศิลปะที่นำมาจัดเก็บ ARTLONGA ให้บริการพื้นที่การ

จัดเก็บงานศิลปะหลายประเภท และมีหลายขนาด เพื่อรองรับกับผลงานศิลปะที่แตกต่างในแต่ละประเภท โดยกระบวนการทั้งหมดจะควบคุมโดยทีมงานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางศิลปะ

นอกจากนี้ ARTLONGA ยังให้บริการขนส่ง เคลื่อนย้ายงานศิลปะ และบริการรับดูแลทำความสะอาดผลงานศิลปะให้แก่ลูกค้า โดยทีมงานผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะ เนื่องจากผลงานศิลปะแต่ละประเภทต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และมูลค่าของผลงานศิลปะมีมูลค่าสูง การทำความสะอาด และดูแลรักษาที่ไม่ถูกต้องจะทำให้ชิ้นงานเกิดความเสียหายได้ โดยสามารถสรุปบริการของ ARTLONGA ได้ทั้งหมด 4 บริการดังนี้

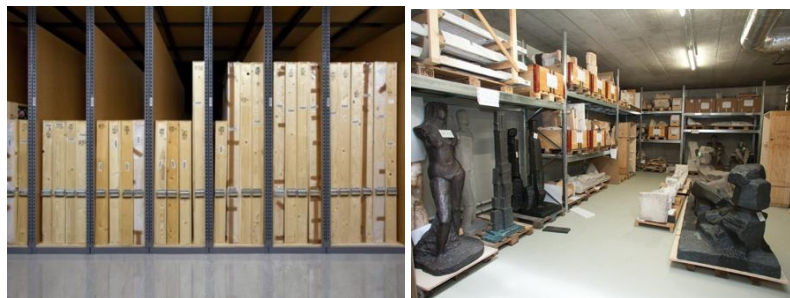
4.4.1 บริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะ

บริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะคือ บริการพื้นที่การจัดเก็บงานศิลปะร่วมกันของนักสะสม พื้นที่ที่สามารถเก็บงานศิลปะขนาดความกว้างไม่เกิน 300 เซนติเมตร ยาวไม่เกิน 300 เซนติเมตร บริการจัดเก็บยังรวมถึงระบบรักษาความปลอดภัย การควบคุมความชื้นและอุณหภูมิ ระบบป้องกันอัคคีภัย ระบบขนส่งและจัดเก็บภายในอาคาร ระบบ Digital Inventory System เพื่อแสดงข้อมูลตำแหน่งและการจัดเก็บของผลงานศิลปะชิ้นนั้น และการทำประกันให้กับผลงานศิลปะ โดยบริษัทประกัน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัยต่อผลงานศิลปะให้แก่ลูกค้า โดยจะให้บริการในรูปแบบรายวัน ไปจนถึงระยะยาวแบบรายปี อัตราค่าบริการตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4. 1 อัตราค่าบริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะ (บาท: หน่วย)

ขนาดของงานศิลปะ	รายวัน	รายสัปดาห์	รายเดือน
S (60x80 ซม.)	300	3,000	9,000
M (100x200 ซม.)	500	5,000	15,000
L (200 ซม. ขึ้นไป)	1,000	10,000	30,000

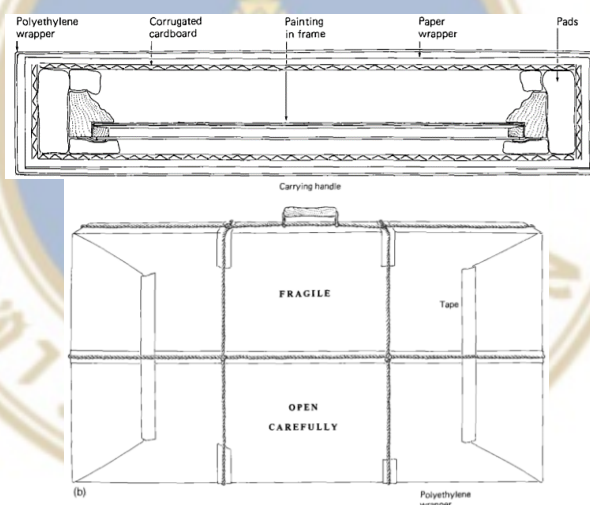
*ราคานี้ยังไม่รวมค่าเบี้ยประกันงานศิลปะซึ่งคิดที่ 1 % ของมูลค่างานประเมิน

ภาพที่ 4. 3 ห้องมั่นคงสำหรับจัดเก็บงานศิลปะ (Art Storage)

4.4.2 บริการขนส่งงานศิลปะ

บริการขนส่งงานศิลปะเพื่อการเคลื่อนย้ายงานศิลปะไปจัดแสดง เพื่อซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือส่งไปต่างประเทศ โดยการบริการนี้รวมถึงการห่อบรรจุภัณฑ์ที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพราะลักษณะของงานศิลปะแต่ละประเภทนั้นแตกต่างกัน และมีวิธีการห่อเพื่อเตรียมการเคลื่อนย้ายที่**ไม่**เหมือนกัน (ภาคผนวก ก การเคลื่อนย้ายงานและการขนส่งงานศิลปะ)

ภาพที่ 4. 4 แสดงตัวอย่างการบรรจุงานศิลปะเพื่อขนย้ายจาก Procedures and conservation-standards for museum collections in transit and on exhibition

ซึ่งบริการการเคลื่อนย้ายและขนส่งงานศิลปะมีอัตราค่าบริการที่แตกต่างกันตามระยะทางดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4. 2 อัตราค่าบริการเคลื่อนย้ายงานศิลปะ (หน่วย: บาท)

ระยะทาง	ไม่เกิน 100 กม.	101-300 กม.	301-500 กม.
1 รอบไป กลับ	5,000	7,000	10,000

ในส่วนการคิดค่าใช้จ่ายในการให้บริการบรรจุหีบห่อเพื่อป้องกันการกระแทก และ ความเสียหายต่องานศิลปะ มี 2 ลักษณะ และมีอัตราค่าบริการตามตารางที่ 4.3

1. การบรรจุหีบห่อแบบชั่วคราว โดยการห่อด้วยพลาสติกกันกระแทก
2. การบรรจุหีบห่อแบบระยะยาว โดยการตีกรอบล้งไม้

ตารางที่ 4.3 อัตราค่าบริการการบรรจุหีบห่องานศิลปะ (หน่วย: บาท)

ขนาดของงานศิลปะ	ชั่วคราว	ระยะยาว
S (60x80 ซม.)	300	3,000
M (100x200 ซม.)	500	5,000
L (200 ซม. ขึ้นไป)	1,000	10,000

4.4.3 บริการติดตั้งผลงานศิลปะ

บริการรับติดตั้งผลงานศิลปะให้แก่กษัตริย์ โดยใช้ทีมงานที่มีความรู้ความเข้าใจการทำงานติดตั้งผลงาน (ภาคผนวก ข) ซึ่งขั้นตอนในการติดตั้งผลงานศิลปะนั้นเริ่มตั้งแต่การเข้าไปประเมินพื้นที่ เพื่อที่จะวางแผนการปรับพื้นที่ก่อนจะติดตั้งงานศิลปะ รวมถึงการจัดแสงไฟให้เหมาะสมโดยคิดค่าบริการ 2,000 บาทต่อ 1 ชิ้นงาน

ตัวอย่างการตั้งค่าแสงไฟที่เหมาะสมเช่น สำหรับวัสดุที่อ่อนบางอย่างกระดาษบาง ระดับความเข้มของแสงต้องไม่เกิน 50 lux แต่ถ้าหากเป็นกระดาษหนา ระดับความเข้มของแสงสามารถเพิ่มขึ้นเป็น 100 lux ส่วนวัสดุประเภทภาพเขียนสีน้ำมัน สีฝุ่น ผนัง หรือพลาสติก ความเข้มของแสงต้องไม่เกิน 200 lux โดยตัวอย่างตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4. 4 ตารางแสดงความเข้มของแสงที่เหมาะสมกับวัสดุแต่ละประเภท

Types of Materials	Visible light	UV
Category 1: Most Susceptible e.g. textiles, cotton, wool, silk and other natural fibers, most paper-based materials, watercolors, fugitive photographic images, most organic-based natural history specimens, fugitive dyes, watercolors, some minerals.	50 lux (5 foot-candles)	75 microwatts/lumens
Category 2: Susceptible e.g. high quality paper with light stable inks such as carbon black, modern black and white gelatin silver photographs, textiles with stable dyes.	100 lux (10 foot-candles)	
Category 3: Moderately Susceptible e.g., oil and tempera paintings, bone, ivory, wood finishes, leather, some plastics.	200 lux (20 foot-candles)	

ภาพที่ 4. 5 การติดตั้งงานศิลปะเพื่อจัดแสดงในต่างประเทศ

4.4.4 บริการดูแลและทำความสะอาดงานศิลปะ

บริการทำความสะอาดผลงานศิลปะเป็นการให้บริการโดยผู้เชี่ยวชาญ การบริการครอบคลุมถึงการประกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานด้วย โดยมีอัตราค่าประกันผลงานที่ 1.5% ของมูลค่างานที่ประเมิน

ภาพที่ 4. 6 ตัวอย่างก่อนและหลังการทำความสะอาด และซ่อมแซมงานศิลปะ

4.5 คุณค่าที่ได้รับจากสินค้าและบริการ

4.5.1 ความสะดวก (Convenience)

ARTLONGA มีบริการสำหรับการดูแลรักษางานศิลปะอย่างครบวงจร ตั้งแต่การขนส่ง การให้คำปรึกษาในการติดตั้ง บริการห้อยผนังสำหรับงานศิลปะ และบริการทำความสะอาด ซ่อมแซมงานศิลปะ ทั้งนี้ในประเทศไทยแม้จะมีผู้ให้บริการบางอย่างแล้วเช่น การขนส่ง และการซ่อมแซมงานศิลปะ แต่ยังไม่มียุ้ให้บริการใดที่มีบริการอย่างครบวงจรเลย ซึ่งการให้บริการอย่างครบวงจรนี้จะทำให้ลูกค้าได้รับความสะดวกในการใช้บริการมากขึ้น

4.5.2 ความเชี่ยวชาญ (Expertise)

ARTLONGA มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในทุกบริการคือ บริการห้องมั่นคงสำหรับงานศิลปะ โดยทีมงานของ ARTLONGA และบริการประกันงานศิลปะโดยบริษัทกรุงเทพประกันภัย บริการซ่อมแซมและทำความสะอาด โดยผู้เชี่ยวชาญจากสำนักช่างสิบหมู่ บริการขนส่ง โดยบริษัท ส่องกงทรานส์แพค จำกัด

4.5.3 ความปลอดภัย (Safety)

งานศิลปะนั้นมีมูลค่าสูง ความปลอดภัยจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ARTLONGA มีบริการรับจัดเก็บงานศิลปะ โดยมีการทำประกันที่จะครอบคลุมถึงการสูญหาย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างขนย้าย ซึ่งวงเงินประกันจะมีมูลค่าเท่ากับราคาประเมินงานของงานศิลปะ นอกจากนี้ความปลอดภัยยังหมายถึงห้องที่จัดเก็บยังมีมาตรฐาน มีการควบคุมระดับความชื้น อุณหภูมิ ระดับความเข้มของแสง การตรวจสอบสภาพชิ้นงานอย่างสม่ำเสมอ และระบบรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมงพร้อมกล้อง CCTV

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะในการพัฒนาธุรกิจ

มูลค่าตลาดงานศิลปะในประเทศไทยมีการเติบโตขึ้นในทุกปี ข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ที่ระบุว่าภาพรวมกลุ่มธุรกิจประเภทแกลเลอรีที่เป็นตัวกลางในการซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยนงานศิลปะนั้นมีมูลค่าสูงถึง 600 ล้านบาท ซึ่งมาจากความนิยมในการสะสมผลงานศิลปะ นอกจากการเติบโตในมูลค่าของตัวผลงานศิลปะแล้ว ยังมีการเพิ่มขึ้นของศิลปิน และผลงานศิลปะในทุกๆ ปี ซึ่งผลงานศิลปะทั้งของเดิมที่มีอยู่ในตลาด และผลงานศิลปะของใหม่ที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ล้วนต้องการการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อรักษาคุณค่า และมูลค่าของผลงานศิลปะให้คงอยู่

ในประเทศไทย ธุรกิจการให้บริการบริหารจัดการงานศิลปะยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก แม้จะมีความนิยมในธุรกิจแกลเลอรีศิลปะ แต่ไม่ได้ให้บริการด้านการจัดการงานศิลปะโดยตรง เป็นเพียงธุรกิจที่เป็นช่องทางการซื้อ-ขายงานศิลปะ ระหว่างศิลปิน และนักสะสมเท่านั้น ทำให้เกิดปัญหาแก่นักสะสม และผู้ที่เริ่มสะสมผลงานศิลปะ เพราะงานศิลปะไม่ได้จับแต่การซื้อ-ขาย แต่ต้องการการเก็บรักษาดูแลที่ถูกต้อง เหมาะกับงานศิลปะชิ้นนั้น การขนส่งที่ปลอดภัยต่อตัวงาน การติดตั้งผลงาน และทำความสะอาดผลงานที่ถูกวิธี ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญเท่ากันในทุกกระบวนการ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อผลงานศิลปะ และสร้างความมั่นใจให้แก่ นักสะสม

ในการสัมภาษณ์ข้อมูลจากนักสะสม และกลุ่มธุรกิจพบว่า ปัญหาของการสะสมผลงานศิลปะ มักอยู่ในขั้นตอนการจัดเก็บ และดูแลรักษา เนื่องจากสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้นของประเทศไทย และปริมาณของผลงานศิลปะที่เพิ่มมากขึ้นของนักสะสมในแต่ละปี ทำให้พื้นที่สำหรับการจัดเก็บที่จำกัด ไม่สัมพันธ์กับปริมาณของผลงานที่เพิ่มขึ้น นักสะสมบางคนแก้ปัญหาด้วยการสร้างพิพิธภัณฑ หรือแกลเลอรี ซึ่งต้องการค่าใช้จ่ายที่สูง อีกทั้งยังต้องการกำลังคนที่มีความรู้ในการจัดการงานศิลปะ เพื่อดูแลจัดการอย่างมีระบบ หรือแม้แต่แกลเลอรี และหอศิลป์เองก็ประสบปัญหาเดียวกันไม่ต่างกับนักสะสม ทำให้เกิดเป็นโอกาสทางธุรกิจสำหรับ ARTLONGA ในการให้บริการจัดการงานศิลปะ เพื่อตอบโจทย์ในการแก้ปัญหาดังกล่าวแก่นักสะสม ให้บริการโดยผู้ที่เชี่ยวชาญใน

การจัดการงานศิลปะ สร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกร เรื่องความปลอดภัยต่อมูลค่างานศิลปะ และความสะดวกสบายในความครบวงจรของการให้บริการ

ปัจจุบันในประเทศไทยมีธุรกิจที่ให้บริการขนส่งงานศิลปะ การติดตั้งงานศิลปะ และทำความสะอาดศิลปะอยู่บ้าง แต่สิ่งที่ธุรกิจเหล่านี้ขาด คือเรื่องของความเฉพาะทาง และความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ เนื่องจากบางธุรกิจยังให้บริการแบบวงจรปิด กล่าวคือเป็นการให้บริการที่จะได้รับบริการก็ต่อเมื่อมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น ปัจจุบันการดูแลทำความสะอาดงานศิลปะที่เป็นที่ยอมรับ ได้แก่ สำนักช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร ซึ่งเป็นการให้บริการโดยหน่วยงานรัฐที่มุ่งเน้นไปที่การอนุรักษ์ผลงานศิลปะ มากกว่าการแสวงหาผลกำไร การรับบริการส่วนใหญ่จึงใช้เป็นวิธีการจ้างช่างศิลป์อิสระที่ทำงานให้กับสำนักช่างสิบหมู่ ซึ่งการรับบริการในลักษณะนี้ นักสะสมจะต้องแบกรับความเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อผลงานศิลปะเอง

ธุรกิจของ ARTLONGA นอกจากจุดประสงค์ในการบริหารจัดการงานศิลปะให้แก่เกษตรกร ยังถือว่าเป็นธุรกิจจัดการความเสี่ยงต่อความเสียหายในการจัดการงานศิลปะให้แก่เกษตรกรอีกด้วย เพื่อการจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้น การให้บริการจึงต้องบริการโดยผู้เชี่ยวชาญ การบริการต้องมีมาตรฐานที่สามารถตรวจสอบ และวัดผลได้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกร

บรรณานุกรม

ฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย. (2558). ศิลปะและการแสดง. เข้าถึงได้จาก:

<http://www.sac.or.th/databases/museumdatabase/> (วันที่เข้าถึงข้อมูล 2 ตุลาคม 2559).

นิพนธ์ ขำวิไล. อาจารย์ศิลป์กับลูกศิษย์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยศิลป์ พีระศรี, 2551.

มานิตา ศรีदानนท์. (2552). การบริหารหอศิลป์ร่วมสมัยเอกชน. วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยนวัตกรรมการบริหาร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บัณฑิต จันทร์โรจน์กิจ. (2548). พิพิธภัณฑ์ฑาภิบาล: แนวทางการบริหารและการจัดการพิพิธภัณฑ์ และหอศิลป์ร่วมสมัย. สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติกระทรวงวัฒนธรรม.

มูลค่าเพิ่มของงานศิลปะ โดยเฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์. เข้าถึงได้จาก:

<https://www.youtube.com/watch?v=HfdP1n5JeGA> (วันที่เข้าถึงข้อมูล 12 กุมภาพันธ์ 2559).

สมาคมนักลงทุนเน้นคุณค่าแห่งประเทศไทย. (2557). การลงทุนในงานศิลปะ. เข้าถึงได้จาก:

<http://www.thaivi.org/ลงทุนในงานศิลปะ> (วันที่เข้าถึงข้อมูล 19 มิถุนายน 2559).

หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร. (2557). กิจกรรมเสวนา การสะสมผลงานศิลปะในประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก: <https://www.youtube.com/watch?v=gF8IkAHVt0k> (วันที่เข้าถึงข้อมูล 1 กันยายน 2559).

หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร. (2557). ครอสโอเวอร์: ศิลปะ&นักสะสม. เข้าถึงได้จาก:

<http://www.bacc.or.th/event/crossover--The-Unveiled-Collection.html> (วันที่เข้าถึงข้อมูล 1 กันยายน 2559).

Adriano Picinati di Toracello, Anders Petterson. (2014). "Art and financial report 2014". 26-28.

New York : Deliotte and Artactic.

American Institute for Conservation 33 (2): 199–210. James Cuno , Timothy P. Whalen. (2014).

"Collection Environments Issue". The GCI newsletter. 2,29: Color West Lithography Inc., Lithography.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Andreas Burmester and Melanie Eibl. (2013). *Climate for Collections Standards and uncertainties*. London: Archetype Publications Ltd.
- Appelbaum, Barbara. 1991. *Guide to Environmental Protection of Collections*. Madison, Connecticut: Sound View Press.
- Art Bangkok. (2557). ลงทุนในงานศิลปะ. เข้าถึงได้จาก: <http://www.artbangkok.com> (วันที่เข้าถึงข้อมูล 19 มิถุนายน 2559).
- Contest War. (2556). รายการประกวดศิลปะ. เข้าถึงได้จาก: <http://contestwar.com/การเก็บรักษางานศิลปะ> (วันที่เข้าถึงข้อมูล 9 กันยายน 2559).
- Lorraine Johnson. (1984). *How to restore & repair*. Singapore: Imago production. Nathan Stollow, (1987). *Conservation and Exhibitions*. London: Butterworth & Co (Publishers) Ltd.
- Samuel H. Kress Foundation, The National Gallery London. (2004). *The Effect of Relative Humidity on Artist's Pigment*. Italy: Conti Tipcolor. The Artist Talk. (2558). Thai Neotraditional และ
- Stina Ekelund, Paul van Duin et al. "Climate4Wood". in Austin Nevin, Malgorzata Sawicki, and Kate Seymour, *Heritage Wood: Research and Conservation in the 21st Century* (Paris: ICOM-CC, forthcoming).
- Thomson Garry. (1978). *The Museum Environment*. London: Butterworth & Co (Publishers) Ltd.
- Bachmann, Konstanze. 1992. *Conservation Concerns: A Guide for Collectors and Curators*, Washington and London: Smithsonian Institution Press.
- Thomson, Garry. (1986). *The Museum Environment*, 2nd ed. London: Butterworth Publishers.

ภาคผนวก ก

การประกวดงานศิลปกรรมที่สำคัญ

การประกวดงานศิลปกรรมที่สำคัญในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคืองาน
ประกวดที่ดำเนินการโดยภาครัฐ และงานประกวดที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน

ดำเนินการโดยภาครัฐ

1. ศิลปกรรมแห่งชาติ จัดโดยมหาวิทยาลัยศิลปากร
2. ศิลปกรรมรุ่นเยาว์ จัดโดยมหาวิทยาลัยศิลปากร

ดำเนินการโดยภาคเอกชน

1. ศิลปกรรมกรุงไทย จัดโดยธนาคารกรุงไทย
2. ศิลปกรรมช่างเผือก จัดโดย บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)
3. ศิลปกรรม อมตะ อาร์ต อวอร์ด จัดโดย มูลนิธิอมตะ
4. ศิลปกรรมพานาโซนิค จัดโดย บริษัท พานาโซนิค ซิว เซลส์ ประเทศไทย
5. ศิลปกรรม ปตท. จัดโดย บริษัท ปตท จำกัด (มหาชน)
6. Young Thai Artist Award จัดโดย มูลนิธิเอสซีจี
7. ศิลปกรรมยุวพัฒน์ จัดโดย มูลนิธิยุวพัฒน์
8. ศิลปกรรม นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต จัดโดย บริษัท โตชิบา (จำกัด) (ประเทศไทย)
9. ศิลปกรรมยูโอบี จัดโดย ธนาคารยูโอบี
10. จิตรกรรมบัวหลวง จัดโดย ธนาคารกรุงเทพ
11. จิตรกรรม NAN MEE จัดโดย บริษัท นานมี จำกัด

ภาคผนวก ข

ข้อมูลพิพิธภัณฑ์สถานและหอศิลป์ในประเทศไทย

ฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะและการแสดงในประเทศไทย เป็นข้อมูลจากฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
รายชื่อพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์

ลำดับ	ชื่อพิพิธภัณฑ์	บริหารโดย	อำเภอ	จังหวัด
1	หอศิลป์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร	สถานศึกษา	เมือง	พิษณุโลก
2	พิพิธภัณฑ์วัดโพธาราม	วัดและชุมชน	แม่ใจ	พะเยา
3	พิพิธภัณฑ์ร้านถ่ายรูปศิลป	เอกชน	ลอง	แพร่
4	พิพิธภัณฑ์ศิลปะพระพิมพ์หริภุญชัย	ชุมชน	คอยหล่อ	เชียงใหม่
5	พิพิธภัณฑ์ภาพจิตรกรรม 3 มิติ กรุงเทพฯ	เอกชน	เขตดินแดง	กรุงเทพมหานคร
6	พิพิธภัณฑ์บัญชา	เอกชน	เมือง	พิษณุโลก
7	พิพิธภัณฑ์ภาพจิตรกรรม 3 มิติ เชียงใหม่	เอกชน	เมือง	เชียงใหม่
8	พิพิธภัณฑ์กามาวิจิตรา	เอกชน	พระโขนง	กรุงเทพมหานคร
9	หอศิลป์พีระสันต์	เอกชน	เมือง	พิษณุโลก
10	หอศิลป์มหาวิทยาลัยรัตนนคร	สถานศึกษา	เมือง	พิษณุโลก
11	เรือนบรรเลง	มูลนิธิและองค์กร ไม่แสวงกำไร	พญาไท	กรุงเทพมหานคร
12	พิพิธภัณฑ์ปั้นทรายโลก	เอกชน	เมือง	ฉะเชิงเทรา
13	พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชนละหาร	ชุมชน	เชียง	นราธิวาส
14	พิพิธภัณฑ์ดนตรีอุยกายเนย์	สถานศึกษา	พุทธมณฑล	นครปฐม
15	พิพิธภัณฑ์ภาพจิตรกรรม 3 มิติ พัทยา	เอกชน	บางละมุง	ชลบุรี
16	พิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย	เอกชน	จตุจักร	กรุงเทพมหานคร
17	พิพิธภัณฑ์ศิลปะนกกอก	เอกชน	นครชัยศรี	นครปฐม
18	หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	เมือง	นครศรีธรรมราช

ลำดับ	ชื่อพิพิธภัณฑ์	บริหารโดย	อำเภอ	จังหวัด
19	พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านหัตถ์สูง สุชาติ ทรัพย์สิน	เอกชน	เมือง	นครศรีธรรมราช
20	หอศิลป์ร่วมสมัยจังหวัดกระบี่	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	เมือง	กระบี่
21	หอศิลป์สยาม	เอกชน	หาดใหญ่	สงขลา
22	บ้านอรุณโฆสิต (หนังถื่น)	เอกชน	สิงหนคร	สงขลา
23	ศูนย์ศิลป์สิรินธร	สถานศึกษา	วังสะพุง	เลย
24	พิพิธภัณฑ์หมอลำ	สถานศึกษา	เมือง	ขอนแก่น
25	พิพิธภัณฑ์หนังใหญ่วัดบ้านดอน	วัดและชุมชน	เมือง	ระยอง
26	อุทยานสามก๊ก	เอกชน	บางละมุง	ชลบุรี
27	พิพิธภัณฑ์ศิลปะในขวดแก้ว	เอกชน	บางละมุง	ชลบุรี
28	ศูนย์การเรียนรู้คนตรี (กลองยาว) ชุมชนภาคตะวันออก	สถานศึกษา	เมือง	ฉะเชิงเทรา
29	หอศิลป์บ้านบัวแก้ว	เอกชน	เมือง	ลำพูน
30	อุทยานธรรมะและหอศิลป์ อินสนธิ์ วงศ์สาม	เอกชน	เมือง	ลำพูน
31	พิพิธภัณฑ์หนังกลางแปลง (ศูนย์ อนุรักษ์ภาพยนตร์ย้อนยุค)	เอกชน	งาว	ลำปาง
32	ศูนย์เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเมือง น่าน หอศิลป์พิงพุกย์	เอกชน	เมือง	น่าน
33	หอศิลป์ริมน่าน	เอกชน	เมือง	น่าน
34	หอประติมากรรมวิทยาลัยเชียงใหม่ (หอ ศิลป์ปิ่นมาลา)	สถานศึกษา	เมือง	เชียงใหม่
35	เรือนอนุสารสุนทร	สถานศึกษา	เมือง	เชียงใหม่
36	บ้านคำ (อ.ถวัลย์ ด้ขันธ์)	เอกชน	เมือง	เชียงราย
37	หอศิลป์ไถยวน	เอกชน	เมือง	เชียงราย
38	พิพิธภัณฑ์หนังใหญ่วัดขนอน	วัดและชุมชน	โพธาราม	ราชบุรี
39	หอศิลป์ร่วมสมัยเจ้า สง ใต้ คีลัน	เอกชน	เมือง	ราชบุรี
40	พิพิธภัณฑ์หนังใหญ่วัดพลับพลาชัย	วัดและชุมชน	เมือง	เพชรบุรี
41	วัดแลนด์เมืองไม้	เอกชน	นครชัยศรี	นครปฐม
42	พิพิธภัณฑ์จ่าง แซ่ตั้ง	เอกชน	สามพราน	นครปฐม
43	สวนศิลป์มีเชียม ยิบอินซอย	เอกชน	สามพราน	นครปฐม
44	พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย	หน่วยงานราชการ	พุทธมณฑล	นครปฐม

ลำดับ	ชื่อพิพิธภัณฑ์	บริหารโดย	อำเภอ	จังหวัด
45	ศิลปะสถานเอมเจริญ	เอกชน	ท่าม่วง	กาญจนบุรี
46	พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ	เอกชน	เมือง	สมุทรปราการ
47	พิพิธภัณฑ์หนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์	วัดและชุมชน	เมือง	สิงห์บุรี
48	ศูนย์ท่องเที่ยวจังหวัด พระนครศรีอยุธยา และหอศิลป์ร่วม สมัยอยุธยา	หน่วยงานราชการ	พระนครศรีอยุธยา อยุธยา	พระนครศรีอยุธยา
49	หอศิลป์ศิลปิน	หน่วยงานราชการ	คลองหลวง	ปทุมธานี
50	หอศิลป์ภาสายุ	เอกชน	ไพศาลี	นครสวรรค์
51	หอศิลป์บางบัวทอง	เอกชน	บางบัวทอง	นนทบุรี
52	หอศิลป์กรุงเทพฯ	เอกชน	เขตสัม พันธวงศ์	กรุงเทพมหานคร
53	หอศิลป์วัฒนธรรมแห่ง กรุงเทพมหานคร	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	เขตปทุมวัน	กรุงเทพมหานคร
54	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ	เขตพระนคร	กรุงเทพมหานคร
55	หอศิลป์จามจุรี	สถานศึกษา	เขตปทุมวัน	กรุงเทพมหานคร
56	ศูนย์ประติมากรรมกรุงเทพฯ	เอกชน	เขตวัง ทองหลาง	กรุงเทพมหานคร
57	พิพิธภัณฑ์พุทธศิลปะ	เอกชน	เขตสวน หลวง	กรุงเทพมหานคร
58	พิพิธภัณฑ์บ้านจิตรกร กวี อังคาร กัล ยาณพงศ์	เอกชน	เขตสวน หลวง	กรุงเทพมหานคร
59	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์	พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ	เขตพระนคร	กรุงเทพมหานคร
60	พิพิธภัณฑ์เพลงลูกทุ่ง	เอกชน	เขตบางกอก ใหญ่	กรุงเทพมหานคร
61	หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร	สถานศึกษา	เขตพระนคร	กรุงเทพมหานคร
62	หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	เอกชน	เขตพระนคร	กรุงเทพมหานคร

รายชื่อหอศิลป์เอกชน (แกลเลอรี)

ลำดับ	รายชื่อแกลเลอรี	จังหวัด
1	44 Art Gallery	กรุงเทพฯ
2	100 Tonson Gallery	กรุงเทพฯ
3	About studio / About café	กรุงเทพฯ
4	Akko Art Gallery	กรุงเทพฯ
5	Ardel Gallery of Modern Art	กรุงเทพฯ
6	Artery Post-Modern Gallery	กรุงเทพฯ
7	Art Center, Chulalongkorn University	กรุงเทพฯ
8	Atta Gallery	กรุงเทพฯ
9	Bangkok Art and Culture Centre	กรุงเทพฯ
10	Bangkok citycity Gallery	กรุงเทพฯ
11	Bangkok Gallery	กรุงเทพฯ
12	Bangkok Sculpture Gallery	กรุงเทพฯ
13	Bangkok University Art Gallery	กรุงเทพฯ
14	Carpediem Gallery	กรุงเทพฯ
15	Chamchuri Art Gallery	กรุงเทพฯ
16	DOB Hualamphong Gallery	กรุงเทพฯ
17	g23 Art Gallery	กรุงเทพฯ
18	Gallery VER	กรุงเทพฯ
19	H Gallery	กรุงเทพฯ
20	HOF Art Space	กรุงเทพฯ
21	Jim Thompson Art Center	กรุงเทพฯ
22	Kalwit Studio & Gallery	กรุงเทพฯ
23	Kathmandu Photo Gallery	กรุงเทพฯ
24	King Mongkut's Institute of Technology, Ladkrabang	กรุงเทพฯ
25	Koi Art Gallery	กรุงเทพฯ
26	Krungthai Art Gallery	กรุงเทพฯ
27	KV Art & Design Gallery	กรุงเทพฯ
28	La Lanta Fine Art	กรุงเทพฯ

ลำดับ	รายชื่อแกลเลอรี	จังหวัด
29	Lighten Art	กรุงเทพฯ
30	Marsi Art Gallery	กรุงเทพฯ
31	Maya's Secret Gallery Bangkok	กรุงเทพฯ
32	Midnice Gallery	กรุงเทพฯ
33	Museum of Contemporary Art (MOCA)	กรุงเทพฯ
34	National Art Gallery	กรุงเทพฯ
35	Nospace Gallery	กรุงเทพฯ
36	Number 1 Gallery Bangkok	กรุงเทพฯ
37	Numthong Gallery at Aree	กรุงเทพฯ
38	Patana Gallery	กรุงเทพฯ
39	People Space Gallery	กรุงเทพฯ
40	PSG Art Gallery	กรุงเทพฯ
41	Ratchadamnoen Contemporary Museum	กรุงเทพฯ
42	RMA Institute	กรุงเทพฯ
43	Rotunda Gallery	กรุงเทพฯ
44	Roysee Gallery	กรุงเทพฯ
45	Sathorn 11 Art Gallery	กรุงเทพฯ
46	Serindia Gallery	กรุงเทพฯ
47	Sombat Permpoon Gallery	กรุงเทพฯ
48	Soul Space	กรุงเทพฯ
49	Space Contemporary Art	กรุงเทพฯ
50	Subhashok The Arts Centre (SAC)	กรุงเทพฯ
51	Tadu Contemporary Art Gallery	กรุงเทพฯ
52	Tang Contemporary Art	กรุงเทพฯ
53	The Piktur Gallery	กรุงเทพฯ
54	The Queen's Gallery	กรุงเทพฯ
55	The Seven Art Gallery	กรุงเทพฯ
56	The Silom Galleria	กรุงเทพฯ
57	The Suan Dusit Art Gallery	กรุงเทพฯ
58	Timothy Yarger Fine Art	กรุงเทพฯ

ลำดับ	รายชื่อแกลเลอรี	จังหวัด
59	Toot Yung Gallery	กรุงเทพฯ
60	V64 Art Studio	กรุงเทพฯ
61	Vajiravudh College Art Gallery	กรุงเทพฯ
62	Wangna Arts Gallery, Bunditpatanasilpa Institute	กรุงเทพฯ
63	Whitespace Gallery	กรุงเทพฯ
64	WTF Cafe & Gallery	กรุงเทพฯ
65	Emjaroen Gallery	กาญจนบุรี
66	Esplande Art Gallery	นนทบุรี
67	The Sanamchandra Art Gallery	นครปฐม
68	9 Art Gallery	เชียงราย
69	Angkrit Gallery	เชียงราย
70	Meojaidee Gallery	เชียงราย
71	Sridonmoon Art Space	เชียงราย
72	116 Art Gallery	เชียงใหม่
73	Chiangmai University Art Museum	เชียงใหม่
74	Gallerie Panisa	เชียงใหม่
75	Gallery Seescape	เชียงใหม่
76	Minimal Gallery	เชียงใหม่
77	Pongnoi Community Art Space	เชียงใหม่
78	Nan Riverside Art Gallery	น่าน
79	Number 1 Gallery at Phuket	ภูเก็ต

ภาคผนวก ก

บทสัมภาษณ์จากนักสะสมและแกลเลอรีในประเทศไทย

บทสัมภาษณ์คุณรัชชัย สมคง

บรรณาธิการนิตยสารไฟน์อาร์ต (Fine Art) และนักสะสม

1. ภาพรวมของนักสะสมในไทยเป็นอย่างไร

ตอบ นักสะสมชาวไทยส่วนใหญ่ยังนิยมเป็นงานจิตรกรรม พุทธกรรมส่วนใหญ่สำหรับหลายคน ยังคงเลือกซื้อผลงานตามความนิยม ซึ่งถ้าเกิดผลงานชิ้นใดเข้าตาของนักสะสม ราคาเท่าไรก็ซื้อ โดยเฉพาะตลาดการสะสมงานศิลปะในเมืองไทยในช่วงหลายปีมานี้ มีการเติบโตสูงขึ้นมา โดยเฉพาะการเกิดของนักสะสมรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นเด็กรุ่นใหม่ อายุไม่เยอะ แต่มีเงิน มีความสามารถในการสะสม เริ่มหันมาสะสมงานศิลปะกันตั้งแต่อายุน้อย

2. นักสะสมส่วนใหญ่เก็บผลงานศิลปะกันอย่างไร

ตอบ ก็ห่อพลาสติกกันกระแทก และวางฝังอย่างที่เห็น ซึ่งเป็นวิธีที่ผิด ระยะเวลาทำให้ผลงานเสียหาย นักสะสมหลายๆ คนมีผลงานศิลปะที่เก็บสะสมไว้เยอะมาก สิ้นทางเดิน แต่ไม่สามารถหาที่เก็บให้ผลงานเหล่านั้นได้ เนื่องจากปริมาณที่เยอะ บางรูปไม่เคยถูกเอาออกมาจากพลาสติกกันกระแทกเลย ด้วยซ้ำไป

3. คิดเห็นอย่างไร หากมีธุรกิจที่เกี่ยวกับการเก็บรักษางานศิลปะให้กับนักสะสม

ตอบ เป็นเรื่องที่ดี นักสะสมพวกนี้ยินดีจ่ายตั้งแต่นั้น ค่าใช้จ่ายสำหรับการเก็บรักษางานศิลปะ ถือว่าถูกมาก เมื่อเทียบกับมูลค่าผลงานที่นักสะสมซื้อ ยิ่งถ้าสามารถดูแลรักษาทั้งเรื่องความชื้น ความปลอดภัย ทำให้นักสะสมเชื่อมั่นในความปลอดภัยต่อผลงานศิลปะของเขาได้ ยังเป็นเรื่องดี โดยเฉพาะการขึ้นทะเบียน หรือทำแคตตาล็อกของรายชื่อผลงานให้กับนักสะสม เพราะทุกวันนี้ นักสะสมบางคนจำไม่ได้ด้วยซ้ำว่าตนเองเก็บผลงานชิ้นนี้ไว้อยู่ หรือเก็บผลงานอะไรไว้บ้าง สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นเรื่องดี หากสามารถตอบโจทย์ให้นักสะสมได้

4. การให้บริการการเก็บรักษางานที่ดี ควรเป็นอย่างไร

ตอบ ความปลอดภัยต้องมาเป็นอันดับหนึ่ง ที่เหลือก็คือเรื่องการคุมความชื้น การป้องกันอัคคีภัย หรือระบบทะเบียนต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องของการประกันผลงาน ซึ่งสามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ นักสะสมได้ เรื่องทำเลที่ตั้งนี้ไม่ใช่ปัจจัยสำคัญสำหรับนักสะสม นักสะสมส่วนใหญ่กระจาย

ตัวกันอยู่ออกไป บางคนไม่ได้อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯด้วยซ้ำ การขนส่งงานศิลปะไปจัดเก็บนั้น ถือว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย เพราะไม่ค่อยมีนักสะสมคนไหน เอาผลงานเดินทางไปไหนมาไหนด้วยตนเอง ในส่วนของพื้นที่สำหรับการเก็บสะสม ถ้าสามารถปล่อยให้สะสมเช่าเหมาพื้นที่เป็นห้อง เป็นส่วนขนาดเล็กๆ ได้ยิ่งดี เพราะนักสะสมบางคนชอบความเป็นส่วนตัว ตรงจุดนี้สามารถนำมาใช้เป็นจุดขายของการบริการได้

5. ระยะเวลาคิดว่าการให้บริการรูปแบบนี้จะมีทิศทางใด

ตอบ สิ่งที่ยากในการทำธุรกิจรูปแบบนี้คือการได้รับความไว้วางใจและเป็นที่รู้จักในหมู่นักสะสม เมื่อธุรกิจนี้เป็นที่รู้จัก นักสะสมส่วนใหญ่รู้จักกัน มีสายสัมพันธ์เป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ จะทำให้ธุรกิจนี้เป็นที่รู้จักอย่างรวดเร็ว สำคัญคือเราจะต้องรักษาความเชื่อมั่นที่ได้รับมาอย่างไร ระยะเวลาธุรกิจนี้อยู่ได้แน่นอน แต่จะเริ่มต้นอย่างไรนั้น อยู่ที่วิธีการ และความสามารถของตัวบุคคล

บทสัมภาษณ์ คุณนำทอง แซ่ตั้ง

เจ้าของนำทองแกลเลอรี (Numthong Gallery at Aree) และนักสะสม

1. ภาพรวมของนักสะสมในไทยปัจจุบันเป็นอย่างไร

ตอบ นักสะสมไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีเยอะขึ้นมาก โดยเฉพาะนักสะสมรุ่นใหม่ อายุน้อย แต่ส่วนใหญ่ยังถึงงานศิลปะน้อยมาก หมายถึงเข้าใจถึงความหมายในการเก็บสะสมผลงานส่วนใหญ่เลือกเก็บผลงานศิลปะจากความนิยม ความดังของศิลปินที่ทำ น้อยคนที่เลือกเก็บผลงานจากความเข้าใจ และรู้สึกต่อตัวผลงานศิลปะ ทำให้หลายคนซื้องานศิลปะทิ้งขว้าง ไม่มีที่เก็บดูแลรักษา ส่วนอีกกลุ่มที่น่าสนใจคือนักสะสมชาวต่างชาติ นักสะสมกลุ่มนี้มีกำลังซื้อสูง ซื้อเยอะ และจ่ายหนัก โดยเฉพาะช่วงหลายปีมานี้ นักสะสมชาวจีนและไต้หวันมีกำลังซื้อที่สูงขึ้นมาก

2. นำทองแกลเลอรีมีแนวทางการดำเนินงานอย่างไร

ตอบ นำทองแกลเลอรีไม่ได้เป็นแกลเลอรีแสวงหาผลกำไรเป็นหลัก การเปิดนำทองแกลเลอรีขึ้นมา เกิดจากความรักในงานศิลปะโดยส่วนตัวของคุณนำทอง เพื่อเป็นการสนับสนุนศิลปินที่ต้องการพื้นที่แสดงออกต่องานศิลปะ และเผยแพร่ผลงานศิลปะ ซึ่งนำทองแกลเลอรีไม่ได้มีพนักงานขายคอยประจำเพื่อขายงานศิลปะ แต่อาศัยซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การบอกปากต่อปาก ว่าตอนนี้นำทองแกลเลอรีมีงานอะไรแสดง ใครเป็นศิลปิน ไม่ได้มีการเก็บเปอร์เซ็นต์เท่ากับแกลเลอรีอื่นๆ ทำให้หลายปีที่ผ่านมา นำทองแกลเลอรีประสบความสำเร็จมา แต่ยังคงดำเนินงานเนื่องมาจากใจรักของคุณนำทอง

3. คุณนำทองให้ความสำคัญในการเก็บผลงานศิลปะอย่างไร

ตอบ สำหรับผมการเก็บผลงานศิลปะเป็นเรื่องยาก การรักษาอุณหภูมิห้อง การเลือกวัสดุในการทำกรอบรูป การเลือกกระจก งานบางชนิดใส่กระจกไม่ได้ งานบางชนิดไม่ควรใส่กรอบ ทุกอย่างล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อายุขัยของงานศิลปะยืนยาว ซึ่งผมให้ความสนใจในสิ่งเหล่านี้ ไม่ใช่เพื่อเก็งกำไร แต่เพื่อรักษาให้งานศิลปะอยู่กับเรา และส่งต่อไปสู่คนรุ่นหลัง แม้นักสะสมหลายคนจะให้เหตุผลว่าผลงานศิลปะเป็นสมบัติ เป็นสินทรัพย์ของเขา ซึ่งมีมูลค่าเพิ่ม

4. คุณนำทองมองทิศทาง และมีความเห็นเกี่ยวกับธุรกิจการบริการเกี่ยวกับงานศิลปะอย่างไร

ตอบ ปัจจุบันงานศิลปะมีอายุที่ยาวนานขึ้น เนื่องมาจากนักสะสมมีความรู้ และมองเห็นคุณค่าของงานศิลปะมากกว่าแต่ก่อน แต่การจะให้นักสะสมลงทุนสร้างโกดัง หรือที่เก็บงานศิลปะส่วนตัว เมื่อเทียบปริมาณของงานศิลปะที่มี กับเงินที่ต้องลงทุน มันไม่คุ้มที่จะทำเอง การให้บริการเก็บงานศิลปะนับเป็นเรื่องดีสำหรับนักสะสม เพราะจะทำให้ นักสะสมไม่ต้องลงทุนสูง แต่สามารถมีที่เก็บงานศิลปะที่มีคุณภาพ

โดยเฉพาะอย่างที่บอก เกี่ยวกับนักสะสมชาวต่างชาติ นักสะสมกลุ่มนี้บางครั้งไม่สามารถขนงานกลับได้ทันที หรือบางครั้งเขาซื้อ แต่เขายังไม่อยากรับงานกลับ เนื่องจากเขาจะอยู่นาน หลายเดือน หลายปี แกลเลอรี่เองไม่สามารถรับฝากงานให้กับนักสะสมกลุ่มนี้เป็นเวลานานได้ การมีบริการเก็บรักษางานศิลปะให้กับนักสะสมเหล่านี้ ถือเป็นช่องทางที่สำคัญที่เกี่ยวต่อวงการศิลปะไทย

บทสัมภาษณ์ คุณเยาวณี นิรันดร

ผู้แทน บริษัท คริสตี้ส์ (Christie's) ประเทศไทย

1. ภาพรวมของนักสะสมในไทยปัจจุบันเป็นอย่างไร

ตอบ ปัจจุบันมีนักสะสมงานศิลปะในประเทศไทยเพิ่มขึ้นมาก ทั้งนักสะสมที่เป็นชาวไทย และชาวต่างประเทศที่อาศัยในประเทศไทย เนื่องจากผลงานศิลปะของไทยเมื่อเทียบราคากับงานศิลปะต่างชาติถือว่าราคาไม่สูงมากนัก แต่คุณภาพของผลงานเป็นที่ยอมรับในสากล ทำให้มีนักสะสมหน้าใหม่ เริ่มต้นสะสมผลงานศิลปะ โดยเฉพาะผลงานจากศิลปินชาวไทย

2. บริษัทคริสตี้ส์ในประเทศไทยมีแนวทางการดำเนินงานอย่างไร

เพื่อนำผลงานจากประเทศไทยเข้าร่วมการประมูลผลงานศิลปะซึ่งจัดขึ้นที่ฮ่องกง ซึ่งถือว่าเป็นช่องทางที่สำคัญในการเผยแพร่ศิลปะไทย ให้เข้าสู่สายตาของนานาชาติ

3. ในฐานะของนักสะสม คุณเยาวณีให้ความสำคัญในการเก็บงานศิลปะอย่างไร

ตอบ การเก็บรักษางานศิลปะ การขนส่ง และการดูแลงานศิลปะต่างๆ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาให้ผลงานศิลปะมีคุณค่ามากขึ้น จึงเกิดเป็นคริสตี้ส์ขึ้นมา ซึ่งในต่างประเทศนั้น การให้บริการในด้านต่างๆ เหล่านี้ มีบริษัทมากมาย รวมถึงคริสตี้ส์เอง คอยให้บริการ และแข่งขันการให้บริการกันอย่างมาก แต่ในประเทศไทย การบริการเหล่านี้ ยังไม่แพร่หลายนัก แม้จะเป็นที่รู้จักกันบ้างในหมู่นักสะสม แต่ยังไม่มีการให้บริการอย่างจริงจัง

4. คุณเยาวณีมองทิศทาง และมีความเห็นเกี่ยวกับธุรกิจการบริการเกี่ยวกับงานศิลปะอย่างไร

ตอบ ถ้าตอบในฐานะนักสะสม ถือว่าเป็นเรื่องดี เนื่องจากเคยใช้บริการต่างๆ ด้านนี้มาก่อนในต่างประเทศ ถ้าหากในประเทศไทยมีบริการเหล่านี้ จะใช้บริการแน่นอน เพราะคุณค่าของงานศิลปะนั้นมีมากกว่าที่จะนำมาเสี่ยงกับการเก็บรักษา หรือขนส่งแบบทั่วไป

บทสัมภาษณ์ คุณฮุสเซน ฟาร์มานี (Mr.Hossein Farmani)

ศิลปิน ช่างภาพอาชีพ นักสะสมงานศิลปะ ภัณฑารักษ์

ประธาน Lucie Awards in New York, International Design Awards

เจ้าของรางวัล Paris Photo Prize และ LICC, London Creative Awards

1. ภาพรวมของนักสะสมทั่วโลกในปัจจุบันเป็นอย่างไร ต่างกับนักสะสมในไทยหรือไม่

ตอบ ภาพรวมของนักสะสมทั่วโลกแตกต่างกับประเทศไทยมาก คุณฮุสเซน เคยอยู่ในประเทศอเมริกามากกว่า 25 ปี และพบว่าวงการศิลปะในประเทศไทยในตอนนี้เหมือนย้อนกลับไปที่วงการศิลปะของประเทศอเมริกาเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ซึ่งเป็นช่วงที่งานศิลปะเริ่มเข้ามามีบทบาทกับธุรกิจต่างๆ มากขึ้น มีแกลเลอรีเกิดขึ้นมากมาย มีนักสะสมเริ่มให้ความสนใจในงานศิลปะ ทั้งเพื่อการลงทุนและสะสมด้วยความชอบ สำหรับประเทศไทยนั้นนับว่ายังอยู่ในจุดเริ่มต้น แม้จะช้าแต่ก็เป็นสัญญาณที่ดีว่ามีโอกาสเติบโตในอนาคต

2. ประเภทของงานที่สะสมมีอะไรบ้าง และจัดเก็บงานเหล่านั้นอย่างไร

ตอบ คุณฮุสเซนสะสมงานหลายประเภทถ้าเป็นภาพเขียนจะมีแบบ Contemporary, Modern & Impressionist, Abstract แต่ที่สะสมเป็นหลักคือภาพถ่าย โดยตอนนี้กำลังเก็บภาพครอบครัวของคนในแต่ละประเทศทั่วโลกในช่วงปี ค.ศ.1960 การเก็บภาพครอบครัวในช่วงเวลานั้นบ่งบอกถึงประวัติศาสตร์ และคุณฮุสเซนอยากเห็นความแตกต่างทางวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ส่วนการเก็บงาน คุณฮุสเซนมีเก็บสะสมงานเยอะมาก มีภาพถ่ายมากกว่า 2,000 รูป โดยมีขนาดตั้งแต่เล็กจนใหญ่กว่า 2 เมตร ส่วนภาพเขียนก็มีประมาณ 500 รูป ปัจจุบันรูปทั้งหมดเก็บไว้ที่ห้องเก็บงานศิลปะในประเทศอเมริกามีค่าใช้จ่ายต่อปีประมาณ 450,000 บาท ทั้งนี้เพราะคุณฮุสเซนต้องเดินทางไปหลายประเทศจึงไม่สามารถดูแลงานที่เก็บไว้ได้ การใช้บริการห้องสำหรับเก็บงานจึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด แม้ว่าจะมีราคาสูงแต่เมื่อเทียบกับสิ่งที่ได้รับถือว่าคุ้มค่า

3. บริการห้องสำหรับจัดเก็บเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปหรือไม่ และมีบริการอะไรบ้างที่เกี่ยวกับศิลปะที่มีในปัจจุบัน

ตอบ เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป และมีให้บริการหลายบริษัท ที่อเมริกาในช่วงหลังคนซื้องานศิลปะเพื่อเป็นการลงทุนมากขึ้น บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะก็มีมากขึ้นด้วย โดยนอกจากบริการห้องสำหรับจัดเก็บแล้วก็มีเรื่องของงานขนส่ง ติดตั้ง ดูแลรักษาสภาพผลงานศิลปะ และเพราะว่าที่ประเทศอเมริกามีพิพิธภัณฑ์จัดแสดงงานศิลปะอยู่เยอะมาก ทั่วประเทศน่าจะมากกว่า 400 แห่ง ความรู้เรื่องการดูแลงานศิลปะจึงพัฒนาไปไกล มีการทำวิจัยในด้านนี้จริงจังและสม่ำเสมอ ทำให้วงการศิลปะที่นั่นเติบโตมากจริงๆ ไม่เพียงแต่ประเทศอเมริกา แต่ในทวีปยุโรปก็เช่นกัน

วงการศิลปะที่นั่นยิ่งเติบโตมากกว่าในอดีต ส่วนในเอเชียก็จะมีประเทศเกาหลี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และเวียดนาม ที่วงการศิลปะเริ่มเป็นที่ยอมรับในระดับโลก

4. หากมีธุรกิจที่ดูแลเกี่ยวกับงานศิลปะ เช่น ห้องจัดเก็บ ขนส่ง ติดตั้ง ซ่อมแซม ทำความสะอาดในประเทศไทย จะมีความคิดเห็นอย่างไร

ตอบ เห็นว่ามีกลุ่มนักสะสมในไทยเพิ่มขึ้น และในประเทศไทยเองก็ยังไม่มียุทธศาสตร์สำหรับจัดเก็บอยู่เลย ก็น่าจะเป็นทางเลือกที่ดี คุณสุคนธ์เปิดแกลเลอรีของตัวเองที่เอกมัย มีปัญหาเรื่องการขนย้าย เพราะยังไม่รู้จักบริษัทที่ขนส่งงานศิลปะในประเทศไทยเลย การมีบริษัทเข้ามาบริการก็จะช่วยได้ แต่ทั้งนี้สิ่งที่จะต้องคำนึงคือเรื่องการสร้างความน่าเชื่อถือ เพราะสิ่งสำคัญที่ผู้ใช้บริการต้องการรักษางานศิลปะให้ปลอดภัยไม่เกิดความเสียหาย ดังนั้นต้องมีทีมงานที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้เพื่อบำรุงธุรกิจนี้

5. อนาคตของวงการศิลปะทั้งในไทยและทั่วโลกจะเป็นอย่างไร

ตอบ สำหรับในประเทศไทย น่าจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้น คุณสุคนธ์ก็เลยตัดสินใจเข้ามาทำธุรกิจในประเทศไทยด้วย โดยเป็นที่ปรึกษาด้านงานศิลปะและเปิดแกลเลอรีภาพถ่าย ส่วนทั่วโลกตอนนี้ก็ถือว่าเติบโตขึ้นมาก และมีแนวโน้มที่ดีขึ้นเรื่อยๆ มีศิลปินหน้าใหม่เกิดขึ้นมากมาย ส่วนผลงานระดับ Old Master ก็ยังมีการส่งต่อกันในวงการด้วยราคาที่สูง ทำให้มีกิจกรรมของงานศิลปะเกิดขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นคิดว่าวงการนี้ยังคงเติบโตได้อยู่

บทสัมภาษณ์ น.พ.วิโรจน์ กวินวงศ์โกวิท

อาจารย์แพทย์แผนกกระดูกและข้อ โรงพยาบาลรามารชิบดี นักสะสมงานศิลปะ

1. เพราะเหตุใดจึงเริ่มสะสมงานศิลปะ และประเภทงานที่สะสมมีอะไรบ้าง

ตอบ เริ่มจากเห็นที่โรงพยาบาล ซึ่งจะมีรูปภาพของศิลปิน พอเห็นแล้วก็รู้สึกชอบ อยากมีไว้บ้างก็เริ่มศึกษา และตอนนั้นมีโอกาสได้รู้จักกับศิลปินแห่งชาติคืออาจารย์เพื่อ หริพิทักษ์ ได้ซื้องานของอาจารย์ไว้ชิ้นหนึ่งทำให้เริ่มสะสมตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา งานที่ซื้อเก็บตอนนี้ส่วนใหญ่เป็นงานพุทธศิลป์ และปติมากรรมขนาดเล็กที่เป็นพระพุทธรูป ถ้าวางๆที่มีตอนนี้ น่าจะราวๆ 60 ชิ้น ราคาที่แพงที่สุดก็ระดับหลักแสน

2. ปกติใช้ช่องทางใดบ้างในการซื้องานศิลปะ

ตอบ หลักๆ คือ อาจารย์ชอบเห็นงานจริง และได้คุยกับศิลปินโดยตรง อาจารย์จะหาช่องทางในการทำความรู้จักกับศิลปิน และไปขอซื้อ เคยไปที่บ้านศิลปิน 4 ครั้งกว่าจะยอมขายงานให้ เวลาได้ซื้องานแบบนี้จะรู้สึกมันมีคุณค่าทางใจมากขึ้น นอกจากนี้อาจารย์มีคนรู้จักอยู่ในวงการซึ่งรู้จักกับศิลปินหลายคน เมื่อมีงานแนวที่อาจารย์ชอบก็จะนำมาแนะนำให้อาจารย์ ส่วนแกลเลอรีก็มีบ้าง ถ้ามีจัดแสดงงานแบบที่ชอบก็จะไปดู ถ้าหากตกลงราคาได้ตามที่ต้องการก็ซื้อเก็บไว้บ้างก็มี

3. ให้ความสำคัญในการเก็บผลงานศิลปะอย่างไร

ตอบ ตอนนี้ก็เก็บในบ้าน ไม่ได้ดูแลเป็นพิเศษ หากมีฝุ่นก็จะปิดกวาดเช็ดดู โดยใช้ผ้าหรือไม้จุ่มไปปิดฝุ่น

4. มีความเห็นอย่างไรถ้าหากมีบริการที่จะช่วยดูแลงานศิลปะให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสม

ตอบ ก็ดี เพราะอาจารย์ก็ไม่รู้เกี่ยวกับวิธีการรักษาชิ้นงาน แต่ผลงานที่ซื้อมาก็มีวัสดุที่แตกต่างกันออกไป พอเก็บนานๆ ก็ทำให้มีฝุ่น เมื่อต้องการทำความสะอาดก็ไม่รู้วิธีที่ถูกต้อง ถ้าหากมีบริการดูแลส่วนนี้ก็คงเป็นเรื่องที่ดี และคิดว่าจะใช้บริการ

ภาคผนวก ข
บทสัมภาษณ์อาจารย์และศิลปิน

อาจารย์พงศ์ภวัน อะสีติรัตน์

อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อาจารย์พิเศษภาควิชาเซรามิก และภาควิชาประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประติมากรอิสระ

1. ภาพรวมของงานศิลปะไทยเป็นอย่างไรบ้าง

ตอบ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีการจัดแสดงงานศิลปะ โดยภาคเอกชนที่ถี่ขึ้น อีกทั้งการประกวดงานศิลปกรรมต่างๆ ที่เข้มข้นมากขึ้น ทั้งคุณภาพของผลงาน และศิลปิน ถือเป็นสัญญาณที่ดีที่ส่งผลต่อวงการศิลปะไทย

2. นอกจากการเป็นอาจารย์ประจำแล้ว เคยรับจ้างซ่อมงานศิลปะบ้างหรือไม่

ตอบ เป็นการรับงานมาจากทางมหาลัยอีกที ซึ่งเป็นการขอความอนุเคราะห์จากทางหน่วยงาน จึงไม่ได้ค่าแรง หรือคิดค่าบริการในส่วนของการซ่อมแซม ทำให้บางครั้งศิลปินไม่ได้รายได้จากส่วนนี้ ซึ่งโดยส่วนตัวมองว่าไม่ถูกต้อง

3. ธุรกิจการให้บริการเกี่ยวกับงานศิลปะ จะส่งผลอย่างไรต่อวงการศิลปะ

ตอบ มองว่าเป็นเรื่องที่ดี ปัจจุบันนักสะสมในไทยเพิ่มจำนวนขึ้นมากกว่าแต่ก่อน การให้บริการรูปแบบนี้จะเป็นการช่วยสนับสนุนให้นักสะสมหน้าใหม่ สามารถตัดสินใจซื้องาน และสะสมผลงานศิลปะได้มากขึ้น เนื่องจากไม่ต้องคำนึงถึงการเก็บรักษา การขนส่ง การทำความสะอาด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของนักสะสมรายใหม่

อาจารย์หทัยรัตน์ มณีรัตน์

อาจารย์ประจำภาควิชาจิตรศิลป์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1. ภาพรวมของงานศิลปะไทยเป็นอย่างไรบ้าง

ตอบ วงการศิลปะไทยในตอนนี้ถือว่าเป็นช่วงขาขึ้น แม้ไม่ได้โตแบบก้าวกระโดด แต่ถือว่ามีความสำคัญที่ดี ส่วนหนึ่งมาจากการสนับสนุนการท่องเที่ยว ที่ทำให้มีชาวต่างชาติเข้ามาในประเทศไทยมากมาย ทำให้ศิลปะไทยเป็นที่แพร่หลายในวงกว้าง

2. เคยได้ยินเกี่ยวกับธุรกิจการให้บริการหลังการขายงานศิลปะหรือไม่

ตอบ ในต่างประเทศมีมานานแล้ว ธุรกิจประเภทนี้เป็นที่แพร่หลาย และได้รับความนิยมมากในต่างชาติ แต่ในไทยยังไม่เคยเห็นผู้ให้บริการรูปแบบนี้

3. คิดเห็นอย่างไร หากมีการให้บริการดังกล่าวในประเทศไทย

ตอบ ในด้านการให้บริการเก็บรักษางานศิลปะถือว่าศิลปินน่าจะได้ประโยชน์ทางอ้อม เพราะจะทำให้นักสะสมสามารถเก็บสะสมงานได้มากขึ้น สิ่งที่ศิลปินจะได้ประโยชน์โดยตรงน่าจะเป็นการให้บริการการขนส่งและติดตั้ง ซึ่งไม่ใช่แค่แก่นักสะสมใช้บริการ แต่ในการจัดแสดงนิทรรศการ ศิลปินก็จำเป็นต้องใช้บริการตรงส่วนนี้เช่นเดียวกัน

ภาคผนวก ง

บทสัมภาษณ์หน่วยงานและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการงานศิลปะ

สำนักช่าง 10 หมู่

คุณมีนะเมษฐ์ ศิริสุข

นักวิชาการช่างศิลป์ปฏิบัติการ สำนักช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร

1. ภาพรวมของงานศิลปะไทยเป็นอย่างไรบ้าง

ตอบ ภาพรวมของงานศิลปะไทย ถือว่ากำลังเติบโตได้ดี เมื่อเทียบกับหลายรุ่นที่ผ่านมา โดยเฉพาะศิลปะไทยสมัยใหม่ ที่สร้างโดยศิลปินรุ่นใหม่ นั้น มีความสามารถ คุณภาพ ทัดเทียมกับต่างชาติได้เลย

2. ช่างสิบหมู่มีส่วนในการกำกับดูแลศิลปะไทยสมัยใหม่อย่างไรบ้าง

ตอบ เป็น โชคคืออย่างหนึ่งของศิลปะไทยสมัยใหม่ เนื่องจากมันถูกสร้างและเขียนขึ้นมาใหม่ ทำให้อายุของศิลปะสมัยใหม่ยังไม่มากนัก แตกต่างจากงานจิตรกรรมฝาผนัง ภาพเขียนโบราณ ซึ่งศิลปะจำพวกนี้มีอายุตั้งแต่ 100 จนถึง 1000 ปีก็มี การดูแลซ่อมแซมของช่างสิบหมู่จึงเน้นไปที่ของโบราณ ภาพจิตรกรรมฝาผนังมากกว่า สำหรับศิลปะไทยสมัยใหม่ก็มีบ้าง แต่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยถึงขนาดซ่อมแซม แค่ทำความสะอาด บัดฝุ่น หรือคืนสภาพสี

3. มีงานศิลปะเข้ามารับการทำความสะอาดมากน้อยแค่ไหน

ตอบ ถ้าตอบในฐานะช่างสิบหมู่ คงตอบว่าน้อยมาก แต่ถ้าในฐานะหน่วยงานอิสระ ต้องตอบว่าเยอะมาก เพราะศิลปะไทยสมัยใหม่บางชิ้นมีมูลค่าสูง การส่งงานศิลปะทำความสะอาดโดยผ่านทางภาครัฐนั้นเสี่ยงต่อการถูกตรวจสอบที่มา ที่พบรวมถึงของโบราณ และภาพเขียนเก่าแก่ ซึ่งหาที่มาไม่ได้ ดังนั้นนักสะสมจึงเลือกที่จะจ่ายแพงให้กับช่างซ่อมงานอิสระ มากกว่าการเข้าทางกรมศิลปากร หรือช่างสิบหมู่

4. การซ่อม หรือดูแลทำความสะอาดงานครั้งหนึ่ง มีค่าใช้จ่ายเท่าไร

ตอบ ตอบเป็นตัวเลขกลมๆ ได้ยากมาก เนื่องจากการทำงานอิสระ ต้องแบบรับความเสี่ยงด้วยตนเอง การตีราคาจึงขึ้นอยู่กับมูลค่าของผลงาน และจะคิดเป็นเปอร์เซ็นต์มากน้อย ก็ขึ้นอยู่กับความยากของผลงานที่นำมาให้บริการ ยิ่งยาก ยิ่งแพง มีตั้งแต่ 5% จนถึง 30% ของมูลค่าของงานศิลปะ

5. การให้บริการดูแลรักษางานศิลปะในด้านต่างๆ จะส่งผลต่อช่างซ่อมอิสระอย่างไร

ตอบ คงจะทำให้การทำงานเป็นระบบมากขึ้น เนื่องจากช่างซ่อมงานศิลปะ ก็คือคนพวกเดียวกันกับคนที่จบด้านศิลปะมา นิสัย และพฤติกรรมค่อนข้างไม่แตกต่างจากศิลปิน ซึ่งมักจะมีเงินอายุ ไม่มีระบบระเบียบ สำมะเลเทเมา ทำให้บางครั้งเสียหายเสียการ หากทำงานอิสระด้วยตัวเอง การมีระบบมาควบคุม คอยส่งงาน และควบคุมไม่ให้รับงานเกินความสามารถนั้น น่าจะเป็นผลดีต่อทุกฝ่าย

สุจิตเกลเลอร์ อาร์ต แอนด์ เฟรม

สุจิตเกลเลอร์ อาร์ต แอนด์ เฟรมเป็นผู้ให้บริการด้านการเข้ากรอบรูป คุแล ซ่อมแซมกรอบรูป ซึ่งเป็นที่รู้จักในวงการศิลปะของประเทศไทยเนื่องจากการดำเนินงานและมีความเชี่ยวชาญ เชื่อถือได้

1. ลูกค้าส่วนใหญ่ของทางเกลเลอร์เป็นใคร

ตอบ ลูกค้าส่วนใหญ่คือ กลุ่มนักสะสม เนื่องจากสุจิตเกลเลอร์ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2507 ทำให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างในหมู่นักสะสมรุ่นเก่า จนถึงนักสะสมใหม่ๆ อีกกลุ่มหนึ่งที่เป็นลูกค้ากลุ่มใหญ่ๆ คือ แกลเลอรี และหอศิลป์ต่างๆ เวลาจัดแสดงนิทรรศการ แกลเลอรีจะส่งงานศิลปะ หรือ บางครั้งศิลปินจะเป็นผู้นำงานศิลปะมาใส่กรอบด้วยตนเอง

2. ค่าใช้จ่ายในการทำความสะอาด และซ่อมแซมต่างจากการเปลี่ยน หรือใส่กรอบคิดค่าบริการอย่างไร

ตอบ ต่างกัน การเปลี่ยนกรอบและใส่กรอบ มีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 1,400 บาท – 40,000 บาท แล้วแต่คุณภาพของตัวกรอบ และกระจก แต่การซ่อมแซมและทำความสะอาด ต้องแบกรับความเสี่ยงของการดำเนินงาน เนื่องจากงานบางชิ้นมีมูลค่าที่สูงมาก การจะทำความสะอาดหรือซ่อมแซมจึงต้องคิดจากมูลค่างาน เพื่อป้องกันความเสี่ยงหากงานเกิดความเสียหาย อยู่ที่ 10%-30% ของมูลค่างาน ซึ่งขึ้นอยู่กับความยากง่าย ซึ่งไม่แพงเลยสำหรับนักสะสม เพราะราคานี้หมายถึงการได้ของดีสภาพที่ใกล้เคียงกับเดิม ซึ่งนักสะสมให้ความสนใจและยินดีที่จะจ่าย

3. สุจิตเกลเลอร์มีกำลังการผลิต และให้บริการต่อเดือนประมาณเท่าไร

ตอบ เนื่องจากสุจิตเกลเลอร์เป็นธุรกิจครอบครัว ไม่ได้มีการขยายกำลังการผลิตที่ใหญ่โต กำลังคนในการทำงานส่วนใหญ่จึงเป็นคนในครอบครัว ไม่ได้ใช้ลูกจ้าง ทำให้ต่อเดือนสามารถให้บริการเกี่ยวกับการใส่กรอบ และซ่อมแซมทำความสะอาดกรอบอยู่ที่ 50 ชิ้น/เดือน

4. ในวงการนอกจากการซ่อมแซมกรอบแล้ว สุจิตเกลเลอร์สามารถให้บริการด้านใดได้อีกบ้าง

ตอบ นอกจากการซ่อมแซม สุจิตเกลเลอร์ก็มีบริการไปรับงานศิลปะด้วยตัวเอง หากนักสะสมไม่สะดวกนำงานมาให้ หากงานขนาดใหญ่ก็จะใช้รถรับจ้างภายนอก เคยใช้รถรับจ้างส่งงานไปให้ลูกค้าที่เชียงใหม่ ซึ่งสุจิตเกลเลอร์ไม่ได้ให้บริการด้านนี้โดยตรง เป็นการติดต่อรถรับจ้างให้กับนักสะสม ซึ่งมีรถรับจ้างคิดค่าบริการอยู่ที่ 15,000 บาท

ภาคผนวก จ บทสัมภาษณ์หอศิลป์

หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
(Bangkok Art & Culture Centre BACC)

คุณณรงค์ดี นิลเขต Project Manager , คุณอมรแมน เปี่ยมรุ่งเรืองและคุณอรุณเชษฐ ติกขากุล
ผู้เชี่ยวชาญทางด้านออกแบบติดตั้งงานศิลปะ

1. ภาพรวมของนักสะสมในไทยเป็นอย่างไร

ตอบ ปัจจุบันมีนักสะสมงานศิลปะเพิ่มขึ้นมากเมื่อเทียบกับหลายปีที่ผ่านมา มีทั้งนักสะสมที่สะสมจริงๆ กับนักสะสมที่เก็งกำไรของผลงาน

2. BACC มีการให้บริการรูปแบบใดบ้างที่เกี่ยวกับงานศิลปะ

บ้างเป็นครั้งคราว ในเรื่องของมาตรฐานการขนส่ง ซึ่งมีทั้งดีและไม่ดี เช่นลูกจ้างที่คอยยกงานศิลปะที่เป็นคนคิดครด ไม่ได้มีความรู้เฉพาะทางในการขนย้ายงานศิลปะเท่าที่ควร

3. BACC มีโกดัง หรือห้องสำหรับการเก็บรักษางานศิลปะเป็นของตัวเองหรือไม่

ตอบ มี แต่ปัญหาคือการจัดการโกดัง ซึ่งยังไม่เป็นระบบ ภายในโกดังมีงานจากหลากหลายแหล่ง เช่นศิลปินที่ทำงานของนักสะสมที่ยังไม่มารับไป ซึ่งเป็นผลทำให้ไม่สามารถใช้พื้นที่โกดังได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากต้องคอยเก็บรักษางานศิลปะขึ้นก่อนหน้า อีกทั้งการตามให้นักสะสม และศิลปินกลับมานำผลงานกลับไป เป็นไปได้ยากพอสมควร

4. นำเสนอรูปแบบธุรกิจ และถามความคิดเห็นหากมีธุรกิจรูปแบบดังกล่าวเกิดขึ้นในประเทศไทย

ตอบ ถือเป็นเรื่องที่ดี เพราะปัญหาที่ BACC พบคือ การที่นักสะสมหลายคนไม่มีพื้นที่สำหรับจัดเก็บงานศิลปะ จึงกลายมาเป็นภาระที่หอศิลป์ฯ ต้องดูแล ทั้งค่าไฟของเครื่องควบคุมความชื้น และพื้นที่ที่ควรจะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดเก็บงานอื่นๆ หอศิลป์ฯ จะได้สามารถผลักดันให้นักสะสมไปใช้บริการดังกล่าว ซึ่งนักสะสมหลายๆ คน ก็กำลังประสบปัญหาในการจัดเก็บงานศิลปะเช่นเดียวกัน

ภาคผนวก จ

การวิจัยการทำการตลาดของธุรกิจศิลปะในประเทศไทย (Market research)

ขั้นตอนในการวิจัย

เพื่อเป็นการวิเคราะห์แนวทางในการวางแผนการตลาด ทางกลุ่มได้ทำวิจัยการทำการตลาดกับกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับศิลปะในประเทศไทย โดยได้หาข้อมูลจาก 3 กลุ่มหลักๆ คือ นักสะสมงานศิลปะ ศิลปิน และนิติยสารศิลปะซึ่งเป็นสื่อในการโปรโมทให้กับแกลเลอรีและนำเสนอข้อมูลด้านศิลปะ วิธีการคือนัดหมายและเข้าไปสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลในด้านการดำเนินงานรูปแบบธุรกิจศิลปะในประเทศไทย และตลาดของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับศิลปะในปัจจุบัน รวมทั้งด้านความเป็นไปได้ในการดำเนินธุรกิจของ ARTLONGA โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. นักสะสมงานศิลปะ (Art Collectors) จำนวน 6 ราย ได้แก่

1. ชีระ วานิชธีระนนท์	4. นพ.วิโรจน์ กวินวงศ์โกวิท
2. สุตเชน ฟาร์มานี	5. นำทอง แซ่ตั้ง
3. เขาวณิ นรินทร์	6. ธวัชชัย สมคง

2. แกลเลอรีเอกชนและหอศิลป์ของภาครัฐทั้งหมด 9 แห่ง

1. เซรินเดีย แกลเลอรี (Serindia Gallery)
2. ร้อยต้นสน แกลเลอรี (100 Tonson Gallery)
3. สมบัติเพิ่มพูน แกลเลอรี (Sombat Permpoon Gallery)
4. นำทอง แกลเลอรี (Numthong Gallery)
5. แอดเลอร์ สุกโชค แกลเลอรี (Adler Subhashok Gallery)
6. อาร์ เอ็ม เอ อินสติทิว (RMA Institute)
7. ถัง คอนเทม โพรารี อาร์ต (Tang Contemporary Art)
8. อาเดล แกลเลอรี (Ardel Gallery of Modern Art)
9. 333 บาบาบา แกลเลอรี (333 BABABA Gallery)

3. หอศิลป์ของภาครัฐ

- หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (Bangkok Art and Culture Centre BACC)

4. สื่อในการโปรโมทให้กับแกลเลอรี และนำเสนอข้อมูลด้านศิลปะ

- นิตยสาร Fine Art Magazine
- นิตยสาร Bangkok Art Map

ผลการวิจัย

1. นักสะสมงานศิลปะ (Art Collector)

ช่องทางในการข้อมูล

นักสะสมส่วนใหญ่จะมีประเภทของงานชิ้นชอบแตกต่างกันออกไป เมื่อก่อนนั้นตอนที่เริ่มสะสมก็คือไปดูตามแกลเลอรี หรืองานนิทรรศการเปิดตัวของศิลปินที่ตนเองชอบ แต่หลังจากเมื่อมีการซื้อขายเกิดขึ้น ทางแกลเลอรีจะบันทึกข้อมูลไว้และจะมีการส่งข่าวสารรวมทั้งข้อมูลที่ให้กับนักสะสมต่อไป ในช่วงหลังเมื่อมีอินเทอร์เน็ต ก็ใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นข้อมูลจาก Facebook ส่วนตัวของศิลปิน เว็บไซต์ของแกลเลอรี หรือเข้าไปติดต่อโดยตรงก็มี

มีข้อมูลจากนักสะสมว่าปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่งานที่ซื้อขายกันในกลุ่มนักสะสมในประเทศไทยตอนนี้ มีผลงานเก่าประมาณ 50% ที่มีการแลกเปลี่ยนกันในกลุ่ม หรือส่งต่อไปยังชาวต่างชาติ ในแง่ของการติดต่อกันนั้นบางคนก็รู้จักกันและติดต่อกันเอง หรือผ่านแกลเลอรี ให้ช่วยหางานที่ต้องการให้ เนื่องจากปกติแล้วข้อมูลของผู้ครอบครองงานศิลปะจะไม่มีใครเปิดเผยกันอย่างชัดเจนมีเพียงบางคนที่ทราบเท่านั้น ซึ่งแกลเลอรีมักมีข้อมูลเหล่านั้นเนื่องจากมีฐานข้อมูลลูกค้าของตัวเอง ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรักษา ติดตั้งหรือขนส่ง นักสะสมซื้อจากแกลเลอรีแห่งไหนก็จะกลับไปขอคำปรึกษาที่แกลเลอรีนั้น แต่ในบางครั้งนักสะสมก็ซื้อผลงานจากศิลปินโดยตรง ในกรณีนี้ต้องขอคำแนะนำจากศิลปิน แต่ปัญหาคือศิลปินส่วนใหญ่ เมื่อสร้างผลงานแล้วจะไม่ค่อยคำนึงถึงขั้นตอนในการเก็บรักษางาน ไม่มีการให้คำแนะนำ ตั้งแต่การเข้ากรอบไปจนถึงเลือกสถานที่ติดตั้ง ทำให้เกิดความเสียหายกับผลงานในภายหลัง

ระดับราคา

นักสะสมในประเทศไทยที่เป็นกลุ่มลูกค้าเป้าหมายคือนักสะสมงานศิลปะที่ระดับราคา 300,000 บาทขึ้นไป ซึ่งปัจจุบันในประเทศไทยจะมีประมาณ 200 คน การดูแลงานศิลปะของนักสะสมกลุ่มนี้จะดูแลค่อนข้างดี เนื่องจากเห็นความสำคัญในการเก็บรักษางานศิลปะ และนักสะสมเหล่านี้ไม่ได้สะสมงานของศิลปินในประเทศไทยเท่านั้นแต่ยังสะสมงานของศิลปินต่างชาติด้วย ซึ่งอาจมีมูลค่าสูงกว่างานที่ขายโดยศิลปินไทย

ช่องทางการทำการตลาด

เมื่อถามถึงช่องทางในการทำการตลาดของ ARTLONGA ต่อนักสะสมที่เหมาะสม พบว่านักสะสมให้ความสำคัญเรื่องความน่าเชื่อถือเป็นหลัก โดยหากใช้ช่องทางการตลาดที่เชื่อถือได้ก็จะเชื่อมั่นในการบริการนั้น วิธีการนั้นอาจจะต้องได้รับคำแนะนำจากภัณฑารักษ์ที่เป็นที่รู้จัก เช่น คุณชัชชัย สมคง บรรณาธิการนิตยสาร Fine Art หรือคุณชล เจนประกายพันธ์ ภัณฑารักษ์ และนักเขียนอิสระในบทความศิลปะ นอกจากนี้หากได้รับการแนะนำจากแกลเลอรีที่เชื่อถือได้ให้ใช้บริการ ก็จะเป็นช่องทางที่สร้างความน่าเชื่อถือให้กับนักสะสมได้

2. แกลเลอรีเอกชนและหอศิลป์ของภาครัฐ

ได้ทำการหาข้อมูลเพื่อสรุปในด้านการทำการตลาดของแกลเลอรีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 แห่งเพื่อหาข้อมูลของช่องทางการทำการตลาด กิจกรรมทางการตลาด งบประมาณ และความเห็นต่อวิธีการทำการตลาดในปัจจุบันของแต่ละแกลเลอรี ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตารางนี้

ตารางสรุปวิธีการทำการตลาดในปัจจุบันของแกลเลอรีในกรุงเทพทั้งหมด แห่ง 10

	ช่องทางการตลาด และ กิจกรรมการตลาดในปัจจุบัน	งบประมาณ	ความคิดเห็นต่อการทำ การตลาดในปัจจุบัน
Serindia Gallery	Website OculaTime out magazine, Bangkok art map Website	30,000 – 35,000 บาท/เดือน	การลงโลโก้ในสื่อต่างๆ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ แต่ค่อยได้ลูกค้าใหม่
100 Tonson Gallery	Facebook Instagram นิตยสาร Art Asia Pacific, Art Forum Art Review, ออกงานแสดง Art Basel และงาน ต่างประเทศ	40,000 บาท/เดือน	คนไทยยังไม่ค่อยให้ความสนใจ แต่การลงสื่อจำเป็น เพื่อสร้างความเคลื่อนไหว ในการดำเนินธุรกิจ

	ช่องทางการตลาด และ กิจกรรมการตลาดในปัจจุบัน	งบประมาณ	ความคิดเห็นต่อการทำ การตลาดในปัจจุบัน
Sombat Permpoon Gallery	นิตยสารศิลปะ Website และ Facebook ส่วนตัว, BAM	35,000 บาท/เดือน	นักสะสมส่วนใหญ่รู้ข้อมูล จากการใช้ Relation มากกว่าสื่อ Online
Numthong Gallery	Bangkok art map, Online Website Facebook Website ส่วนตัว, นิตยสารต่างๆ, BAM	15,000 – 20,000 บาท/เดือน	สื่อในไทยยังมีน้อย ไม่ค่อย ดึงดูดนักสะสมหน้าใหม่
Adler Subhashok Gallery	BAM, Facebook และ Website	25,000 บาท/เดือน	ช่องทางการโปรโมท ค่อนข้างจำกัดและไม่เข้าถึง วงการศิลปะไทยยัง ต้องการพื้นที่อีก
RMA Institute	Online เว็บไซต์ Facebook Instagram นิตยสาร เปิด บริษัททำ PR เอง จัดทำ Production house ออกแสดง งาน เปิดบูธเพื่อพบปะนัก สะสมและสร้าง Connection	20,000 บาท/เดือน	นักสะสมเก่าได้ข้อมูลจาก อีเมลและการติดต่อของ แกลเลอรี ช่องทางที่ใช้เพื่อ สร้างความน่าเชื่อถือ
Tang Contemporary Art	Website, Facebook ส่วนตัว / อีเมล ตรงไป+ โทร collector และมีเว็ชชีม /BAM, Artsy / QQ/ Weibo / นิตยสารต่าง ประเทศ (จีน)	30,000 บาท/เดือน	ช่องทางการโปรโมท ออนไลน์กำลังเข้ามาแทนที่ แบบออฟไลน์ แต่ก็ต้องทำ การตลาดอย่างสม่ำเสมอ
Ardel Gallery of Modern Art	BAM, ติดต่อผ่านนักสะสม โดยตรง, นิตยสาร Ardel	35,000 บาท/เดือน	สื่อที่มีประสิทธิภาพสุดคือ การพิมพ์เอกสารของแกล เลอรีเอง เพราะแจกให้กับ คนที่เข้ามาชมโดยตรง
333 BABABA Gallery	Facebook, Website ติดต่อ โดยตรงกับนักสะสม	28,000 บาท/เดือน	นักสะสมต้องการความ น่าเชื่อถือ และเครดิต การ ลงในสื่อช่วยให้สร้างความ น่าเชื่อถือได้

	ช่องทางการตลาด และ กิจกรรมการตลาดในปัจจุบัน	งบประมาณ	ความคิดเห็นต่อการทำ การตลาดในปัจจุบัน
Bangkok Art and Culture Centre BACC	Website, Facebook, Bangkok Art Map, นิตยสาร Fine Art	38,000 บาท/เดือน	เป็นองค์กรของรัฐ มีงบจากรัฐสนับสนุน ในด้านการทำการตลาดมีรัฐส่งเสริมให้ แต่วงการศิลปะไทยยังไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนัก ผู้ชมงานเป็นกลุ่มคนเดิมๆ และชาวต่างชาติ แต่การโปรโมทก็เป็นสิ่งที่ต้องทำ เพราะสร้างการรับรู้ได้มากกว่าการไม่ทำเลย

จากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างในด้านการทำการตลาดของแกลเลอรีนั้น พบว่าช่องทางในการ โปรโมทในประเทศไทยยังไม่ค่อยมีมากนัก ปัจจุบันช่องทางการ โปรโมทที่ใช้อยู่เช่น นิตยสาร Fine Art, Bangkok Art Map เว็บไซต์ส่วนตัวของแกลเลอรี และ Facebook

และเนื่องจากความสนใจในศิลปะของคนไทยยังเป็นกลุ่มที่เล็กมาก ทำให้ไม่ค่อยได้ผล แต่กลุ่มลูกค้าคือนักสะสมมาจากการมีความสัมพันธ์อันดีอยู่แล้วกับแกลเลอรี โดยการสร้างความสัมพันธ์และการรับรู้จากนักสะสมใหม่ๆ เช่นจากการออกงานศิลปะ ที่จะทำให้ได้เจอคนในวงการศิลปะในต่างประเทศ ทั้งนักสะสม หรือแกลเลอรี งานที่เป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจจากทั่วโลกอีกงานหนึ่งคืองาน Art Basel ซึ่งเป็นงานที่แกลเลอรีระดับโลกมารวมตัวกันเพื่อนำเสนอผลงานของศิลปินในประเทศนั้นๆ ในช่วงเริ่มต้นนั้นงานจัดขึ้นที่ รัฐไมอามี สหรัฐอเมริกา แต่เมื่อปี 2013 ก็ได้มีการจัดงานในเอเชียเป็นครั้งแรก ที่ประเทศฮ่องกง ซึ่งได้รับการตอบรับอย่างดี ทั้งนี้ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการไปออกบูท และทำการตลาด ทำให้มีข้อจำกัดในแกลเลอรีที่ไม่ได้มีงบการตลาดมากนัก สำหรับประเทศไทย แกลเลอรีที่ไปออกบูทคือ 100Tonson Gallery

ภาพการแสดงผลงานของคุณยูรี เคนซากุ โดย 100Tonson Gallery

งาน Art Basel Hongkong 2015

สื่อในการ โปรโมทให้กับแกลเลอรี และนำเสนอข้อมูลด้านศิลปะ

ปัจจุบันการลงโฆษณากับนิตยสาร และสื่อยังคงเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับแกลเลอรี เนื่องจากนักสะสมต้องการสร้างความน่าเชื่อถือในแบรนด์ เพราะที่ผ่านมาหลายแกลเลอรีที่เกิดขึ้น มีการจัดงานแสดงศิลปะต่างๆ แต่เมื่อเวลาผ่านไปก็ไม่อยากเสียเงินในการ โปรโมท ทำให้นักสะสมคิดว่าแกลเลอรีไม่มีการเคลื่อนไหวและปิดตัวไปแล้ว ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายในการ โปรโมทในสื่อ นั้น การลงโลโก้จะมีค่าใช้จ่ายประมาณเดือนละ 3,000 บาท ถ้าหากต้องการลงหลายตำแหน่งก็มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีก

ข้อสรุปจากการวิจัยในการทำการตลาดของธุรกิจศิลปะในประเทศไทย

ดังนั้นผลการสรุปช่องทางในการทำการตลาดให้ได้ประสิทธิภาพเพื่อดึงดูดนักสะสม ให้ใช้บริการนั้นสามารถทำได้ 2 ช่องทาง ช่องทางแรกการโปรโมทแบบออฟไลน์ เช่น นิตยสาร หรือ Bangkok Art Map เพื่อสร้างการรับรู้และความน่าเชื่อถือ และการออกบูทงานศิลปะทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ ส่วนช่องทางที่สองคือช่องทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ส่วนตัว Facebook เป็นต้น

และนอกจากจะต้องทำการตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์แล้ว สิ่งสำคัญคือการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ โดยติดตามและแจ้งข่าวสารใหม่ๆ เพื่อให้ลูกค้าได้ทราบความคืบหน้าในการดำเนินงาน และบริการใหม่ๆของ ARTLONGA ด้วย

ภาคผนวก ข

การดูแลและตรวจสอบสภาพงานศิลปะ

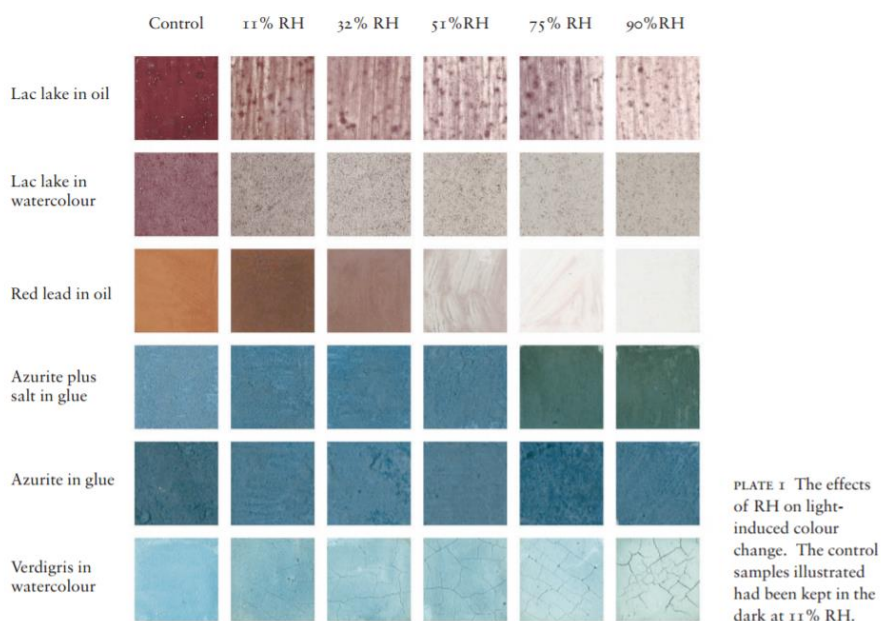
ปกติแล้วการดูแลและตรวจสอบสภาพงานศิลปะจะแบ่งออกเป็น 2 แบบ แบบแรกคือ การป้องกัน และรักษาภาวะแวดล้อมไม่ให้เกิดความเสียหายต่อชิ้นงาน และแบบที่สองคือ การทำความสะอาด และซ่อมแซมชิ้นงานศิลปะที่เกิดความเสียหาย โดยจะต้องอาศัยเครื่องมือและอุปกรณ์หลายอย่างเพื่อตรวจสอบ และการตรวจสอบสภาวะแวดล้อมของพิพิธภัณฑ์นั้นมียาละเอียดดังนี้

การตรวจสอบสภาพแวดล้อม

ระดับความชื้นสัมพัทธ์ (Relative Humidity - RH)

ระดับความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศ (Relative Humidity - RH) ส่งผลต่องานศิลปะโดยตรง ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับประเภทวัสดุของงานศิลปะนั้นด้วย ตัวอย่างเช่น ภาพวาดสีน้ำมันบนผ้าใบ สีจะแตกเมื่อระดับ RH ต่ำกว่า 40% แต่เมื่อระดับ RH สูงเกินกว่า 70% จะทำให้ชื้น เกิดเป็นเชื้อรา ส่งผลให้มีแมลงมากัดกินได้ แต่ถ้าหากวัสดุที่เป็นเซรามิกจะเกิดการแตกหักได้ง่ายเมื่อระดับ RH ต่ำกว่า 20% เป็นต้น นอกจากนี้ระดับ RH ที่ไม่คงที่ และมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงมากเกินไป จะทำให้เกิดความเสียหายรุนแรงได้ จึงควรต้องรักษาระดับความชื้นไม่ให้มีความเปลี่ยนแปลงเกิน 5% ตารางแสดงผลกระทบของวัสดุแต่ละประเภทต่อระดับ RH

Materials	High Humidity	Low Humidity
Organic wood, paper, cotton, linen, wool, silk, parchment, leather, fur, feathers, ivory, bone, horn	Object swells Mold growth Staining Distortion	Objects become brittle and dry out Shrinkage Distortion
Inorganic glass, ceramics, metals, minerals	Object may swell and melt, Bacteria	Shrinkage Distortion

ภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงของประเภทสีประเภทต่างๆ ในสภาวะความชื้นที่แตกต่างกัน

ตารางแสดงระดับความชื้นที่เหมาะสมกับแต่ละวัสดุ

Materials	Humidity tolerance	
	High (%)	Low (%)
Stone and other inert materials	40	20
Arms, armor, metals	40	20
Ethnographic bark, cloth, basketry	60	40
Botanical specimens	60	40
Ceramics, tiles, stone	60	20
Coins, Various costumes	50	30
Textiles, rugs, tapestries	50	30
Furniture	60	40
Glass	50	40
Ivory, Bone carvings Lacquer	60	50
Leather, Parchment	60	50
Paintings on canvas or wood	55	40
Paper	50	40
Oriental screens	55	50

อุณหภูมิ (Temperature)

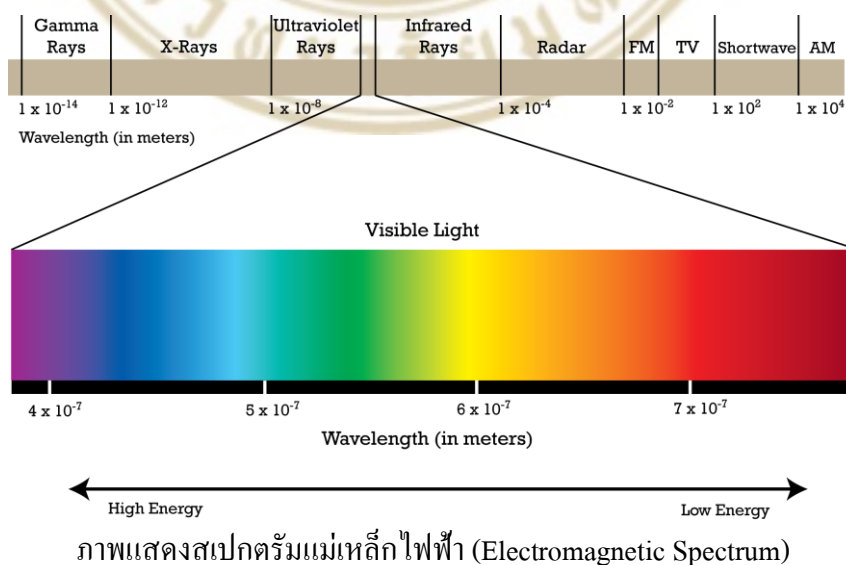
แม้ว่าปกติแล้วอุณหภูมิจะไม่ส่งผลกับงานศิลปะโดยตรง แต่อุณหภูมิจะมีความสัมพันธ์กับระดับความชื้น อุณหภูมิที่สูงจะทำให้ระดับความชื้นในอากาศลดลง ดังนั้นจึงต้องมีการควบคุมอุณหภูมิเพื่อรักษาระดับความชื้นสัมพัทธ์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับวัสดุแต่ละประเภท โดยทั่วไปอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับห้องจัดเก็บจะอยู่ที่ 18–22°C และที่สำคัญคือต้องรักษาระดับอุณหภูมิไม่ให้มีความเปลี่ยนแปลงขึ้น-ลง เกิน 5% เพราะจะทำให้ชิ้นงานแตกร้าว เสียหายได้

ระดับความเข้มของแสง (UV & Visible light)

แสงคือพลังงานประเภทหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดความร้อน การเสื่อมสภาพของงานศิลปะเกิดจากปฏิกิริยาทางเคมีเมื่อแหล่งพลังงานเปลี่ยนแปลง ห้องเก็บงานศิลปะโดยทั่วไปจะไม่มีหน้าต่างเนื่องจากแสงทำให้งานศิลปะเกิดความเสียหาย เช่น สีซีดจาง หรือวัสดุแตกหัก

ระดับของพลังงานแสงสามารถวัดโดยแหล่งกำเนิดแสงซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้จาก Light spectrum สเปกตรัมแม่เหล็กไฟฟ้า หรือ Electromagnetic Spectrum โดยจะแบ่งตามพลังงานของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า จากต่ำที่สุดคือคลื่นวิทยุ ไปจนถึงคลื่นสูงที่สุดคือ รังสีแกมมา แสงที่มีผลต่องานศิลปะที่ต้องตรวจสอบและควบคุมอยู่เสมอคือ แสงที่สามารถมองเห็นด้วยตา (Visible light) และแสงอัลตราไวโอเล็ต (UV)

1. แสงอัลตราไวโอเล็ต (UV) จะมีพลังงานสูง เป็นรังสีชนิดหนึ่งที่แผ่กระจายจากดวงอาทิตย์ ไม่สามารถมองเห็นด้วยตา มีช่วงความถี่ระหว่าง 240-400 นาโนเมตร
2. แสงที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา (Visible light) มีช่วงความถี่ระหว่าง 400-700 นาโนเมตร

การควบคุมความเข้มของแสงให้เหมาะสมกับวัสดุแต่ละประเภทนั้นมีความแตกต่างกัน สำหรับวัสดุที่อ่อนบาง เช่นกระดาษบาง ระดับความเข้มของแสงต้องไม่เกิน 50 lux แต่ถ้าหากเป็นกระดาษหนา ระดับความเข้มของแสงสามารถเพิ่มขึ้นเป็น 100 lux ส่วนวัสดุประเภทภาพเขียนสี น้ำมัน สีฝุ่น ผนัง หรือพลาสติก ความเข้มของแสงต้องไม่เกิน 200 lux

ตารางแสดงความเข้มของแสงที่เหมาะสมกับวัสดุแต่ละประเภท

Types of Materials	Visible light	UV
Category 1: Most Susceptible e.g. textiles, cotton, wool, silk and other natural fibers, most paper-based materials, watercolors, fugitive photographic images, most organic-based natural history specimens, fugitive dyes, watercolors, some minerals.	50 lux (5 foot-candles)	75 microwatts/lumens
Category 2: Susceptible e.g. high quality paper with light stable inks such as carbon black, modern black and white gelatin silver photographs, textiles with stable dyes.	100 lux (10 foot-candles)	
Category 3: Moderately Susceptible e.g., oil and tempera paintings, bone, ivory, wood finishes, leather, some plastics.	200 lux (20 foot-candles)	

แมลง (Pests)

เนื่องจากรานศิลปะจะมีวัสดุที่เป็นกระดาษ หรือไม้ ซึ่งเป็นอาหารของแมลงบางชนิด การกัดกินของแมลงก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรงต่องานศิลปะได้ การป้องกันแมลงอาจจะทำได้โดยการตรวจสอบสภาพของชิ้นงานอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง พร้อมกับตรวจสอบบริเวณโดยรอบสถานที่จัดเก็บ นิคมยาป้องกันแมลงหากจำเป็น ในกรณีพบเจอแมลงในบริเวณการบันทึกข้อมูลไว้ และนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์เพิ่มว่าเป็นแมลงชนิดใด มีวัสดุชนิดไหนที่ต้องระวังจากแมลงชนิดนั้นเป็นพิเศษจะทำให้ป้องกันความเสียหายจากแมลงได้

ตารางแสดงความเสียหายของงานศิลปะที่เกิดจากแมลงประเภทต่างๆ

Type of pest	Artifact effected
Fabric pests:	
black carpet beetle (larva and adult)	larval stage causes damage to fabric, fur, feathers, anything made of animal fibers Related species: varied carpet beetle, common carpet beetle and furniture carpet beetle
clothes moth (larva and adult)	larval stage causes damage to woolen clothes and objects such as feather hats, dolls and toys, bristle brushes, weavings, and wall hangings Related species: webbing clothes moth and casemaking clothes moth
Wood pests:	
powderpost beetle	wooden artifacts, frames, furniture, tool handles, gun stocks, books, toys, bamboo, flooring, structural timbers
drywood termite	wooden items of all kinds
Stored-product pests:	
cigarette beetle	books, dried plants (herbarium) and seeds
drugstore beetle	books and manuscripts; also beans and spices
Moisture pests:	
molds-fungi	wood, textiles, books, paper products, fabrics, insect specimens
psocids (booklouse)	dried plants, herbaria, insect collections, manuscripts, cardboard boxes, furniture stuffed with flax, hemp, jute or moss Also referred to as booklice (plural)
silverfish	paper, paper products and textiles (cotton or artificial silk), glue backing on wallpaper Related species: firebrats

มลพิษ (Gaseous & Particulate)

มลพิษจากก๊าซ เช่น ซัลเฟอร์ (Sulphur) ไดออกไซด์ (Dioxide) ไนโตรเจน ออกไซด์ (Nitrogen Oxides) และ โอโซน (Ozone) ทำให้สีเปลี่ยนแปลง คือเกิดการฟอกขาว ซีดจาง ส่วนวัสดุที่เป็นไม้ อาจเกิดการอ่อนตัวจนทำให้แตกได้ ฝุ่น (Particulate Pollution) ที่ติดอยู่ตามพื้นผิวของงานศิลปะจะเป็นแหล่งอาหารของแมลงนำมาซึ่งความเสียหายจากแมลงในภายหลังได้ ในการป้องกันนั้นอาจทำได้โดยการตรวจสอบสภาพอากาศภายในห้องที่เก็บชิ้นงานอยู่เสมอ โดยทั่วไปแล้ว มลพิษนั้นมักเกิดจากปัจจัยภายในสถานที่จัดเก็บเองเช่น สารเคมีจากน้ำยาทำความสะอาด หรือสารที่อยู่ในวัสดุของงานศิลปะ เช่น กรดอะซิติก (Acetic) จากกรอบไม้ เป็นต้น

ตารางแสดงผลพิษที่เกิดจากสถานที่จัดเก็บงานศิลปะหรือหอศิลป์

Building Materials	Museum Objects	Other
<ul style="list-style-type: none"> • wood <ul style="list-style-type: none"> ◦ acids (formic and acetic) • plywood and particle board <ul style="list-style-type: none"> ◦ acids from wood ◦ formaldehyde and acids from glues ◦ biocides • unsealed concrete <ul style="list-style-type: none"> ◦ minute alkaline particles • some paints and varnishes <ul style="list-style-type: none"> ◦ organic acids ◦ peroxides ◦ organic solvents ◦ biocides ◦ ammonium-containing volatiles (aqueous emulsions) • fabrics and carpeting treated with finishes <ul style="list-style-type: none"> ◦ urea-formaldehyde ◦ sulfur compounds ◦ flame retardants ◦ biocides • glues used to attach carpets <ul style="list-style-type: none"> ◦ formaldehyde (VOS-volatile organic solvent) ◦ sulfur-based rubbers • plastics <ul style="list-style-type: none"> ◦ plasticizers ◦ phthalates ◦ acids 	<ul style="list-style-type: none"> • plastics used in production of many twentieth-century objects (i.e. cellulose nitrate, diacetate plastic, and coatings, such as pyroxylin) • residues of fumigants, such as methyl bromide 	<ul style="list-style-type: none"> • ozone (also an outdoor pollutant) <ul style="list-style-type: none"> ◦ photocopiers ◦ printers ◦ electrostatic air cleaners • particulates <ul style="list-style-type: none"> ◦ dust ◦ dirt ◦ mold ◦ skin cells • heating fuel • food volatiles (sulfur compounds) • custodial/housekeeping products (wide range of chemicals) • microbiological forms (algae, fungi, bacteria)

ตารางจาก National Park Service Museum Handbook, 1999

แสดงผลของมลพิษจากอากาศต่อความเปลี่ยนแปลงของวัสดุที่แตกต่างกัน

Object Materials	Deterioration	Primary air pollutants	Factors accelerating damage
Metals	corrosion/tarnishing	sulfur oxides, hydrogen sulfide, and other acidic gases	water, oxygen, salts
Stone	surface erosion, discoloration	sulfur oxides and other acidic gases, particulates	water, temp fluctuations, salts, vibration, microorganisms, carbon dioxide
Paint	surface erosion, discoloration	sulfur oxides, hydrogen sulfide, ozone, particulates	water, sunlight, microorganisms
Textile dyes and pigments	fading, color change	nitrogen oxides, ozone	sunlight, water
Textiles	weakened fibers, abrasion, soiling	sulfur oxides, nitrogen oxides, particulates (dust)	water, sunlight, mechanical wear
Paper	embrittlement	sulfur oxides	moisture, mechanical wear
Leather	weakening, powdered surface	sulfur oxides	mechanical wear
Ceramics	damaged surface	acid gases	moisture

วิธีการและเครื่องมือในการตรวจสอบสภาพงานศิลปะ

จากข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่า มีสิ่งที่จะต้องระวังในการจัดเก็บ และดูแลรักษาผลงานในหลายๆ ด้าน ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจึงต้องมีการตรวจสอบสภาพของงานศิลปะอยู่เสมอ โคนมีวิธีการและเครื่องมือที่ใช้อยู่ในปัจจุบันดังนี้

อุปกรณ์ตรวจสอบสภาพสี

การตรวจสอบสภาพสีเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของสีที่อาจจะมีผลมาจากอุณหภูมิหรือระดับความชื้นสัมพัทธ์ โดยทั่วไปวัดโดย Blue Wool Scale ซึ่งเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลในการประเมินต่อผลทนแดด โดยกำหนดภายใต้มาตรฐานอังกฤษ BS1006 ขนาดประกอบด้วย 8 แถบที่แตกต่างกันของขนแต่ละข้อมด้วยสีข้อมสีฟ้าที่แตกต่างกันของ light fastness ช่วงขนาดตั้งแต่ 8 (ดี-อัตราที่ต่ำมากของการซีดจาง) ถึง 1 (แย่มาก-จางหายไปอย่างรวดเร็วมาก) ขนาดของ Blue Wool ไม่ได้เป็นมาตราส่วนที่เส้นตรง แต่เป็นลอการิทึม กล่าวคือในระดับต่ำๆ จะมีผลต่อการทนแดดที่ละเอียดมาก แต่ในระดับที่สูงขึ้นไปจะมีความแตกต่างห่างออกไป

ISO Blue wool card

อุปกรณ์ตรวจสอบระดับความชื้นสัมพัทธ์

การตรวจสอบความชื้นสัมพัทธ์สามารถทำได้หลายวิธี และมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน โดยในการเลือกอุปกรณ์นั้นสามารถเลือกตามงบประมาณ และความเหมาะสมกับพื้นที่ซึ่งอุปกรณ์ที่ใช้ตรวจสอบความชื้นที่นิยมใช้ในปัจจุบันมีดังนี้

a) Humidity strips

b) Sling Psychrometer

c) Dial hygrometer

d) Electronic hygrometer

อุปกรณ์ตรวจวัดอุณหภูมิ

การตรวจวัดอุณหภูมิสามารถทำได้หลายวิธี โดยการใช้เทอร์โมมิเตอร์ธรรมดา หรือ Thermohygrograph ซึ่งเป็นเครื่องบันทึกอุณหภูมิและความชื้นของอากาศ โดยใช้ตัวตรวจจับในการวัดอุณหภูมิแบบแผ่นโลหะคู่ (Bimetallic-Strip) Thermohygrograph และตัวตรวจจับในการวัดความชื้น (Bundle of Degreased Human Hair) จะมีการบันทึกข้อมูลอุณหภูมิตลอดทำให้สามารถวางแผนควบคุมอุณหภูมิให้เหมาะสมตามกับงานศิลปะแต่ละประเภทได้

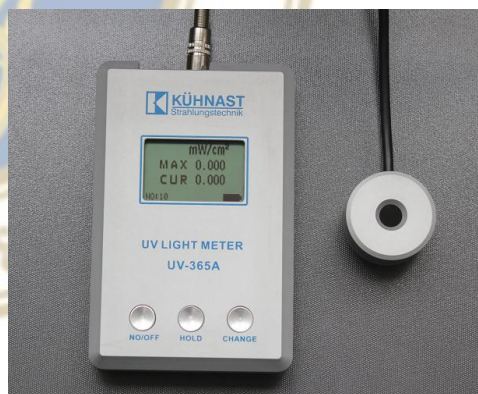
เครื่อง Thermo-hygrograph เพื่อบันทึกระดับอุณหภูมิในห้องเก็บงานศิลปะ

อุปกรณ์ตรวจสอบสภาพแสง

การทดสอบสภาพแสงจำเป็นต้องดูสภาพแสงทั้ง UV และแสงที่มองเห็นได้ด้วยตา เนื่องจากความเข้มของแสงที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อแต่ละวัสดุไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ในการจัดแสดงภาพจะต้องมีการจัดไฟเพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้กับงานศิลปะ ดังนั้นจึงต้องมีการวัดความเข้มของแสงเพื่อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการเสียหายต่องานศิลปะ โดยทั่วไปจะใช้อุปกรณ์ดังนี้

a) Light meter (Lux)

b) UV meters

ภาคผนวก ข

การทำความสะอาดงานศิลปะ

การทำความสะอาดงานศิลปะ

การเตรียมการก่อนทำความสะอาด

การเตรียมในการเตรียมก่อนทำความสะอาดถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดโอกาสเกิดความเสียหายต่อชิ้นงานได้ ซึ่งมีสิ่งสำคัญดังนี้

1. การตรวจสอบสภาพ

ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการทำความสะอาดจะต้องมีการตรวจสอบชิ้นงานอย่างระมัดระวัง มีการจดบันทึกข้อมูลของสภาพผลงานก่อนเสมอ ว่าเป็นวัสดุแบบไหน มีข้อควรระวังอะไรบ้าง ถ้าหากมีสิ่งที่ไม่ทราบให้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้นก่อนที่จะลงมือ โดยขั้นตอนนี้สำคัญมากเพราะทำให้สามารถวางแผนในการดำเนินการได้อย่างถูกต้อง

2. จัดเตรียมสถานที่

ต้องจัดเตรียมสถานที่สำหรับการทำความสะอาด โดยสถานที่นั้นต้องสะอาด มีขนาดที่เหมาะสม ไม่มีสิ่งรบกวน ถ้าหากเป็นไปได้ควรมีระบบน้ำอยู่ในห้อง หรือใกล้ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และสิ่งสำคัญคือห้ามรับประทานอาหาร หรือดื่มเครื่องดื่มในห้องงานเด็ดขาดเพราะอาจทำให้เกิดความเสียหายกับชิ้นงานได้ สำหรับชิ้นงานที่ทำความสะอาดเสร็จแล้วให้คลุมด้วยผ้าคอตตอนหรือกระดาษไร้สารเคมี ส่วนเก้าอี้สำหรับทำงานควรมีระดับความสูงที่เหมาะสม

3. เตรียมเสื้อผ้าที่เหมาะสม

ชุดที่เหมาะสมในการใส่ตอนทำความสะอาดควรเป็นชุด Lab สวมใส่ถุงมือผ้าคอตตอนหรือถุงมือยาง Nitrile และต้องใส่แว่นและผ้าปิดจมูกเพื่อป้องกันฝุ่น ถอดเครื่องประดับที่อาจจะทำให้งานเกิดความเสียหายได้ เช่นแหวน กำไล หากผมยาวต้องมัดผมให้เรียบร้อยด้วย

เตรียมเครื่องมือและวัสดุสำหรับทำความสะอาด (Basic toolkit & Materials)

นำเครื่องมือที่จะใช้ในการทำความสะอาดมาอยู่ที่เดียวกัน จัดเรียงให้เรียบร้อยเพื่อสะดวกแก่การใช้งาน สำหรับเครื่องมือพื้นฐานและวัสดุมีดังนี้

Basic Toolkit

 <p>เครื่องดูดฝุ่น (Vacuum cleaner)</p>	 <p>ที่คีบ (Tweezer)</p>	 <p>ถุงมือผ้าหรือยาง (Vinyl, Cotton, Nitrile glove)</p>
 <p>ผ้าทำความสะอาดแบบบาง (Lint-Free Clean Cloth)</p>	 <p>สำลีและคอตตอนบัด (Cotton wool, Cotton bud)</p>	 <p>ฝอยเหล็ก (Wire wool grade 0000)</p>
 <p>โหลสำหรับทิ้งสำลี (Swab jars)</p>	 <p>กระดาษแบบหนา (Paper towels)</p>	 <p>แปรงแบบต่างๆ (Selection of brushes)</p>
 <p>มีดขนาดเล็ก (Scalpels)</p>	 <p>ไฟฉาย (Torch)</p>	 <p>โคมไฟตั้งโต๊ะ (Desk light)</p>
 <p>ชุด Lab (Lab Coat)</p>	 <p>แว่นขยาย (Magnifying glass)</p>	

Materials – Cleaning

 <p>Solvof Autosol</p>	 <p>Pre-Lim surface</p>	 <p>Artgum</p>	 <p>Furniture polish with high beeswax content</p>
 <p>De-ionised</p>	 <p>Silver polish</p>	 <p>Putty rubber</p>	 <p>Mineral Oil</p>
 <p>Distilled water</p>	 <p>Acetone</p>	 <p>Draft clean granules</p>	 <p>Microcrystalline wax</p>
 <p>Non-Ionic detergent</p>	 <p>Smoke sponge</p>	 <p>White Spirit</p>	 <p>Metal De-Corrodors</p>

4. สุขภาพและความปลอดภัย

หากมีการใช้สารเคมีในการทำความสะอาดควรขอข้อมูลเกี่ยวกับสารเคมีนั้นเพื่อจะได้ทราบความเสี่ยงที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย หรือที่เรียกว่า Material safety data sheet (MSDS) และขอข้อมูลเรื่องการควบคุมสารพิษต่อร่างกาย หรือ Control of Substances Hazardous to Health (COSHH) ซึ่งจะเกี่ยวกับกฎทั่วไปในการใช้สารเคมีนั้น

Control of Substances Hazardous to Health (COSHH)

วิธีการทำความสะอาด

ในการทำความสะอาดนั้นมีเทคนิคที่หลากหลาย เช่น การทำความสะอาดโดยไม่ใช้ของเหลว (Dry surface cleaning) หรือการทำความสะอาดแบบเปียกซึ่งอาจจะใช้น้ำหรือสารเคมีที่มีสารทำลาย แต่ต้องระมัดระวังในการใช้อย่างมาก โดยใช้เพียงเล็กน้อย และข้อควรระวังที่สำคัญคือการทำความสะอาดงานศิลปะนั้นมียัตถุประสงค์เพื่อกำจัดสิ่งสกปรกเท่านั้น ไม่ได้ทำให้มีสภาพเหมือนใหม่ จึงไม่ควรทำความสะอาดมากเกินไป (Over-clean) เพราะจะทำให้ชิ้นงานเสียหายจนไม่อาจแก้ไขได้อีกเลย ซึ่งเทคนิคที่ใช้กันทั่วไปสำหรับวัสดุแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้

1. การทำความสะอาดแบบแห้ง (Dry surface cleaning)

เป็นวิธีการพื้นฐานที่ใช้ในการทำความสะอาด ซึ่งทำเพื่อกำจัดฝุ่นและสิ่งสกปรกที่ชิ้นงาน อุปกรณ์ที่ใช้คือแปรงที่มีความอ่อนนุ่ม ส่วนใหญ่จะใช้แปรงที่ทำจากขนหางของตัวมิงค์ (Kolinsky Sable Hair Brushes) หรือแปรงขนม้า (Pony hair Brushes) และในส่วนการปิดพื้นผิวเพื่อให้ความเงาจะต้องใช้แปรงที่มีความแข็งเพิ่มขึ้น โดยใช้แปรงที่ทำจากขนหมู (Hog Hair Brushes)

ในการใช้เครื่องดูดฝุ่นสำหรับวัสดุที่มีความละเอียดอ่อนมาก ต้องติดเทปกาวไว้ที่หัวของที่ดูดฝุ่นเพื่อป้องกันการขีดข่วน และใช้ตาข่ายแบบละเอียดเพื่อป้องกันลมจากเครื่องดูดฝุ่นที่อาจจะแรงเกินไป โดยส่วนใหญ่เครื่องดูดฝุ่นที่ใช้จะเป็นเครื่องที่มีความแรงในระดับไม่สูงมาก และ

มีที่อุดขนาดเล็กราว 1-2 เซนติเมตร เมื่อทำความสะอาดเสร็จแล้วต้องระมัดระวังไม่ให้มือไปโดนเพราะจะทำให้ชิ้นงานที่ทำความสะอาดแล้วกลับมาสกปรกอีก

ตารางแสดงประเภทแปรงที่ใช้กับวัสดุที่มีระดับความแข็งต่างกัน

ระดับความแข็งของพื้นผิวของวัสดุ	ประเภทแปรง
ระดับต่ำ	 <p data-bbox="922 842 1251 871">Kolinsky Sable Hair Brushes</p>
ระดับกลาง	 <p data-bbox="983 1178 1190 1207">Pony hair Brushes</p>
ระดับสูง	 <p data-bbox="983 1525 1190 1554">Hog Hair Brushes</p>

2. การทำความสะอาดแบบเปียก (Wet Cleaning)

วิธีนี้จะใช้เมื่อการทำความสะอาดแบบแห้งไม่ได้ผล การทำความสะอาดแบบเปียกมีความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดคราบ สีหลุด หรือโทนสีเปลี่ยน ถ้าหากจำเป็นต้องใช้วิธีนี้ควรพิจารณาให้ดีและศึกษาเกี่ยวกับสารเคมีที่จะนำมาใช้เพื่อระวังในการเกิดความเสียหายให้น้อยที่สุด วิธีการเลือกสารละลายที่จะใช้ในการทำความสะอาดต้องพิจารณาว่าควรใช้น้ำร่วมกับสารละลายหรือไม่ ตรวจสอบสภาพวัสดุของงานศิลปะอย่างละเอียด และทดสอบโดยใช้ด้ามสำลีขนาดเล็กแฉ่มลงบนพื้นผิวเพื่อดูปฏิกิริยาต่อวัสดุ ถ้าหากเกิดความเปลี่ยนแปลงให้หยุดใช้สารนั้นทันที

สารทำละลายกับน้ำห้ามใช้กับงานศิลปะที่เป็นภาพเขียนสี พลาสติก ทองแดง แมกนีเซียมอัลลอยด์ ภาพที่มีส่วนผสม Gesso (สื่อผสมสำหรับรองพื้นผิววัสดุก่อนวาดภาพ) ฝ้ายอ้อม กระดาษ ภาพถ่าย อาราบาสเตอร์ (หินอ่อน Alabaster) เซรามิก และแก้วที่มีภาพเขียนอยู่บนพื้นผิว เพราะการใช้สารทำละลายกับน้ำอาจจะทำให้สีหลุดลอกหรือมีคราบได้

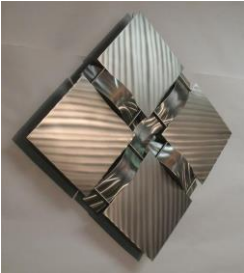

ในกรณีที่ไม่สามารถใช้น้ำได้ ให้ลองใช้สารทำละลาย Non-aqueous solvent เช่น อะซิโตน (Acetone) หรือน้ำมันก๊าด (White spirit) แต่อย่างไรก็ตามสารละลายกลุ่มนี้สามารถก่อให้เกิดความเสียหายกับวัสดุหลายประเภท เช่น อะซิโตน อาจจะทำให้ภาพเขียนสี และเครื่องเคลือบเสียหายหรือละลายพลาสติก และกาวที่มีการติดเพื่อการซ่อมแซมได้ ดังนั้นควรต้องทดสอบด้วยปริมาณที่น้อยที่สุดก่อนที่จะเลือกสารเคมีที่จะนำมาใช้เสมอ

3. การทำความสะอาดด้วยการขัด (Abrasive cleaning)

อุปกรณ์ที่สำคัญสำหรับการขัดคือครีมขัดเงาโลหะ และเครื่องมือในการขัดเช่น ฟองน้ำ ขัดพื้นผิวหยาบ ฝอยขัด ผ้าทำความสะอาดแบบบาง หรือ เครื่องมือพิเศษเช่น ด้ามมีดขนาดเล็ก (scalpel handle) การทำความสะอาดด้วยการขัดนั้นต้องใช้กับวัสดุที่มีความแข็งแรงพอที่จะรับแรงขัดได้โดยไม่เกิดความเสียหาย ส่วนใหญ่มักเป็นงานที่มีวัสดุเป็น โลหะ เหล็ก ทองแดง หรือ ทองเหลือง โดยสามารถแบ่งวิธีการทำความสะอาดจากวัสดุที่ใช้ได้ 3 แบบคือ การขัดด้วยผ้า การขัดด้วยฝอยเหล็ก และการขัดด้วยฟองน้ำ ซึ่งแต่ละวิธีมีอุปกรณ์และวิธีการดังนี้

การขัดด้วยผ้า

การขัดด้วยวิธีนี้ห้ามใช้กับวัสดุที่เป็นเงิน (Silver) และทองสำริด (Bronze) การขัดเงินจะทำให้เกิดรอยขีดข่วน ส่วนวัสดุที่เป็นสำริดจะเกิดสนิมโลหะ (Partina) สำหรับวิธีการและอุปกรณ์สามารถสรุปได้ดังตัวอย่างในตารางนี้

วัสดุ	อุปกรณ์	วิธีการ
 <p>ทองเหลือง (Brass)</p> <p>ทองแดง (Copper)</p> <p>เหล็ก (Steel)</p>	 <p>ผ้าทำความสะอาดแบบบาง (Lint-Free Clean Cloth)</p> <p>กอตตอนบัด (Cotton Bud)</p> <p>ครีมขัดเงาโลหะ Solvol Autosol หรือ Pre-lim</p>	<p>นำครีม Solvol Autosol หรือ Pre-lim ทำการทดสอบด้วยทาไปบนพื้นผิวของวัสดุก่อน โดยใช้ปริมาณน้อยที่สุด เพื่อดูปฏิกิริยาของครีมต่อวัสดุ หากสามารถใช้ได้ให้ทาครีมทาบอย่างเบาบางไปที่วัสดุโดยตรงสะอาดแบบบาง หรือใช้กอตตอนบัด กับบริเวณที่มีขนาดเล็ก รอให้แห้งจนเป็นสีขาว จากนั้นใช้ผ้าอีกผืนเช็ดซ้ำอีกที ในการใช้ครีมขัดเงานั้นเมื่อทารอบแรกแล้ว ห้ามทาครีมทับชั้นครีมเก่าที่ยังไม่ได้ขัดออกเพราะจะทำให้การขัดยากยิ่งขึ้นต้องใช้แรงมากอาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อชิ้นงานได้ซึ่งเมื่อขัดเสร็จพื้นผิวจะเกิดความเงางามทันทีหลังการขัด</p>

การขัดด้วยฝอยเหล็กและมีดขนาดเล็ก

การขัดด้วยวิธีนี้ห้ามใช้กับวัสดุที่เป็นทองแดง เงิน ทอง อลูมิเนียมโดยเด็ดขาดเพราะจะทำให้พื้นผิวถลอกและไม่สามารถแก้ไขได้ สำหรับวิธีการและอุปกรณ์สามารถสรุปได้ดังตัวอย่างในตารางนี้

วัสดุ	อุปกรณ์	วิธีการ
 <p>ทองเหลือง (Brass)</p>	 <p>มีดขนาดเล็ก (Scalpels)</p>	<p>การใช้ฝอยเหล็กหรือมีดเพื่อขัดรอยกัดกร่อนออกจากชิ้นงาน โดยฝอยเหล็กให้ใช้คู่กับน้ำมันใส (Mineral oil) หรือครีมขัดโลหะ หากใส่น้ำมันมากเกินไปให้เช็ดออกด้วยผ้าสะอาด การขัดทำโดยขัดไปบนผิวของชิ้นด้วยแรงระดับเบา สำหรับการใช้มีดต้องจับให้ได้มุมที่ใบมีดอยู่ใกล้กับพื้นผิวของชิ้นงานให้มากที่สุด ค่อยๆ ขูดเบาๆ ระวังอย่าให้ไปโดนพื้นผิวส่วนอื่น ขัดจนส่วนที่โดนกัดกร่อนบนวัสดุหลุดออกจนหมดแล้วจึงเช็ดทำความสะอาดด้วยผ้าแห้งอีกที</p>
 <p>เหล็ก (Steel)</p>	 <p>ฝอยเหล็ก (Wire wool grade 0000)</p>	
 <p>เหล็ก (Iron)</p>	 <p>ครีมขัดเงาโลหะ Solvol Autosol หรือ Pre-lim</p>	
	 <p>น้ำมันใส (Mineral Oil)</p>	

การขัดด้วยฟองน้ำ

การขัดด้วยวิธีนี้ใช้กับวัสดุที่เป็นกระดาษ เช่นกระดาษ Sketch ภาพวาด หรือเอกสารจดหมายเหตุต่างๆ และ ห้ามใช้กับวัสดุที่แตกง่าย หรือกระดาษที่มีการเขียนด้วยดินสอ ชอล์ก หรือถ่าน สำหรับวิธีการและอุปกรณ์สามารถสรุปได้ดังตัวอย่างในตารางนี้

วัสดุ	อุปกรณ์	วิธีการ
 <p data-bbox="395 994 485 1021">กระดาษ</p>	 <p data-bbox="708 949 884 1034">ฟองน้ำแบบหยาบ (Smoke sponge)</p> <p data-bbox="612 1279 983 1305">Draft clean power และ Cleaning Pad</p> <p data-bbox="724 1570 871 1597">Artgum Eraser</p>	<p data-bbox="1007 645 1086 672">วิธีแรก</p> <p data-bbox="1007 689 1390 1081">ใช้ฟองน้ำแบบหยาบ (Smoke sponge) เริ่มแรกให้วางกระดาษบนพื้นผิวเรียบ นำของที่มีน้ำหนักรับไว้บนกระดาษ ใช้ฟองน้ำเช็ดไปบนกระดาษอย่างแผ่วเบา โดยให้ไปในทิศทางเดียวกัน จากนั้นใช้กรรไกรตัดฟองน้ำส่วนที่เป็นฝุ่นออก และใช้ส่วนที่สะอาด เช็ดทำต่อ ไปเรื่อยๆ จนสะอาด</p> <p data-bbox="1007 1099 1102 1126">วิธีที่สอง</p> <p data-bbox="1007 1144 1390 1536">ใช้ Artgum Eraser ค่อยๆถูเบาๆบนกระดาษที่เป็นหรือใช้ Draft clean powder ซึ่งทำมาจาก rubber granules มีอนุภาคเป็นผงขนาดเล็กที่สามารถดูดฝุ่นออกจากกระดาษได้ วิธีการคือโรยไปบนกระดาษโดยตรงและใช้ Cleaning Pad ขัดเบาๆ จนฝุ่นที่อยู่บนกระดาษถูกกำจัดจนหมด</p>

4. การทำความสะอาดด้วยสารเคมี (Chemical cleaning)

การทำความสะอาดด้วยสารเคมีเป็นวิธีการที่ง่ายและอันตรายที่สุด เนื่องจากสารเคมีอาจทำให้ชิ้นงานสีลปะเกิดความได้ เช่น ทำให้พื้นผิววัสดุเกิดสีต่าง จนเป็นภาวะ Over clean

โดยทั่วไปสารเคมีที่ใช้คือ Silver Dip หรือ Metal De-Corroders ที่มีคุณสมบัติสามารถกำจัดรอยเปื้อน รอยด่าง และสนิมบนวัสดุโลหะได้ ซึ่งใช้กับวัสดุประเภทโลหะ เช่น เหล็ก (Iron) ทองสำริด (bronze) ทองแดง (copper) ทองเหลือง (brass) เหล็ก (steel) เหล็กกล้าชุบเคลือบสังกะสี (galvanized) เป็นต้น วิธีการคือใช้ Silver Dip หรือ Metal De-Corroders หยดลงบนผ้าบางสำหรับทำความสะอาด และเช็ดไปบนบริเวณที่ต้องการทำความสะอาด การล้างสารเคมีสามารถทำได้โดยเช็ดออกด้วยน้ำเปล่า วิธีการนี้จะทำให้ชิ้นงานเกิดความเงามในชั่วระยะเวลาหนึ่ง ประมาณ 14 วัน แต่หากต้องการให้ระยะเวลายาวนานให้ใช้ Micro-crystalline wax เช็ดด้วยผ้าบางในขั้นตอนสุดท้าย

Silver Dip

Metal De-Corroders

Micro-crystalline wax

ภาคผนวก ฅ

การซ่อมแซมงานศิลปะ

การซ่อมแซมงานศิลปะ (Art restoration)

งานศิลปะที่เกิดความเสียหายนั้นอาจเกิดจากหลายสาเหตุเช่น แมลง ความชื้น อุบัติเหตุ หรือมลพิษ และความเสียหายที่มักพบคือ ฝ้าใบนิกขาด กรอบไม้หัก มีคราบเหลืองจากแมลง รอยขีดข่วนที่ชิ้นงานโลหะ สีซีดจาง สีแตก และชิ้นงานหลุดออกจากกันเนื่องจากกาเวเสื่อมสภาพ

การซ่อมแซมงานศิลปะอาจทำได้อย่างจำกัด ขึ้นอยู่กับระดับความเสียหายที่เกิดขึ้นและประเภทของวัสดุ โดยการซ่อมแซมงานศิลปะสามารถแบ่งออกเป็น 3 แบบคือ

- Repair คือซ่อมส่วนที่เสียหาย เช่น ติดกาวประสานรอยที่ฉีกขาด ซ่อมกรอบรูป
- Remove คือการกำจัดสิ่งสกปรกบนพื้นผิวของงานออกไป
- Represent/Reveal คือการทำให้งานศิลปะมีสภาพใกล้เคียงเดิมให้มากที่สุด เช่นการเติมสีหรือเคลือบพื้นผิวให้เงางาม

ตัวอย่างงานศิลปะที่ได้รับการซ่อมแซม

การติด (Adhesion)

การติดเป็นวิธีที่ใช้มากที่สุดในการซ่อมแซม ใช้เมื่อชิ้นงานมีการแตก หัก หรือหลวม วัสดุที่ใช้คือกาวที่สามารถแกะออกได้ เช่น Cellulose Nitrate, Poly (Vinyl acetate) หรือ Paraloid B72 ถ้าหากเป็นกาวชนิดติดแน่นเช่น Epoxy Resin สามารถใช้ได้เช่นกัน แต่ต้องระวังอย่างมาก เพราะเมื่อติดแล้วจะแน่นมากจนไม่สามารถแกะออกได้อีกเลย ข้อควรระวังสำหรับการซ่อมด้วยวิธีนี้คือ ห้ามใช้ Rubber cement, Superglues, Blu Tac, Adhesive tape หรือวัสดุใดๆ ที่จะทำให้เกิดรอยขีดข่วน

Materials - Repair

 <p>Lacquers</p>	 <p>Cellulose Nitrate</p>	 <p>Paraloid B72</p>
 <p>Epoxy resin</p>	 <p>Animal glue</p>	

ในการซ่อมแซมงานศิลปะด้วยกาวมีข้อควรระวังดังนี้

- ตอนที่ติดกาวต้องมั่นใจว่าชิ้นงานอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ชิ้นงานสะอาด และไม่มีฝุ่น ซึ่งอาจจะทำให้ประสิทธิภาพของกาวลดลงได้
- ควรติดชิ้นส่วนที่จะซ่อมด้วยเทปชั่วคราวก่อนที่จะใช้กาวจริง และห้ามติดเทปกาวทิ้งไว้มากกว่า 1 วันเพราะจะทำให้เกิดคราบน้ำมันบนชิ้นงาน
- ศึกษาข้อมูลของกาวที่จะใช้ก่อนทำการติด เช่นมีข้อห้ามกับวัสดุชนิดใด และต้องใช้เวลารอก่อนที่กาวจะแห้ง หรือมีข้อควรระวังอย่างไรบ้าง
- กาวส่วนที่ติดมากเกินไปรอให้กาวแห้งก่อน แล้วใช้มีดขนาดเล็กค่อยๆ ขูดออก วิธีนี้ใช้ได้กับวัสดุที่ไม่เกิดรอยขีดข่วนจากมีดเท่านั้น

การเคลือบ (Coating)

การเคลือบเพื่อกันชื้น กันแมลง ให้กับงานศิลปะ เนื่องจากออกซิเจน และมลพิษสามารถสร้างความเสียหายต่อพื้นผิวของงานศิลปะได้ สำหรับงานที่มีการเคลือบมาก่อนแล้ว การเคลือบทับใหม่อาจจะทำได้ยาก ดังนั้นก่อนที่ทำการเคลือบพื้นผิวใหม่ต้องมั่นใจว่าพื้นผิวเก่าที่มีการเคลือบได้หลุดร่อนออกหมดแล้ว วัสดุที่ใช้เคลือบคือ Synthetic lacquer และ Wax

ภาคผนวก ญ
การบรรจุหีบห่องานศิลปะ

อุปกรณ์ที่ใช้บรรจุหีบห่องานศิลปะ

 <p>เทปปิดกล่อง (Packing Tape)</p>	 <p>Exacto knife หรือ กรรไกร</p>	 <p>พลาสติกกันกระแทก (Bubble-wrap or sheets of Styrofoam)</p>
 <p>กระดาษมันลอกลายแบบ (Acid Free Glassine)</p>	 <p>ตลับเมตร Measuring tape</p>	 <p>Cardboard boxes</p>
 <p>Artist Tape</p>	 <p>โฟม (Foam or a blanket)</p>	 <p>กระดาษมุมกล่อง (Cardboard corners)</p>
 <p>กระดาษสีน้ำตาล (Brown paper)</p>	 <p>ถุงมือ Nitrile (Art handling cloth gloves)</p>	

ขั้นตอนการบรรจุหีบห่องานศิลปะ

1. เตรียมอุปกรณ์

- Cardboard Corners to protect the corners of artwork.
- A Measuring Tape.
- Glassine.
- Brown Paper.
- Nitrile Gloves.
- or Art Handling Cloth Gloves to keep oils off artwork.
- Wash your hands before you start.

2. ห่อกระดาษมันลอกลายแบบ Acid Free (Acid Free Glassine)

1. คว่ำงานศิลปะบนกระดาษลอกลาย โดยเหลือขอบไว้สำหรับห่อ
2. ใช้ Artist Tape ในการห่อ ห้ามใช้ Packing Tape
3. พับปลายของ Artist Tape เพื่อให้ดึงออกง่าย เวลาแกะ
4. ติดเทปตามด้านยาวของงานศิลปะ

3. ห่อพลาสติกกันกระแทก

1. คว่ำงานศิลปะบนพลาสติกกันกระแทกบนด้านเรียบ การวางบนด้านที่เป็น Bubble จะทำให้เกิดความเสียหายกับงานศิลปะ
2. ห่อพลาสติกกันกระแทก โดยอาจจะต้องห่อหลายรอบ ขึ้นอยู่กับความต้องการปกป้องงาน
3. ตัด Packing Tape เพื่อความแน่นหนา
- 4.

4. บรรจุลงกล่องกระดาษ

1. บรรจุงานลงกล่อง โดยเลือกกล่องที่ขนาดใหญ่กว่าชิ้นงานเล็กน้อย
2. เทปให้แน่นหนา ทุกด้านของกล่อง เพื่อป้องกันไม่ให้งานหลุดออกจากกล่อง
- 3.

ในกรณีที่ต้องบรรจุงานมากกว่า 1 ชิ้น ให้ใส่ กระจดาลงกั้ระหว่างงานแต่ละชิ้น เพื่อไม่ให้ชิ้นงานชนกัน

ขั้นตอนการบรรจุหีบห่องานศิลปะ กรณีงานศิลปะที่เข้ากรอบแล้ว

1. ใช้ Artist Tape แบบกว้าง ติดทแยงมุมบนกรอบ ในกรณีที่กรอบมีการแตกหัก จะช่วยป้องกันไม่ให้กระจกไปขีดข่วนงานศิลปะ

2. ห่อด้วยกระจดาลีน้ตาล

3. ใส่กระดาษแข็งกันกระแทกบริเวณมุมกรอบ

4. ห่อพลาสติกกันกระแทก โดยอาจจะต้องห่อหลายรอบ ขึ้นอยู่กับความต้องการปกป้องงาน

5. บรรจุงานลงกล่อง ตามขั้นตอนที่ได้กล่าวไปแล้ว

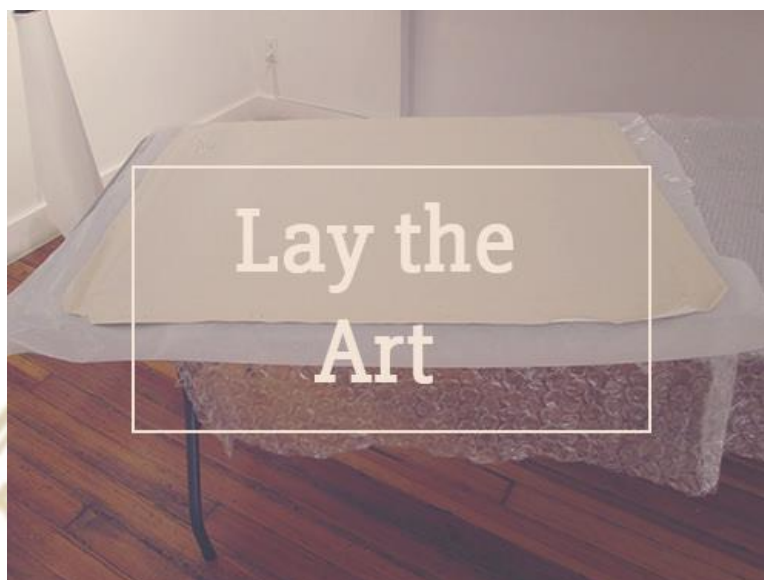
ขั้นตอนการบรรจุหีบห่องานศิลปะ กรณีงานศิลปะที่ไม่ได้เข้ากรอบ

งานศิลปะบนกระดาษ ที่ยังไม่ได้เข้ากรอบ เช่น งานสเกตช์ หรืองานสีน้ำ ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการม้วนเพื่อขนส่ง

1. วางงานศิลปะบนกระดาษรองที่วางอยู่บนพื้นที่ผิวเรียบ

2. วางกระดาษมันลอกลายแบบ Acid Free (Acid Free Glassine) 2-3 ชั้น ก่อนวางชิ้นงาน เพื่อเป็นกระดาษห่อ สามารถวางซ้อนกันได้ เพื่อให้มีขนาดใหญ่คลุมชิ้นงาน

3. วางงานศิลปะลงบนกระดาษมันลอกลายแบบ Acid Free โดยวางคว่ำ เพื่อไม่ให้ด้านหน้าชิ้นงานโดนกระดาษห่ออื่นๆ ที่ไม่ใช่ Glassine
4. วางกระดาษมันลอกลายแบบ Acid Free อีกชั้น ที่ขบไว้ห่างจากงานศิลปะ ด้านละ 2 นิ้ว สามารถวางทับได้หลายชั้นเพื่อความปลอดภัย
5. จัดการกระดาษให้เหลือขอบรอบงานศิลปะให้เท่ากัน และม้วนจากด้านหนึ่งไปยังอีกด้านหนึ่งอย่างหลวมๆ

6. ติดเทป โดยพับปลายเพื่อง่ายสำหรับการแกะ

7. ห่อด้วยพลาสติกกันกระแทก โดยให้ด้านที่เรียบสัมผัสกับงานศิลปะและด้านที่เป็น Bubble ไว้ด้านนอก เพื่อระยะของพลาสติกกันกระแทกไว้เพื่อห่อหัว ห่อท้ายของงานศิลปะ

8. ตรวจสอบอีกครั้งไม่ให้ชิ้นงานเลื่อนไปมาให้กระดาษห่อ เนื่องจากจะทำให้ขอบของชิ้นงานได้รับความเสียหาย

9. จากนั้นห่อด้วยกระดาษสีน้ำตาลอีกชั้น ติด Packing Tape ให้แน่นหนา

10. บรรจุงานลงกล่อง ตามขั้นตอนที่ได้กล่าวไปแล้ว

ขั้นตอนการบรรจุหีบห่องานประติมากรรม

1. ห่อด้วยพลาสติกกันกระแทก 2 รอบ โดยห่อเฉพาะครึ่งบนของชิ้นงานก่อน
2. ห่อด้วยพลาสติกกันกระแทก 2 รอบ บริเวณครึ่งล่างของชิ้นงาน โดยให้ขอบของพลาสติกกันกระแทกซ้อนทับกัน

- บรรจุลงในกล่อง โดยใส่กระดาษกันกระแทกลงไปก่อนบริเวณรอบๆ จากนั้นจึงวางผลงานศิลปะลงไปแล้วจึงใส่กระดาษกันกระแทกทับลงไปอีกชั้น

- วางท่อนไม้ หรือกล่องกระดาษเพื่อป้องกันไม่ให้ชิ้นงานกระแทกกล่อง

- วางพลาสติกกันกระแทกลงไปอีกชั้น และปิดกล่อง

คุณสมบัติของวัสดุที่ใช้กันกระแทก

วัสดุกันกระแทกแต่ละประเภทมีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน จึงต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับงานศิลปะแต่ละประเภท

Material	Damping shock absorption	Dusting	Corrosive effect	Moisture absorption	Fungus resistance
Rubberized-animal-hair blanketing (anti-fungus treated)	excellent	average	slight	slight	good
Cellulose wadding	excellent	much	none	varies	poor
Cork	good	none	none	some	good
Excelsior	excellent	very high	much	high	poor
Shredded paper	excellent	very high	much	high	poor
Polyethylene foam	excellent	slight	none	low	good
Polypropylene foam	excellent	slight	none	none	good
Polystyrene foam	excellent	slight	none	slight	good
Polyurethane foam	excellent	fairly high	none	low	good
Moulded rubber-foam	good	some	slight	much	poor
Polyvinyl chloride foam	good	none	slight	much	good
Polyethylene cellular film—air in sealed bubbles	excellent	none	none	none	excellent
Polyethylene cellular film—open cells in film	excellent	none	none	none	excellent

ภาคผนวก ก การเคลื่อนย้ายและขนส่งงานศิลปะ

งานศิลปะแต่ละชนิด มีน้ำหนักที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงใช้วิธีการเคลื่อนย้ายแต่
แตกต่างกันออกไป เช่น งานที่มีน้ำหนักมาก จะต้องใช้อุปกรณ์เฉพาะทาง หรือใช้ล้อเลื่อนพิเศษ

น้ำหนักของวัสดุที่ใช้ทำงานศิลปะ

ตารางข้างล่างแสดงน้ำหนักโดยประมาณของวัสดุประเภทต่างๆ

Weights of materials (approximate values)

Material	Weight lb/cu.ft	gm/cm ³
Leather	37	0.6
Soft wood	30	0.5
Dense wood	50	0.8
Acrylic plastics	75	1.2
Glass (common)	160	2.6
Aluminium	170	2.7
Iron (incl. steels, various)	490	7.8
Zinc	440	7.0
Tin	460	7.3
Copper	560	8.9
Lead	700	11.3
Gold	1,200	19.0
Marble, limestone	170	2.8
Cement	180	3.0

อุปกรณ์ที่ใช้เคลื่อนย้ายงานศิลปะ

Mobile Cart สำหรับงานประเภทภาพเขียน

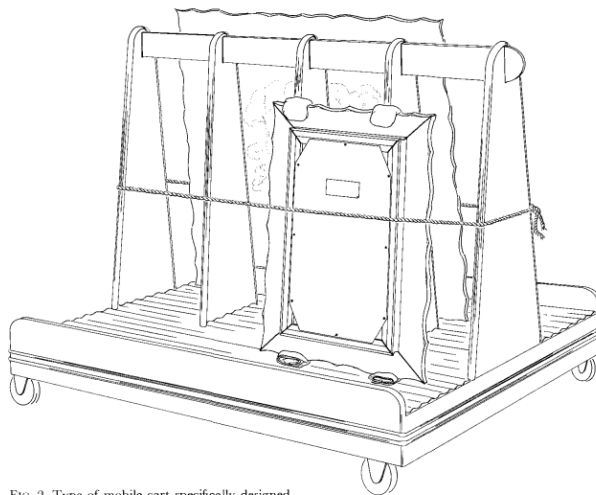

FIG. 2. Type of mobile cart specifically designed for transporting paintings and other flat works within the museum.

Mobile Trolley สำหรับงานประติมากรรม

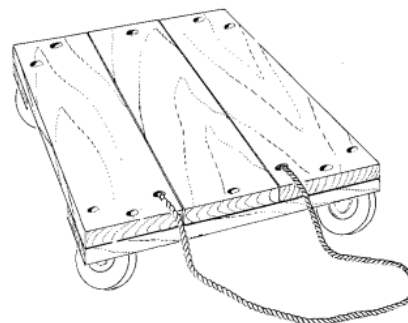

FIG. 3. Left, mobile trolley cart for transporting fragile three-dimensional objects. Right, flat cart, or dolly, for moving heavy sculptures, decorative arts or other bulky items.

Folk lift อุปกรณ์ช่วยยกชิ้นงานขนาดใหญ่

อุปกรณ์ช่วยงานประติมากรรม

วิธีการขนส่งงานศิลปะ

การขนส่งทางรถยนต์

สามารถใช้ขนส่งได้ทางรถยนต์ขึ้นอยู่กับขนาดและ รถกระบะ, รถบัส และ รถบรรทุก , จำนวนของชิ้นงาน มีความสะดวกและรวดเร็ว เนื่องจากสามารถส่งได้ถึงมือนักแสดงสมเลย ส่วนใหญ่เหมาะกับงานขนาดเล็ก หรืองานที่มีน้ำหนักเบา และเหมาะกับการขนส่งภายในประเทศ

การขนส่งทางเรือ

ส่วนใหญ่เหมาะกับงานขนาดใหญ่ หรือที่ต้องการส่งข้ามประเทศ ข้อคำนึงที่สำคัญคือ การขนส่งทางเรือใช้เวลานานและมีโอกาสเก็บงานศิลปะไว้ในตู้คอนเทนเนอร์ร่วมกับของอย่างอื่น ทำให้ต้องการการบรรจุหีบห่อที่แน่นหนา อยู่ในกล่องไม้ที่ควบคุมอุณหภูมิและความชื้น

การขนส่งทางเครื่องบิน

ส่วนใหญ่เหมาะกับงานขนาดใหญ่ หรือที่ต้องการส่งข้ามประเทศ ใช้ระยะเวลาที่รวดเร็วกว่าการขนส่งทางเรือ แต่ต้องคำนึงเรื่องความชื้นสัมพัทธ์ที่จะเปลี่ยน ณ ระดับความสูงต่างๆ ดังตารางตัวอย่างที่แสดงข้างล่าง

Flight and date	Aircraft	Portion of flight	RH (%)	Altitude (metres)
Ottawa—Vancouver 21.2.70	737	Ottawa—Toronto	20	5,000
		Toronto—Winnipeg	19	7,000
		Winnipeg—Edmonton	13	10,000
		Edmonton—Vancouver	13	10,000
Vancouver—Tokyo 22.2.70	727	Vancouver—Anchorage	10	10,700
		Anchorage—Tokyo	10	10,700
London—Montreal 7.2.77	727	—	12	9,000 ¹
		—	6	11,300 ²

1. One hour in flight.
2. Four hours in flight.

ภาคผนวก ก การรับประกันผลงานศิลปะ

ขอบเขตการประกันงานศิลปะ

การประกันภัยงานศิลปะ บริษัทประกันภัยต่างๆ ได้จัดอยู่ในหมวด ผลิตภัณฑ์พิเศษ ประเภทประกันภัยอัญมณีและทองคำ ประกันภัยของสะสม ประเภทศิลปวัตถุ /งานศิลป์ รูปภาพ งานสะสม พระเครื่อง งาน Fine Art โดย

1. คุ้มครองความเสียหายของศิลปวัตถุจากความเสียหายในขณะที่ศิลปวัตถุเก็บอยู่ในสถานที่ที่ประกันภัย, การโจรกรรมทั้งที่มีร่องรอยและไม่มีร่องรอยแต่สามารถบ่งชี้รายละเอียดเหตุการณ์ได้
2. ความคุ้มครองอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การจัดส่งศิลปวัตถุไปยังลูกค้าโดยใช้ผู้รับขนส่ง, การนำศิลปวัตถุไปฝากให้อยู่ในความควบคุมดูแลของบุคคลอื่น, ความเสียหายของศิลปวัตถุที่อยู่ระหว่างการจัดส่งโชว์
3. คุ้มครองความสูญเสียบ้างหรือเสียหายสำหรับศิลปวัตถุ ของสะสมต่างๆ จาก การถูกปล้น จี้ ลักทรัพย์แบบมีร่องรอยการจับแะ, อุบัติเหตุ เช่น ทำตก/หล่น โคนชน กระแทก, ภัยธรรมชาติ ไฟไหม้ การระเบิด เป็นต้น

การประกันภัยลักษณะนี้เหมาะสำหรับ ร้านอัญมณี โรงงานอัญมณี ร้านทอง, โรงรับจํานํา ไปจนถึงพิพิธภัณฑท์ อีกทั้งยังสามารถนำเสนอเป็นแบบประกันภัยแบบทรัพย์สินส่วนตัว (Private Collection) ได้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันงานศิลปะ

1. ภาพถ่ายงานศิลปะ
2. เอกสารการประเมินราคาผลงาน
3. เอกสารหลักฐานประกอบการซื้อขายงานศิลปะ
4. เอกสารแสดงสิทธิ์ความเป็นเจ้าของผลงานศิลปะ

ปัจจุบัน ในประเทศไทย มีบริษัทที่รับให้ประกันงานศิลปะ ได้แก่ บริษัท เมืองไทย ประกันภัย จำกัด และ บริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (มหาชน) ส่วนในต่างประเทศคือบริษัท AXA ART Americas Corporation ซึ่งแบ่งผลิตภัณฑ์ประกันภัยงานศิลปะ ดังนี้

1. Private and Corporate Products
 - a. Private Collections Valued Up to \$1 Million
 - b. Private Collections Valued Over \$1 Million
 - c. Specialty Jewelry Collections Coverage
 - d. Corporate Fine Art & Collectibles Coverage
 - e. Private Collector Safe Deposit Box Coverage
2. Institutional Products
 - a. Museum Coverage
 - b. Exhibition Coverage
3. Commercial Products
 - a. Gallery & Private Dealer Coverage
 - b. Conservator Coverage
 - c. Historic Properties Coverage
 - d. Artist Coverage

